GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Litt.
Sv.

R. A. MONTÉNS SKRIFTER

I.

Qvartermasterns Berättelser

STOCKHOLM
DAVID LUNDS BOKTRYCKERI
1888.

QVARTERMASTERNS BERÄTTELSER

ÄFVENTYR

TILL

SJÖS OCH LANDS

AF

R. A. MONTÉN.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM
DAVID LUNDS BOKTRYCKERI
1888.

Till den ärade läsaren!

Qvartermasterns lifliga sjömansfantasi torde nog under stundom hafva fört honom på sidan om den rena, nakna sanningen, men, som han berättar intressant, så låta vi honom föra ordet på hans eget raska manér.

Författaren.

I.

En sjöresa till Ostindien.

Den 5 oktober anno 1866 afseglade fullriggade skeppet L'Orient från Göteborg, lastadt med jern och destineradt till Bombay i Ostindien.

Jag var då ännu unga pojken, men storväxt och stark, hvadan jag slapp den förödmjukande kajutvaktplatsen, utan antogs till jungman. Besättningen bestod af nytt folk; ingen kände ännu till »gubbens» (kaptenens) lynne. Väl hade några lösa rykten trängt till våra öron, att han var »hård», men hans verkliga skaplynne var hårdare än vi anade. Vi hade en liten odåga till kajutvakt vid namn Algott, och denne blef af en reservspira, som vårdslöst hissades ombord, slagen sanslös till däck. »Kasta pojken öfver bord!» röt kaptenen.

Som detta tilldrog sig i Göteborgs hamn, kunde något sådant icke komma i fråga, men pojken med saker och allt sändes i land, och kaptenen ville ej ha honom med. Gossens gamle

fader, som följt honom till Göteborg, kom nu ombord och bad, att han skulle få medfölja, och så togs han då med i nåder, men vi, d. v. s. den öfriga besättningen, förstodo genast hvad sorts kapten vi hade fått.

Emellertid tilldrog sig intet just märkvärdigt i Göteborg, utan den 5 oktober, som sagt var, sträcktes märsseglen och ankaret lyftes. Vi hade ett s. k. fint väder öfver Nordsjön och genom Engelska kanalen, men i Spanska sjön började dansen. En vestlig storm af betydlig styrka tvingade oss att lägga bi och dref oss nära nog under »Herkules stoder» (Gibraltar), innan han bedarrade, men skeppet var nytt och stod sig godt i de skyhöga vågorna.

När man får »rida ut» en riktig storm i Spanska sjön och får se ett stort skepp te sig som en vanlig roddbåt i de jättestora vågorna; när det går åt omkring 10 minuter för skeppet att passera från den ena vågens topp till den andra, då känner menniskan sin litenhet och böjer sig ovilkorligen i djup andakt inför sin skapare.

Slutligen bedarrade stormen, som sagdt, och en nordost-»körare» försatte oss snart i passaden, den s. k. nordostpassaden. Förhållandet är nämligen, att på ömse sidor af eqvatorn eller, som sjömannen uttrycker sig, »linien», blåser alltid hela året om samma vindar, från nordost på norra och från sydost på södra sidan.

Den icke invigde tror, att, när man skall resa till Ostindien rundt om Godahoppsudden, så följer man afrikanska kusten åt, men det är alls icke förhållandet. Man gjorde så i början af handelskompaniets tid, men det tog en tid af tre år och derutöfver att komma till Ostindien, på grund af den stiltje, som på afrikanska kusten alltid är rådande. Nu för tiden styr man ungefär VSV och har således god vind af nordostpassaden och passerar linien nära Amerika, hvarefter man »bidevind» för babords halsar styr rakt syd, tills man uppnår höjden af Tristan d'Acunha, en ögrupp midt emellon Cap Hoorn och Goda hoppsudden. Derefter styr man rakt ost och har då nästan alltid vestlig storm och således god vind. På detta sätt kan en resa till Ostindien göras på fyra månader och till och med på tre och en half.

När vi väl fått tag i nordostpassaden började ett trefligt lif ombord. Så länge vi hade god vind var nämligen »gubben» vid godt humör; det var endast i motvind, som han var »besvärlig», sade båtsmannen. Nu sattes läsegel. (Det är ett slags extra segel, som uppfunnits af en sjökaptensfru från Rotterdam; och äro hennes mans snabba resor, till följd häraf, upphofvet till historierna om den »flygande holländaren»!) Vi gjorde en god fart och begagnade hvarje lägligt tillfälle att fiska »bonitos», en utmärkt smaklig fisk, makrill och andra stimfiskar.

Vi hade nu månskensnätter, och nästan hvarje natt flögo flygfiskar, uppskrämda af bonitos, mot seglen och nedföllo på däck. För hvarje flygfisk, som levererades till kocken, betalade »gubben», och det var ett riktigt kapplöpningsbegär om nätterna.

Emellertid nalkades vi eqvatorn, och här skulle alla, som icke förr »passerat linien», rakas af Neptunus. Redan 14 dagar förut gjordes tysta förberedelser af de invigde, och de nybakade gingo i stor ångest öfver hvad som skulle ske. Kajutvakten Algott vidtalade en matros att gömma honom på den stora dagen, och mot »ett pund sterling» lofvade han att göra detta.

Båtsmannen skickade upp Algott på stortoppen med en yxa och sade till honom att »kapa linien», om inte skeppet skulle gå klart under den, emedan det var så högt riggadt. Algott gick, och der satt han uppe på bovenbramrån och spejade, medan Neptun lagade sig i ordning. Ändtligen fick kapten se honom och frågade hvad han gjorde deruppe så länge. Algott sade huru det var, att båtsmannen sändt honom att »kapa linien» i händelse af behof. Gubben skrattade och befalde honom komma ned, och helt snopen kom han nu ned med sin yxa.

Vid 8 glas på eftermiddagen, d. v. s. kl. 4, hördes ett rop utombords: »L'Orient, ohoj!» Det var båtsmannen, som klädd till Neptunus, med

hela sitt hof krupit ut på »stampdavitsgajarna» och nu önskade komma ombord.

»Hallå!» svarade kaptenen. »Hvem der?»

»Det är jag, Neptunus. Här luktar färskt blod af någon orakad hund, och på sådana vilkor får ingen passera.»

»Nå så kom ombord och se efter», svarade gubben, »och raka den som är orakad.»

Strax började de allra hemskaste gestalter slingra sig öfver relingen under det gräsligaste oljud.

Alla hade något musikaliskt instrument att traktera, såsom kopparlock, stekpannor o. d. Neptunus sjelf hade en stor träknif, och hans förste minister bar en tvålkopp och en borste. Tvålen bestod af köttfett, sot och tjära, och nu började en undersökning om hvem som var rakad och hvem icke.

Slutligen voro alla rakade utom Algott. Han låg gömd, inknuten i en säck på storluckan; det hade hans vän matrosen gjort.

»Kapten!» ropade Neptunus, »här luktar mera hundblod. Kapten har väl aldrig velat smuggla undan någon heller?»

»Jag vet ingen mer», sade kapten, som vid detta tillfälle alltid är »beskedlig».

»Hala upp vatten här! Mycke vatten!» sade Neptunus.

Genast fyldes en hel tunna, och så började ett ösande öfver den stackars Algott i säcken.

Han skrek som en besatt, men man låtsade sig ej höra honom. Slutligen sade Neptun: »Jag tror det skriker i säcken! Öppna få vi se om det är hundblod!»

Ut kröp Algott, genomvåt och flat samt dessutom förargad att ej ha' fått se, när de andra rakades. Nu var det hans tur och han sattes på en vattenpyts och examen började. Första frågan var: »Är du rädd?» »Ja!» sade Algott, men som han öppnade munnen för att utsäga sitt breda »a», smorde »ministern» till med tvålborsten rakt i gapet. Stor munterhet.

På natten fingo vi, som alltid under linien, det mest storartade åskväder. Åskan dånade majestätiskt på 4 särskilda ställen, och blixtarne fräste hela natten. På hvarje masttopp brände S:t Hanseldar, och det hela var det mest storartade naturskådespel som kan ses.

I medio af december passerade vi Tristan d'Acunha, en ö som af engelsmännen begagnas som deportationsort. Här »brassades back» och tvänne båtar, lastade med »förbrytare», svin och får utkommo. Nu började en lustig byteshandel. Vi, som på länge ej smakat annat än salt föda, bytte oss till svin och får för gamla klädesplagg, fiskkrokar, knifvar och dylikt.

Anföraren för öborna var en f. d. förbrytare, som valt att stanna för alltid på ön, sedan hans strafftid var ute. Det var en stor välbygd och

vacker gubbe med ett långt hvitt skägg. Han syntes åtnjuta allas aktning och vördnad.

Nu blef det att slagta och äta! De första dagarne smakade det utmärkt, men snart ledsnade vi på den kosten och togo till det salta igen. Trista d'Acunha synes på 90 eng. mils afstånd, och hela den följande dagen sågo vi ön.

Sjelfva julafton passerade vi Cap »Goda hopp». Det var en tråkig jul! Med hemmets glada jular i friskt minne trodde jag aldrig den dagen skulle sluta. Den, som icke erfarit denna känsla af saknad och längtan, kan svårligen sätta sig in deruti.

På aftonen, ungefär vid den tid då »granen» tändes i Sverige, smög jag mig bort under backen, för om ankarspelet, för att i fred få sända en bönesuck till Gud och tänka på mitt kära hem och min älskade moder. Här satt likväl en matros före mig och grät rätt hjertligt. Nu brast äfven mina tåreslussar loss, och jag instämde och grät så, som jag aldrig gjort hvarken förr eller sedan.

Efter qvällsvard lästes en julpredikan af gubben, och sedan tänkte vi gå till kojs, men nu blef det annat utaf. En storm, häftig och oförmodad, bröt på en gång lös, och vi fingo stanna på däcket hela natten alle man och refva segel, berga segel, sätta segel igen och ånyo berga dem.

Gubben var i fullt raseri och visste knappast

hvad han gjorde. En matros, som missuppfattade hans order, fick sig ett slag af en spak, så att två framtänder föllo ut och ramlade på däck.

Hela natten och båda juldagarne fortfor både stormen och gubben att rasa. Det var hemskt att höra alla de gräsliga eder han trakterade alle man med. Slutligen lade sig stormen, men gubben var fullkomligt vild hela resan fram till Bombay. Matrosen svor att hämnas, och kamraterna eggade honom till raseri.

Ändtligen närmade vi oss Ceylon. En hel dag, innan vi kunde se denna härliga ö, kände vi de utsöktaste blomsterångor strömma oss till mötes. Ofta har jag sedan besökt denna den skönaste af alla Ostindiens öar, men aldrig har denna blomsterdoft förefallit mig så innerligt ljuf som denna första gång.

Snart brassades back, och gubben gick i land i låringsbåten. Här köpte han ett ankare vin, som skall vara, näst capvinet, det förnämsta på jorden. Vi hörde honom säga till styrmannen, att det kostade 1 pund (18 kr.) litern. Det lades på akterluckan och kom att bli liggande ett par timmar på första nattvakten.

Vi hörde gubben sitta och prata med styrmannen på halfdäck, hvarvid han berömde vinet mycket högt, och slutligen sade han: »Känn: det luktar ända hit!» Nu ropade han konstapeln och bad honom tappa upp en butelj, men — ankaret

var tomt! Ej under att det luktat så skarpt, hela däcket var öfversköljdt af vin.

Det upptäcktes ett litet rundt borrhål i fatet, men det hade »ingen» gjort. Förgäfves rasade gubben och sökte få reda på, hvem som gjort det. Jag hörde dock matrosen säga, att »detta var blott början till betalning för tänderna.» Ändtligen ankommo vi till Bombay och lade oss för båda ankaren med 90 famnars ketting på hvartdera. Detta är nämligen nödvändigt för den oerhörda vattenskilnad, som tidvattnet verkar. Ända till 26 fots differens.

Här lemnade jag den oresonlige gubben, som jag tyckte, på goda grunder, dock utan hans medgifvande.

II.

Som lokomotivförare i Bombay.

I Bombay lemnade jag skeppet »L'Orient» och hoppades få hyra på något annat fartyg, men det hoppet svek, och jag fick bittert ångra, att jag lemnat min plats. »Gubben» visste nog, huru svårt det skulle bli för mig, men i sin ilska tror jag nästan han gladde sig deråt. De första dagarne, så länge mina pengar räckte, hade jag

roligt nog åt detta för mig nya lif att gå omkring och bese stadens märkvärdigheter, men sedan höll jag på att omkomma af brist.

Templen voro de praktfullaste byggnaderna, och här åsåg jag afgudatjenst för första gången. Det var otäckt och gjorde ett vämjeligt intryck.

En dag träffade jag tillsammans med kamraterna, och vi beslöto gå ut till en offerplats utanför staden. Här sutto i en stor ring kolossala gudabeläten på höga fotställningar. De voro alla i sittande ställning, med benen i kors, som våra skräddare i Sverige och höllo händerna sammanknäppta i knät. Detta var gjordt, fick jag sedan veta, för att offren, som bestodo af penningar och andra dyrbarheter, skulle läggas här innanför händerna. Sedan gå afgudapresterna och taga det, när folket är gånget.

Vi stodo der en stund och betraktade en gammal hindukäring, som kröp på alla fyra, med ett glas i ena handen, ämnadt till offer. Det var obeskrifligt obehagligt att se detta elände och ej kunna hjelpa henne till bättre kunskap. Det var en hel hop tillbedjare, som offrade till hvar sin gud.

De stora bilderna äro omgifna af små i olika storlekar, ända ned till »tvåtumsgudar», som timmermannen kallade dem. Plötsligt fick Algott, som var med, det infallet att bemäktiga sig en »tvåtumsgud.» Med ett raskt språng hoppade han upp på en hög fotställning och grep en liten

bild, hvarefter han kilade in bland kamraterna. En vakthafvande prest såg dock tillgreppet och skrek af alla krafter några märkvärdiga ord.

Genast rusade hela hopen, som besatta afgrundsandar på oss, och vi måste fly undan allt hvad tygen höllo. Knappast skulle vi dock helskinnade kommit undan, om vi ej råkat möta en skeppsbesättning, som vi kände, bestående af tio stycken ovanligt stora »svenska negrer» — ja just svenska negrer! Två af dem talade till och med svenska — de voro från S:t Barthelemy. Dessa hjelpte oss, och sakta retirerande försvarade vi oss, tills vi nådde båtarne, och jag måste mot min vilja följa med ombord. Vi hörde aldrig af dem sedan. Polisen, som är engelsk, har nog icke brytt sig om deras klagomål, utan tyckt, att de kunde taga en annan sten i stället och tillbedja.

Ombord träffade jag på kaptenen, som hånande frågade, »om jag trifdes i land.»

»Jo, galant», svarade jag, ehuru jag redan insett det dumma i mitt beslut att lemna skeppet.

»När du blir tillräckligt spak», sade han, »kan du komma ombord igen, så skall du få följa med hem, fast utan hyra.»

»Då bjuder väl kapten på vin ur 'ceylonsfatet', när jag kommer», svarade jag.

Han sväljde piken och bad mig dra »dit pepparn växer».

»Der äro vi väl nu», tyckte jag, och så begaf jag mig i land.

Nu började dagarna blifva långa, och icke vågade jag aflägsna mig långt inåt land af fruktan för tigrar. En sådan best hade nämligen helt nyss sprungit in på saluplatsen i Bombay och ryckt till sig en malaj, samt oantastad sprungit till skogs med sitt byte. Bananas och ananas, brödfrukter och vindrufvor m. m. i fruktväg kunde jag få, men jag behöfde fastare mat, och så gick jag der och grubblade öfver mitt hårda öde.

En dag gick jag in på jernvägsstationen och spekulerade. Det är nämligen jernväg mellan Bombay och Calcutta. Detta var förbjudet, och rätt som jag gick der kom en hvitklädd engelsman och befalde mig att aflägsna mig.

»Hvarför det?» frågade jag och råkade tillägga: »det kännes så hemtrefligt här.» Jag hade ofta varit med på lokomotiv i Sverige på en under byggnad varande jernväg.

»Hvad sorts karl är ni då, är ni icke sjöman?» frågade han.

»Jo, det ock, men helst lokomotivförare.»

»Då kan ni få anställning här», sade mannen, som var sjelfva superintendenten. »Förare dö som flugor här. Vågar ni försöket?»

»Får gå!» svarade jag, som knappast visste mer om ett lokomotiv, än huru man sätter i gång och stoppar detsamma. Men »nöden har ingen lag», det kan ju lyckas, tänkte jag.

Han förde mig nu till stallarne och befalde mig följa med ett lokomotiv, som hade en skotte till förare, så att jag skulle få tid att lära mig banan.

Efter fyra resor, under hvilka jag sökte inhemta allt hvad jag förmådde om lokomotivets skötsel, förklarade han, att nu måste jag börja köra godståg. Jag fick nu bestiga eget lokomotiv, men innan jag gjorde det tog jag eldaren med mig afsides och omtalade för honom hela sanningen, hvarpå jag lofvade honom rikliga dricks-pengar, om han ville hjelpa mig. Han tyckte synd om mig och lofvade göra hvad han kunde, men han hade ej varit med mer än 6 månader sjelf. Jag körde åstad med friskt mod, och det gick bra. Konsten är ej heller så stor, och inom 3 månader var jag fullt hemma i yrket. Aflöningen var mycket hög på grund af de oupphörliga dödsfallen, som skrämde hvar och en från att försöka, men jag har aldrig haft ondt utaf klimatombyte och stod ut förträffligt.

Nog frestade det på krafterna. Tänk dig, kære läsare: endast klädd i en lång hvit skjorta och ett par träskor plågades jag dock så af värmen, att jag knappast kunde röra mig, då lokomotivet stod stilla i synnerhet; och hvarje resa fick jag mig alltså ett grundligt svettbad vid hvarje station. Min eldare och jag trifdes godt tillsammans, och chefen berömde mig för att jag, klokt nog, aldrig förtärde starka drycker. Han

påstod, att det var dessa, som dödade så många förare i Ostindien, och jag är benägen att tro honom. Sjelf drack jag alltid varmt the, och detta kan jag rekommendera hvar och en, som vistas i varmt klimat.

Emellertid fick jag härigenom tillfälle att se det inre af Ostindiska skogar. Här vimlade utefter jernvägslinien af papegojor, pepparfoglar och alla slag af märkvärdiga, mångfärgade foglar. Apor i stora skaror flydde från träd till träd, när tåget nalkades. Understundom hände, att elefanter stodo på banan, och då måste jag släppa ut »förånga» för att skrämma dem. Detta lyckades alltid, utom en gång, då en ofantligt stor hane stod qvar och trotsade lokomotivet. På detta var likväl anbragt en s. k. »cowkatcher», en snöplogsformig inrättning, afsedd att undankasta föremål, som stå i vägen.

Han stod der med lyftad snabel midt i spåret och trumpetade ilsket. Först tänkte jag stanna, men inseende att jag ej skulle hinna få stopp i tid, ökade jag farten allt hvad jag kunde och körde rakt på kolossen. En sådan antagonist hade han nog aldrig stridt med förr; ty i en handvändning, låg han rakt på ryggen i diket och sprattlade. Vid min återkomst såg jag, att han var död. Han hade ett par präktiga betar, och dessa bad jag banvakten bryta loss och sända mig. Jag fick dem också ganska riktigt och hade dem länge som ett minne i min kista.

Ett annat minne förde jag länge med mig. Det var en vacker tigerhud. En mörk afton hade just i en skarp kurva en tiger tagit en antilop och höll som bäst på att suga dess blod då tåget kom. Han var så ifrigt sysselsatt med sin måltid, att han ej kom sig för att hoppa åt sidan förr än så i sista ögonblicket, att hjulet skar tvärt af båda hans bakben. Han utstötte ett tjut så skärande och hemskt, att det långt efteråt ljöd i mina öron. Banvakten flådde af skinnet, och jag lät bereda det till en präktig matta.

Elefanten är hinduens förnämsta klenod. Utan denne skulle han aldrig kunna reda sig. Det är ett stort nöje att se elefanten sysselsatt, såsom en dagsverkare hemma, med stockars upphemtande ur floden. Träden fällas nämligen djupt inne i skogarne och sedan öfverlemnas åt någon flod att ombesörja transporten till hafvet. Vid »penguala», en liten lastageplats vid en jernvägsöfvergång öfver ett mindre vattendrag, åsåg jag elefanternas jättearbete. Ett tjogtal af dessa kolosser arbetade här under en uppsyningsman, som satt på stranden och kommenderade. De stora djuren vadade ut i gyttjan och passade på, när en stock kom flytande.

Nu stack den, hvars tur det var, betarne under midten på stocken, lade snabeln öfver densamma och uttog ytterst noga midtpunkten så att den vägde jemt. Härefter makade han den före sig tills han nådde fast botten, hvarefter han

lyftade upp och bar denna ohyggligt tunga last upp till någon stapel vid jernvägsspåret. Här nedlade han den med stor precision i stapeln och återvände till stranden att afvakta sin tur igen. När middagsklockan ljöd, släppte allesammans sina bördor, hvar de än befunno sig, och vandrade i rad upp till utfordringsplatsen.

Uppsyningsmannen försäkrade mig, att ingenting kunde förmå elefanten att bära bördan ett steg, sedan klockan ljudit. På detta sätt arbeta de år ut och år in, och utan dem skulle våra mahognymöbler allt blifva betydligt mycket dyrare. Hinduen påstår, att elefanten har ett särskildt språk af 80 olika ljud, hvarmed han gör sig förstådd af sina likar, och skickliga elefantförare sägas förstå dem.

En dag spred sig ryktet, att sjöröfvare anfallit och bortröfvat några engelska ladies från en postångare. Nu blef det uppståndelse, och den del af engelska flottan, som är stationerad i Bombay, löpte till sjös för att jaga dem. I Sundasundet upphunnos de ganska riktigt och fördes fångslade till Bombay. Fruntimren hade de i blotta linnet instängt i lastrummen, der de plågades af hunger och törst. De befriades och vittnade emot dem.

En krigsrätt sammanträdde på chefsskeppet och de dömdes, 60 till antalet att hängas. Morgonen derefter hängde de i en rad på chefsskeppets rår, men nu befans det, att 61 voro hängda

och endast 60 dömda. Vid undersökning befans det, att en nyfiken malaj, som blandat sig med dem för att få del af något deras gömställe, blifvit upphissad i brådskan. Härom höll på att bli rättegång, men polischefen förklarade, att denne malaj gjort sig så illa känd, att han väl förtjenade hänga, och så dog saken bort.

Sex månader hade jag varit förare, då jag började känna, att mina krafter märkbart aftogo, och jag måste begära mitt afsked. Intendenten ville ha mig qvar, men jag ansåg det vara bättre att afgå, innan det möjligen vore för sent, och så vardt jag fri igen. Jag hade lagt af mer än halfva lönen, så att jag hade en bra stor sparpenning, och nu hvilade jag mig i 8 dagar. En dag, under det jag var sysselsatt att äta vattenmelon, en särdeles behaglig sysselsättning, kom en holländsk sjökapten och frågade mig, om jag vore villig att följa med honom på kustfart?

Ja, hvarför inte?

Jag var snart i ordning och gick ombord på hans brigg »Nautilus», och så var jag ånyo på den »gungande plankan».

Första resan gälde »Rangoon», en liten plats, belägen 60 eng. mil från hafvet vid en mindre flod kallad »Rangoon river». Det var första, men ej sista gången, jag lemnade Bombay.

III.

Färden till Rangoon.

Med briggen »Nautilus» seglade vi tätt under vestra kusten af ostindiska halfön i det vackraste väder till Ceylon.

Här utkommo s. k. »kattrejare», försökande plottra på oss falska diamanter. Dessa voro utmärkt väl gjorda, men deras storlek var så betydande, att det väckte misstankar. Vi lågo för ankar här ett par dagar, och »kattrejarne» voro odrägligt envisa, att vi skulle följa med dem i land till en guldsmed och höra hans utlåtande. Slutligen räckte en af dem mig en utmärkt väl arbetad bröstnål med en särdeles vacker sten uti, sägande: »om guldsmeden förklarar denna oäkta är hon din».

Styrmannen mottog på samma sätt en bröstnål, och vi begåfvo oss i väg, sedan jag likväl först mottagit en skriftlig försäkran om vilkoren. Han följde med oss och gjorde allt möjligt för att få oss in till en guldsmed, som bodde strax vid hamnen i öns enda stad, men jag såg längre bort på gatan en annan guldsmedsskylt, och vi beslöto gå in der. Hans anletsdrag mulnade betydligt, och han sade sig icke vilja gå in der, emedan det var hans ovän. Jag tilltalade nu en

engelsk polisman, som patrullerade på gatan, men då tog vår man till fötterna, och vi blefvo egare af smyckena, som visserligen voro oäkta, men ändock af utmärkt skönhet.

Med kaptenens medgifvande fingo styrmannen och jag ledigt denna dag, och vi beslöto att göra en lusttur inåt ön. Mot ett oskäligt högt pris (10 rupees*) pr häst, fingo vi hyra oss tvänne sådana jemte en vägvisare. Detta var det behagligaste jag dittills erfarit. På dunkla skuggrika stigar förde han oss omkring i de fruktrikaste skogar, som kanske någonstädes existera. Än bröto vi oss en gren bananas, än upptogo vi ananas af den ljufvaste smak. Ananas växer som kålhufvud och är ej olik klotkaktus. Än läskade vi oss med apelsiner och vindrufvor.

Apelsinerna smaka annorlunda här, der de få mogna på trädet, än i Sverige, dit de måste afsändas halfmogna och få mogna under vägen. Deras behagliga sötma kan ej af socker ersättas.

När man skådar alla dessa otaliga olika frukter växa på samma jord och tätt bredvid hvarandra och ändock ha förmåga att ur jorden extrahera så till smaken vidt skilda safter, kan man ej nog förundra sig öfver skaparens allmakt och godhet.

Vi tillbragte som sagdt, den angenämaste dag, som gerna kan tänkas — med ett enda ögonblicks undantag. Vid middagstiden, då vi gjort

* 1 rupee = 2 eng. shilling.

halt vid en liten bäck för att hvila hästarne, reste sig hastigt upp ur gräset, ungefär 3 fot högt, ett bredt, platt hufvud, tillhörande en »cobra», den giftigaste orm på Ceylon. Vår förare, som var beväpnad med bössa, lade genast an, och på grund af det korta afståndet sönderslet skottet nästan helt och hållet cobrans hufvud. Han vältrade sig nu en lång stund i gräset, men dog innan vi lemnade raststället.

Vår vidskeplige förare hade mycket att bestyra, innan vi fingo komma i väg. Han gjorde en hel del märkvärdiga rörelser och vridningar på sin kropp framför den döda cobran och påstod sedan, att detta var alldeles nödvändigt, ty eljes blefve han vid sin död »förvandlad till en cobra». Efter en lång och behaglig skogspromenad ankommo vi vid solnedgången åter till hamnen samt gingo ombord, men minnet af denna resa till lands glömmer jag aldrig.

Morgonen derefter lyftades åter ankar och vi seglade nu längs östra kusten af samma ostindiska halfö. Vi hade nu mycken stiltje och resan var, som alltid under dylika förhållanden, tröttande och enformig. En dag frågade kapten oss, om vi ville taga storbåten och gå i land efter vatten. Härtill voro jag och 3 af kamraterna villiga, och snart voro anstalter fogade och vattenfaten i båten.

På stranden sågo vi några bambuhyddor, ur hvilka rök uppsteg, och vi beslöto oss för att

lägga till der. När vi kommo i land funno vi husen bebodda af ett trettiotal hinduer. Dessa voro åkerbrukande och hade vidsträckta risfält och sockerplantager. Vi gjorde dem genom tecken klart hvad vi önskade, och fingo en brun, alldeles oklädd »skönhet» att visa oss vägen till källan.

När faten voro väl fylda och rullade tillbaka till båten, önskade jag gå in i deras hus för att se huru en afgudadyrkande malaj kunde hafva det i sitt hvardagslag. Detta tilläts och vi trädde in i en bambukoja. Sjelfva bostaden stod på 4 tjocka bambupelare och golfvet var ungefär 5 fot högt från marken. Man klättrade upp på en lös stege och trädde direkt in i rummet; det fans nämligen ej mer än ett sådant i hela huset. Golfvet, som bestod af runda bamburör, lagda tätt tillsammans, var betäckt med en brokig matta och på denna låg en qvinna med 4 barn och vältrade sig. Allesammans nakna.

Det förefaller européen mycket märkvärdigt, när han först får se alldeles nakna människor, men det finnes knappast någonting i de varma klimaten, som man så snart vänjer sig vid. Efter endast några dagar tänker man ej ens derpå.

I rummets ena hörn var en afgud uppställd tillika med rökelsekar o. d. Några andra prydnader funnos icke, om jag ej som prydnad skulle räkna en kista af kamferträ, som stod i ett hörn. Jag hade händelsevis en slidknif med messings-

slida af Eskilstuna tillverkning på mig, och denna väckte husfadrens största beundran.

Han pekade på den och dansade och skrattade, så att jag först trodde, att han fann den så löjlig, att han derför skrattade, men jag kom snart under fund med, att han ville ha den till hvad pris som helst. Han sprang ut efter samma flicka, som visat oss vägen till källan, och erbjöd mig henne för knifven. Detta föreföll deremot mig så löjligt och tillika ynkligt, att jag måste skratta i min tur.

När modren såg hans mening, började hon att bittert gråta, och för att lugna henne tog jag flickan, klappade henne på kinden och förde henne till modren. Ängslig och skrämd kröp hon bakom modren, men snart tycktes hon förstå, att jag ej ville henne något ondt. Jag pekade nu på kamferkistan och gjorde tecken, att jag ville ha den för knifven. Härpå ingick han med förtjusning och började genast bära den nedåt båten. Vi följde med, och jag skulle just lyfta mitt byte i båten, då flickan kom springande och föll på knä och omfamnade kistan.

Jag trodde mig nu förstå, att det var hennes kista, som fadren icke dragit i betänkande att byta bort. Flickan höjde sina ögon till mig och såg på mig med ett så rörande och bedjande uttryck i ögonen, att jag af hjertat ömkade henne. Jag gick nu till henne och klappade henne ännu en gång på den bruna kinden samt gaf henne

kistan. Hennes glädje var obeskriflig, och hon uttryckte den med dans och höga fröjderop. Som de bästa vänner skildes vi nu från dessa naturbarn, som troligen aldrig förr sett hvita människor.

Vi foro ombord, och sedan vinden friskat i sattes kurs rakt på Rangoons fyrtorn. Detta är beläget flere engelska mil utanför flodens mynning, och lotsen möter till sjös. Det är mycket krångligt farvatten, och sjelfva seglatsen från hafvet upp till Rangoon* sker utan segel och endast genom att flyta med tidvattnet, som är mycket våldsamt.

Floden är på sina stränder tätt bevuxen med höga skogar, som afhålla alla vindar, och är hon dessutom så smal, att man ofta fastnar med rårna i trädens grenar. Emellertid beslöt kaptenen att först ro upp till staden för att försäkra sig om last, innan han seglade upp. Till denna rodd beordrades jag jemte 3 af kamraterna.

Vid dagens inbrott gåfvo vi oss på väg och rodde tills middagen, då tidvattnet vände, och vi voro nödsakade att sätta i land och afvakta nästa flodskifte; ty att ro emot detta tidvatten är lönlöst äfven för 4 goda roddare. Vi bivuakerade på en sandudde, som sköt ut i floden och der vi fingo vårt lystmäte af sköldpaddsägg. Hela stranden var beströdd med denna läckerhet. Äfven fångade vi ett dussin sköldpaddor och medtogo i båten.

* Stad vid »Rangoon river» i engelska Birma.

Kaptenen började ledsna och bli otålig öfver det långa dröjsmålet, och slutligen befalde han en man att gå på stranden och draga båten, hvarvid vi öfriga fingo hålla den från land. Detta gick ett stycke, men så kommo vi till ett litet vattenflöde, som uttömde sig i den stora floden. Det var för bredt att hoppa öfver, men tycktes smalna längre uppåt, hvarför kaptenen befalde oss ro förbi det och ropade åt mannen i land att springa in åt skogen och öfvergå bäcken der han var smalare. Detta var det sista vi sågo af den mannen.

Vi rodde öfver och väntade en stund, men slutligen befalde kapten, att 2 af oss skulle gå och hjelpa honom. Vi gingo, jag och pliktbuggaren, men sågo icke till honom. Vi började ropa, men förgäfves, vi fingo intet svar. Nu gingo vi öfver bäcken och funno efter långt sökande slutligen hans mössa, men ej ett spår af mannen.

Obeväpnade, som vi voro, måste vi återvända till båten och rapportera förhållandet. Länge väntade vi och hoppades, att han skulle komma, men måste slutligen begifva oss i väg. Kaptenen ångrade nu, att han ej medtagit bössa, så att vi kunde vågat oss in i skogen; ty att gå obeväpnade hade varit mer än djerft. Vi drogo den slutsatsen, att någon tiger hade öfverfallit honom så häftigt, att skrämseln förlamat honom och beröfvat honom förmågan att skrika. Detta lär alltid vara fallet, då man blir gripen af dessa djur.

En gammal uppsyningsman i Rangoon berättade mig, att tigern, såväl som alla andra till slägtet felix hörande djur, är försedd med ett slags förlamande gift på tänderna, som gör, att sjelfva bettet icke förorsakar någon smärta förr än efteråt, om man nämligen kommer ifrån djuret med lifvet. Huruvida detta är sant, kan jag dock ej säga, men min sagesman påstod sig hafva sjelf erfarit det.

Vi rodde med saknad från bäcken och uppgåfvo alltjemt höga rop, äfven sedan vi upphört att hoppas. Det gör ett sorgligt och outplånligt intryck att på detta sätt förlora en kamrat, synnerligast när, som med denne var fallet, han var af alla afhållen.

Med sorgset mod fortsattes rodden till kl. 12 om natten, då vi åter måste gå i land. Vi gjorde dock endast fast fånglinan och qvarblefvo i båten; ty vapenlösa vågade vi ej landstiga. De ohyggligaste läten och rytanden afhöllo oss också; ty på grund af dessa hemska ljud kunde vi sluta oss till, att skogen vimlade af rofdjur. Vi lågo derför klara att ögonblickligen kasta loss, om vi skulle finna det behöfligt.

Om en stund uppgick månen, och nu kunde vi tydligt på stranden se tysta, smygande djur, som än framkommo ur skogen och än åter försvunno i något snår. Kaptenen, som hade en god nattkikare, sade, att det var hyenor och schakaler. Det blef en lång och tröttsam natt detta utan

sömn; och med glädje och tacksamhet mot den, som leder och styr allt och alla, sågo vi ändtligen solen uppgå. Nu tystnade de hemska ljuden och aflöstes af fogelsång och muntert qvittrande från hvarje gren i den täta skogen. Vi rodde nu af alla krafter för att undgå en sådan natt till, och på eftermiddagen hunno vi ändtligen Rangoon.

Kaptenen gick till mäklaren, och jag gick åstad och köpte mig en god revolver, som jag efter denna dag aldrig gick utan, så snart jag lemnade fartyget. Vi fingo löfte om last och återvände samma väg vi kommit, då vi likväl snart mötte Nautilus, som lotsen på eget bevåg tagit sig friheten segla upp med, emedan, som han sade, han var säker, att last skulle finnas i Rangoon. Vi fingo mycket riktigt ett par hundra säckar ris, men sedan fingo vi ligga der i 8 månader och vänta på lastfyllnad. Detta likväl på afsändarens bekostnad, tack vare vår gode kaptens försigtighet. Leverantören hade nämligen besvikit afsändaren, så att det blef honom ett dyrt kalas.

IV.

Som tigerjägare i Ostindien.

Under hela 8 månader, som vi lågo i Rangoon, kunde naturligtvis ej fullt arbete beredas åt hela besättningen ombord. Kaptenen var ingen dålig jägare, och allt emellanåt begaf han sig ut på jagt, åtföljd af 2:ne vägvisare (malajer) och i de flesta fall ville han hafva mig med. Jag var mycket intresserad och följde gerna med, sedan jag af kaptenen fått låna en god dubbelbössa.

Ibland bestod bytet endast af foglar och smärre djur, men ofta kommo vi i delo med pantern och kaguaren samt 2:ne gånger med dessa skogars konung, kungstigern. Vid sistnämda tillfällen flydde malajerna och kunde omöjligt förmås att skjuta på detta fruktansvärda djur, ehuru de hade mycket goda bössor. Vi voro alltid till häst och medförde bröd, salt och peppar, men resten, som behöfdes för vårt uppehälle, togo vi i skogarna.

Vår första tigerjagt höll på att kosta oss vår gode kapten. Vi hade länge hört talas om, att en kungstiger bebodde ett tjockt bambussnår omkring 10 mil från Rangoon, och ingen malaj vågade gå den vägen annat än på ljusa dagen,

då skogens konung sofver. När kaptenen föreslog mig denna färd, hittade han på, att vi skulle medtaga en hund och binda vid något träd samt sedan dölja oss, och när tigern af hundens skall lockats fram skjuta honom från bakhåll. Jag hade aldrig hört detta sätt användas mot tigern, men jag gjorde ingen invändning och så köptes en gammal hund för 6 »annas» (16 annas = 1 rupie). Vid middagstiden begåfvo vi oss i väg för att hinna rusta oss i ordning före mörkrets inbrott.

Vi kommo till ort och ställe i behaglig tid, utvalde ett träd der hunden bands, och ställde sedan i ordning en skotthydda på lagom bösshåll, hvarefter vi lade oss att afvakta solnedgången. Vi hade fullmåne och hade beräknat, huru ljusstrålarne skulle falla, så att tigern skulle vara bäst synlig för oss.

Mörkret, som här inträffar strax efter solnedgången, hade knappast inträdt förr än vi hörde ett väldigt rytande, som försatte mig i en obehaglig nervskakning, och mot min vana måste jag be kapten om en klunk konjak för att få nerverna stadiga igen. Vi hade öfverenskommit, att jag skulle skjuta första skottet, och jag låg i stor spänning afvaktande hvad komma skulle.

Hunden, som ej såg oss längre, började blifva otålig och skälde och tjöt allt hvad tygen höllo. Detta var just hvad kapten hade beräknat, och bäst som vi lågo i spänd väntan, afvaktande ti-

gern, stod han midt framför oss; skyld af ett träd för hunden, stod han och betraktade denne. Han hade passerat helt nära oss, men ljudlöst som en ande rör sig detta smidiga djur, och lyckligt är, att han är utrustad med ytterst ringa väderkorn, i annat fall, skulle han ofelbart ha upptäckt oss.

Han lagade sig icke i ordning till språng, såsom jag hört, att han alltid gör då han anfaller, men sannolikt väckte tåget, hvarmed hunden var bunden, hans misstankar.

Jag sigtade efter bästa förmåga på hans hjerta, men sköt i stället rakt igenom lungan. Han vände sig blixtsnabbt, men blef en lång stund stående obeslutsam, då han ej kunde se oss. Nu fyrade kapten af, jag hade redan laddat om min bakladdningsbössa och var beredd att skjuta igen, men kaptens kula tog midt emellan ögonen, och tigern föll till marken.

Vi gingo nu fram för att beskåda vårt präktiga byte, men knappast framkomna, reste sig tigern ännu en gång och rusade rakt på kaptenen, som gick främst. Med ett väldigt språng nådde han kapten, men lyckligtvis endast hans rock, som slets itu. Kapten föll åt sidan, och jag trodde han var död, men han reste sig genast och sprang bakom ett träd. Detta var tigerns dödssprång, ty han rörde sig ej mera. Det var ett väldigt grepp han tog i rocken. Hade det träffat egaren, så hade han nog blifvit illa tilltygad.

Vi ropade nu malajerna, men de hade redan försvunnit och gingo nu som bäst omkring i Rangoon och skröto, att de hade varit med om tigerjagt. Med mycken möda lastade vi tigern på båda hästarne. Detta var ytterst mödosamt, emedan de voro nästan vilda af skrämsel för den döda tigern. Slutligen lyckades det dock, och segerstolta anträdde vi återtåget till briggen, dit vi framkommo på morgonsidan trötta, ty vi måste gå bredvid hästarne, men glada och nöjda med vår lyckade jagt.

Vår derpå följande tigerjagt aflopp helt lyckligt. Vi hade två dagsresor till platsen, men vi måste afvakta nästa fullmåne. Äfven denna gång medtogs hunden. Kapten tyckte, att planen var god, och resultatet visade, att sättet dugde. Vi kunde fått händerna fulla med att jaga tigrar; ty nästan hvarje dag voro vi öfverlupna af infödingar, som önskade bli befriade från någon tiger. När vi andra gången satte ut, försäkrade våra vägvisare, att de denna gång skulle hålla stånd och skjuta på tigern.

Efter en ytterst besvärlig resa, ankommo vi vid middagstiden till stället, och enär vi hade god tid, byggde vi oss en stark skotthydda af bastanta grenar, hvilka vi surrade tätt tillsammans för att vara skyddade i händelse tigern skulle anfalla oss i hyddan. Vid solnedgången voro vi färdiga och hade dessutom byggt inne våra vägvisare i en likadan hydda.

Denne tiger var betydligt mycket större än den förre och troligen så stor som detta djur någonsin blir. Hunden hade skällt och tjutit en god stund innan tigern visade sig, men då han ändtligen kom, gick han alldeles förbi malajernas hydda, och vi förundrade oss, att de ej sköto, men fingo sedan se, att de långt förut smugit sig ut och sprungit hem. Så eländiga hjelpare voro ej mycket att lita på, och vi ansågo det bättre, att de voro borta, då de efter all sannolikhet endast skulle sårat tigern och vi råkat ut för större fara genom deras oskicklighet.

Liksom den andre stannade äfven denne och betraktade hunden, men helt nära honom, och denna gång fick hunden ögonen på honom. Det var pinsamt att se, huru hunden alldeles kröp tillsammans tätt vid jorden, då han fick se denna fruktansvärda fiende.

Kaptenen sköt denna gången först och träffade djuret rakt i hjertat. Tigern gjorde ett hopp nästan rätt upp i luften och nedföll död. Endast några få krampaktiga ryckningar, och han låg alldeles stilla. Varnade af vårt förra äfventyr, dröjde vi en god stund, innan vi gingo fram till honom, man han var riktigt död. I glädjen öfver sitt vackra skott skänkte kaptenen mig den dubbelbössa jag bar.

Sedan gjorde vi som förra gången, lastade upp tigern på hästarne, men så kom jag på en annan tanke, och nu föreslog jag, att vi skulle

taga huden af tigern och rida sjelfva, då ju köttet var värdelöst. Vid mitt förslag vände sig kapten helt förvånad om och såg på mig länge. Derefter brast han ut i ett hjertligt skratt och kunde ej fatta att, icke denna enkla åtgärd förr fallit honom in. Så skedde emellertid nu, och en af oss flådde medan den andra stod på vakt; ty det färska blodet lockade genast fram hyonor och schakaler.

Då det blef min tur att vakta, fick jag se ett par lysande ögon, som ur en buske syntes betrakta oss skarpt. Utan betänkande lade jag an och sigtade midt emellan de lysande ögonen. Skottet brann af och ut tumlade en jaguarunge med ett ganska vackert skinn, och jag gick sålunda ej lottlös från denna jagt.

Emellertid blef det dager, innan vi voro färdiga, men nu var det en annan fråga, hvilken väg vi skulle taga för att komma hem igen. Kapten hade tappat sin fickkompass, som han alltid bar på sig. Då satte vi oss upp på våra hästar och beslöto att låta dem gå hvart de ville. Detta visade sig vara bästa sättet, ty snart kände vi igen samma väg vi farit bort, och lyckliga och glada återvände vi till »Nautilus».

Ett par dagar derefter anlände en engelsman, som hade gjort till sitt yrke att jaga tigrar, och han upplyste oss om, att vi egde rätt till vackra skottpengar, om vi anmälde saken för vederbörande myndighet. Detta underläto vi ej

heller, och vid vår ankomst till Bombay hade jag 60 rupies mig tillgodo.

Nämde engelsman, som var en rik man, jagade endast för sitt nöje, och han var mycket förtjust åt mitt första lärospån i tigerjagt och ville partout hafva mig med sig. Jag var icke obenägen, helst som han bjöd dubbel betalning mot hvad jag hade förut, men kapten ville på inga vilkor släppa mig. Engelsmannen erbjöd sig nu att afhemta mig i Bombay sedan jag mönstrat utaf, men jag hade fattat ett sådant tycke för min jovialiske kapten, att jag icke ville lemna honom.

Det är eljest mycket troligt, att jag med engelsmannen kommit in på en annan bana, ty det är något obeskrifligt tjusande i detta fria lif i vildmarken. Många gånger har jag sedan önskat mig tillbaka till samma punkt i mitt lif och tänkt, att jag då skulle välja annorlunda.

Ändtligen hade vi fått in vår last och återvände dermed till Bombay. Kapten och jag voro de enda, som stannade qvar ombord, och jag befordrades nu till andre styrman och var allt framgent särdeles god vän med min kapten.

V.

Vilddjursfrakten till London.

I Bombay lossade vi rislasten och fingo nu order att segla till Java efter socker och sedan gå dermed till »obestämd ort»! Vi afseglade omedelbart efter orderns mottagande och anlände lyckligt och väl till Java. Äfven denna gång lågo vi ett par dygn vid Ceylon, och nära nog hade kapten låtit fresta sig att följa med på elefantjagt, men han vågade icke fördröja sig så länge, utan vi måste, till min stora ledsnad, fortsätta resan.

På Java togo vi dock vår skada igen. Här fick förste styrmannen befälet öfver briggen, och kapten och jag hyrde oss hästar och voro på åtta à tio dagars jagter hela tiden vi lågo der. Detta kom mig sedermera väl till pass, då jag på dessa jagter lärde mig känna nästan alla vägar på Java.

Under en af våra jagter träffade vi på en boaorm, som just slutat sin måltid och låg kapprak i solen och smälte maten. Vi tänkte först skjuta på honom, men den ene af vägvisarne bad oss ej slösa krut på en så oskadlig varelse. När boaormen nyss ätit, är han nämligen så maklig, att han ej anses farlig. Vägvisaren, som bar en

hirschfängare vid sidan, gick nu helt lungt fram och högg ormen öfver nacken i afsigt att skilja hufvudet från kroppen, men fick sig i detsamma ett slag af hans stjert, så våldsamt, att han tumlade afdånad till marken.

Nu sköto vi hvar sitt skott på ormen, och sedan han var död, mätte vi hans längd; den var 35 eng. fot. Endast en gång fingo vi sigte på en jaguar, och den sköto vi ned från ett högt träd, der han låg utsträckt på en af grenarne. Man försäkrade oss sedan, att detta var en stor märkvärdighet, emedan man trodde sig hafva utrotat alla till kattslägtet hörande djur på Java.

Dessa öjagter egde ej på långt när det behag, som jagterna i fastlandets oerhörda skogar. Väl fans på ön ett outtömligt förråd af apor och papegojor af alla möjliga arter och storleker, men inga tigrar och sådana djur, som spänna jägarens nerver till det yttersta, då han står i begrepp att inlåta sig på en strid med dem.

En dag, då vi voro nära nog segelklara, kom en telegraforder från redaren i Rotterdan, Holland, att vi skulle medföra som däckslast en samling djur och segla till Falmouth i England för order. Nu blef det stor glädje ombord! Alla voro glada att få återse Europa utom kapten och jag, som helst hade gått och »kustat» på Ostindien, men ordern måste åtlydas, och vi måste finna oss i vårt öde. Efter 8 dagars väntan anlände en s. k. »djunk» (mindre kusttradare) med vårt zoologiska museum. Det var en hel laddning.

Ett par lejon, ett par tigrar, ett par af hvarje slag, leopard, caguar, jaguar, puma och vildkatt. Tre par björnar, två par hyenor och två par schakaler jemte trettiofem apor af olika slag samt en otalig mängd papegojor. Vid sista upphissningen fingo vi en stor träkista, som innehöll en fullvuxen boa constriktor. Han försäkrades vara mätt och skulle ej behöfva någon mat förr än i »Cap Goda hopp», der han borde ha en qviga eller mindre ko, och sedan skulle han ej behöfva mat förr än i Falmouth

Den obehagliga däckslasten hindrade oss de första dygnen att sofva. Ett vildt tjut och brummande hördes oafbrutet, men efter några dagar vande vi oss dervid, och nu gick resan lyckligt, tills vi närmade oss Cap goda hopp. En natt, då jag hade vakten, hördes ett rop från fören: »tigern är lös!» I ett nu voro alle man till väders, och tigern, en stor hane, som varit i ensam bur, gick rundt omkring och nosade på de andra djuren i burarne. Jag hade sprungit upp i mesanmärsen, och härifrån kunde jag meddela mig med kapten genom skylightet.

Med en lös bramsegelsgårding hissade jag nu upp kaptens bössa jemte några laddade patroner, hvarefter jag försökte få tigern i lämpligt skotthåll. Detta var emellertid ingen lätt sak; ty att skjuta honom i ryggen, som var det enda åtkomliga från min upphöjda ställning, tjenade icke mycket till.

Ändtligen reste han sig upp på bakbenen

emot björnarnes bur, och nu fick jag skjuta under bogen. Han sårades svårt, men sedan han spejat ut, hvarifrån skottet kom, gjorde han ett språng upp i vanterna för att klättra upp till mig, men då fick jag ett skott i bringan på besten, och efter att ha hängt en stund i veflingarna, föll han död i däck.

Efter detta uppträde voro vi betydligt uppskrämda och iakttogo stor försigtighet synnerligast om nätterne. Efter en jemförelsevis hastig resa ankommo vi lyckligt till Cap Godahopp, och här skulle boan ha mat.

En afplankning uppsattes på däck och en kullig qviga inköptes och släpptes inom skranket. En stor mängd folk från staden hade samlats ombord för att åse denna »festmiddag». Så många som fingo rum i riggen och en del på halfdäck, tillsammans kanske 100 personer, voro församlade.

Med en jernkrok, fastgjord vid en lina, öppnades locket på »ormlådan» från väders, hvarefter boan kröp långsamt ut på däck. Så snart han kommit ut i hela sin längd, rullade han sig i ringar tillsammans, härefter lyfte han blixtsnabbt upp hufvudet till omkring fem fots höjd, hvarefter han sakta böjde halsen tillbaka, alltjemt fixerande den arma varelse, som så grymt utsetts till hans offer.

Efter att en lång stund hafva förblifvit i denna ställning, kastade h n fram sitt nu fots-

vida gap och omfattade sjelfva mulen på kon. Rörelsen var så blixtsnabb, att kon ej hann att blinka en gång. Sedan rullade orm och ko om hvarandra flere hvarf, tills ormen var helt och hållet lindad om kons kropp. Nu gjorde han, medelst en sammandragning af sina muskler en kramande rörelse, så att alla ben i kon knakade sönder. Hon blef nu nära nog dubbelt så lång, som hon varit, och efter att en lång stund hafva på detta sätt klämt och kramat sitt byte, sträckte ormen ut sig i hela sin längd och började sluka i sig kon.

Vi gåfvo akt på märken på däck, der han legat med hufvud och stjert, och det befans vid mätning, att han var 42½ fot lång. Vid middagstiden började han sluka, och ej förr än ungefär kl. 6 hade han fått kon inom gapet. Nu blef det ett svårt göra att få honom i kistan igen, men med snaror af tåg lyckades det slutligen att få hans hufvud in i kistan och sedan kröp han sjelfvilligt in. Locket stängdes nu, alla burar surrades som förut, och dagen derefter seglade vi ut från Kapstaden med kurs på S:t Helena.

Med en god bris framkommo vi till denna mycket omtalade ö. Vi ankrade på redden utanför »Jamestown», och kaptenen, jag och fyra man af besättningen gingo i land för att besöka Longwood (stället der Napoleon bodde) samt Napoleons graf. Vägen från staden upp till grafven är en enda ofantlig backe af som jag gissar 1,000

fots höjd och ytterst besvärlig att gå, hvadan vi hyrde oss mulåsnor och redo upp. Ungefär halfvägs, vände en af åsnorna med en matros och gick tillbaka igen. Han gjorde allt för att förmå henne att fortsätta, men »miss donky» hade sitt hufvud för sig, och han fick följa med tillbaka.

Vägvisaren skrattade med full hals och berättade, att en engelsk lady hade en gång vändt om på detta ställe med samma åsna, och sedan dess hade man ej fått henne att gå längre. Longwood och Napoleons graf hafva så ofta blifvit beskrifna, att jag tror mig saklöst kunna gå förbi dessa märkvärdiga ställen,

Från toppen af en kulle vid backens spets hade vi fri utsigt öfver hamnen och staden. Bortom hamnen synes intet annat än hafvet med en och annan seglare här och der, som alla söka sig till S:t Helena för att fylla sitt vattenförråd.

Vi vände snart tillbaka, och komna ombord mötte oss den sorgliga underrättelsen, att hela den ombord varande besättningen blifvit förgiftad. Konstapeln hade nemligen köpt makrill och utan att pröfva den gifvit densamma åt folket till middag. Händelsen är nemligen den, att om fisk på denna latitud får ligga oanvänd en stund sedan den är upptagen, blir den giftig. Detta undersökes på det sätt, att man lägger en silfverslant i grytan der fisken kokas, och om slanten svartnar, är det tecken att fisken är giftig, eljest icke.

Lyckligtvis blefvo alla snart återställda, men medan de voro sjuka sågo de fasaväckande ut. Hela ansigtet uppsvullnar till en onaturlig storlek och ögonen svälla igen.

På tredje dagen lyftade vi åter ankar, och med SO-passaden till dragare gjorde vi en snabb och lycklig resa öfver linien, lågo sedan bidevind för styrbords halsar genom NO-passaden, men när den släppt oss fingo vi ostadiga vindar och nästan hela tiden motvind. Häraf fördröjdes vår resa så, att alla till mat medförda djur togo slut, och nu fans ingen annan råd än att gifva rofdjuren apor att äta. Detta var ett ohyggligt skådespel.

Aporna voro så menniskoliknande och kastade så bedjande blickar på oss, då de skulle föras in i tigerburarna, att jag ej kunde uthärda att se dem, utan föreslog kapten, att jag först skulle få skjuta dem. Detta medgafs, och så fick jag på detta sätt skjuta alla aporna. Nu hade vi dock varit till sjös så länge mer än beräknadt var, att boaormen började blifva orolig i sin låda. Åt denne hade vi intet att gifva, och äfven om vi haft något, hade vi dock ej kunnat mata honom, då vi ej hade något virke att planka in honom med. Han började väsnas allt värre och häftigare i sin låda, och en vacker natt bröt han sig ut. Lyckligtvis hade vi stiltje vid denna obehagliga upptäckt och, liksom när tigern var lös, skyndade alle man till väders.

All ammunition hade jag skjutit bort på aporna, så att vi hade varit fullkomligt i hans våld, om vi hade nödgats vänta till dess hungern tvingat oss ned på däck. På detta sätt fingo vi afvakta dagens inbrott och allt emellanåt byta om plats, emedan ormen sökte på allt sätt nå oss uppe i riggen.

Men den »hvars öga aldrig tillslutes» vakade äfven denna gång öfver oss, ty vid soluppgången gick ormen, vid en undersökning af skeppets utsida, öfver bord, och vi voro befriade från hans obehagliga försök att nafsa oss i benen. Jag gjorde nu den upptäckten, att boaormen är en dålig simmare. Han hade knappast halkat i vattnet förr än han sjönk.

Ändtligen i sista stunden nådde vi Engelska kanalen och mötte en bogserångare, som tog oss in till Falmouth. Här blef första bestyret att skaffa mat åt djuren och sedan att hemta våra order. De lydde, att om vi icke kunde få djuren med någon ångbåt till London, sjelfva gå dit med dem. Ingen ångbåt ville mottaga dem, utan kapten sände hela sällskapet med en större fiskarebåt, och så sluppo vi ändtligen ifrån dem. Härefter seglade vi till Rotterdam och lossade vår last.

VI.

Ombord å skeppet »Grote Ost» till Java.

Vid vår ankomst till Rotterdam med briggen Nautilus, mottogs vår kapten med största hjertlighet af vår redare och ännu hjertligare af dennes dotter, en skön holländska, som hade varit hans trolofvade i många år. Vårt förhållande till hvarandra hade så småningom blifvit som tvänne bröders, och det gjorde mig uppriktig sorg att höra, det min gode kapten skulle gå i kompani med sin blifvande svärfader och stanna på landbacken.

Jag erbjöds att, om jag ville taga navigationsexamen, få öfvertaga kommandot på Nautilus, och detta hade jag nog gjort, om icke i samma vefva plats hade erbjudits mig på ett stort holländskt skepp, »Grote Ost», som skulle föra passagerare till Java. Jag fick här anställning som »qvartermaster», med större hyra än jag haft som andre styrman på Nautilus, och detta anbud frestade mig så, att jag antog platsen.

Innan jag gick ombord, inbjöds jag att bevista min förre kaptens bröllop på »Sandstraat», och det var en heder, som jag icke ville försaka. Till brudgåfva skänkte jag bruden mina länge

gömda elefantbetar, hvaröfver hon yttrade sin stora förtjusning.

Efter ett muntert bröllop smakade det inte just så läckert att åter börja tugga flinthårda skeppsskorpor; men sådant är sjömannens lif, stundom öfverflöd, stundom brist. Efter ett sorgligt farväl af min gode kapten, gick jag ombord å mitt nya skepp och satte icke min fot i land mer, ehuru vi lågo i Rotterdam i fjorton dagar. Af både kaptenen och hans fru hade jag blifvit hjertligt ombedd att, om jag någonsin kom till Rotterdam, taga qvarter hos dem. Efter att hafva tagit femtiofyra passagerare med allt deras bagage ombord, lyftade vi ankar och seglade ut på vårt farliga, men älskade haf.

En »qvartermasters» åliggande är hufvudsakligen att sköta rodret och hafva kontroll på logg och lod, och som vi voro fyra stycken, hade vi mycket godt om tid. Jag hade första »rortörn» och råkade dervid observera en ensam flicka bland passagerarne, som gick der för sig sjelf, utan att tilltala någon. Hon såg så ängslig och nedstämd ut, att jag icke kunde låta bli att säga henne några uppmuntrande ord, då jag blifvit aflöst vid rodret. Jag tilltalade henne på holländska, men hon svarade på engelska, att hon ej förstod annat språk. Engelska kunde jag som mitt modersmål och hennes anlete ljusnade betydligt, då hon hörde att det fans någon som förstod henne.

Hon berättade mig nu, att hon stod på resa till sina föräldrar, som bodde på Java, och att hon stannat efter dem i England, då de reste, för att fullborda sin skoluppfostran. Jag omtalade nu i min tur mina jagter på ön Java och sade henne, att jag visste ungefär hvar hennes föräldrars farm var belägen.

Vi voro nu i Engelska kanalen och jag hade så mycket att bestyra, att jag ej kom att samtala med den engelska flickan på flere dagar, men en dag i Spanska sjön kom jag ihåg henne och undrade hvar hon var. Jag började forska efter henne, men hon stod ej att finna. Slutligen gick jag till hennes hytt och, ganska riktigt, der låg min stackars öfvergifna flicka i den våldsammaste sjösjuka, utan förmåga att reda sig sjelf.

»Kommer ni ändtligen!» utbrast hon, när hon fick se mig. »Här har jag ropat på hjelp i tre dagar, men ingen menniska har brytt sig om mig.» Jag sade henne nu, som sammingen var, att det alls icke var mitt åliggande att sköta om passagerarna samt att det var en händelse, att jag saknat henne.

Det var andra tider då än nu för ett stackars resande fruntimmer. Det fans ombord på dessa seglande »paketer», som de kallades, ingen qvinlig betjening, och så fullkomligt redlös, som stackars Mary var, fann hon sig tacksamt i mina anordningar för hennes välbefinnande.

Sedan jag gjort hennes hytt i ordning, gick jag efter något stärkande föda och ett glas madeira att krya upp henne med. Sjösjukan var nu fullkomligt öfvervunnen, och hon stod sig förträffligt hela resan.

Det är också enda sättet att öfvervinna denna sjukdom, att låta den hållas tills man gått igenom alla stadierna, sedan blir man aldrig sjösjuk mer.

Samma dag på eftermiddagen, då jag hade min rortörn, kom flickan ganska kry bort till rodret och slog sig ned för att språka med mig om Java. Hon var mycket beläst och ganska treflig att samspråka med, men hon hade, som alla andra, hvilka endast läst om de varma länderna, så oriktiga begrepp om förhållandena derstädes, att det tog mig mycken möda att förklara allting för henne. Hon var det enda frutimmer, som vågade sig på däck medan vi voro i Spanska sjön, och blåste ohyggligt gjorde det hela tiden.

Efter rortörn gjorde jag merändels min »skyddsling», som jag kallade henne, sällskap upp på halfdäck, dit vi qvartermasters hade tillträde, och här roade jag henne med berättelser ur mitt skiftesrika lif. Hennes namn var Mary D. och jag erhöll snart tillåtelse att kalla henne endast Mary.

När vi kommit in i passaden, blef det muntrare.

Med det varma vädret och den lugnare sjön

blefvo de öfriga passagerarna synliga, och länge dröjde det ej förr än jag, som förstod holländska, hörde dem hviska sig emellan, att »vi nog skulle bli ett par vid resans slut». Jag omtalade detta skämtande för Mary, och vi logo rätt hjertligt åt deras sqvaller, men några sådana tankar uppstego ej hos oss, om icke möjligen vid vår skilsmessa.

Genom NO.-passaden hjelpte jag Mary hvarje stund jag hade ledig, att fiska »bonitos», men en gång blef hon illa skrämd och kom rusande helt blek till mig och berättade, att ett stort vidunder hade tagit hennes bonitos, just som hon fått den ur vattnet.

Det var naturligtvis en haj, och när jag sade henne detta samt tillika omtalade huru dessa djur fångas, gaf hon sig ej med mindre hon öfvertalat kapten, som också förstod engelska, att låta försöka fånga hajen. En stor hajkrok, fastgjord med en ketting vid en god ända, lagades i ordning. Ändan skar igenom ett block på storrånocken och på kroken sattes ett köttstycke. Det dröjde ej länge förr än detta hafvets glupskaste djur slök kött, krok och ett par fot af kettingen.

Nu lades linan till spelet, och han hissades ur vattnet.

Här hängde han nu under rånåcken till påseende för passagerarna; ty kapten ville ej taga hajen in på däck och få det nedblodadt.

Det är nemligen ganska riskabelt att taga in detta djur lefvande på däck; ty det har händt, att han med ett väldigt slag af sin stjert krossat däcksbjelken.

När han hängt tills han var död, halades han in till sidan af skeppet, kroken höggs lös med en yxa, och han fick falla tillbake i sitt våta element.

Då linien (eqvatorn) passerades hade vi denna gång mycket roligt, synnerligast som passagerarna allesamman friköpte sig för »rakning af Neptunus» med flera buteljer vin och sedan deltogo i balen, som alltid följer på detta nöje.

I en föregående berättelse har jag skildrat en passage öfver linien, och i hufvudsak äro de alla lika.

Hvarifrån bruket uppkommit, vet man numera icke, men det har existerat ända sedan urminnes tider och ingen skeppsbefälhafvare nekar sitt folk detta nöje.

Vi hade god tur på denna resa och endast en storm till, nemligen under Cap Godahopp, men den var ibland de svåraste jag sett. Lyckligtvis var han, som oftast är fallet, vestlig och sålunda rakt »akterlig».

Vi länsade undan med alla de segel vi orkade föra, och nästan hela den tid af åtta dagar, som stormen varade, satt Mary hos mig vid rodret under mina rortörnar, blek och tyst.

Slutligen, då hon såg, att jag var mig full-

komligt lik och ej hyste någon fruktan, frågade hon mig, om »jag trodde att skeppet kunde räddas?»

Stackars flicka!

Hon hade tydligen trott, att stor fara var å färde, och när jag nu försäkrade henne, att icke ens någon fara var för handen, kände hon sig lugnad och tackade mig.

Ändtligen hade stormen blåst ut, och sedan vi ändrat kurs, kommo vi snart i passaden igen och utan några vidrigheter nådde vi Java.

Mot Marys förmodan var ingen henne till mötes. Hennes bref till föräldrarne hade aldrig kommit fram, och hon var alldeles tröstlös. Jag rådde henne att be' kapten om permission för mig, så skulle jag, som väl kände till Java, ledsaga henne hem. Det tyckte hon var ett bra förslag, och »gubben» log listigt, men beviljade hennes begäran. Vi hyrde oss nu hästar och en packåsna för sakerna, och så satte vi i gång. Min trogna bössa hade jag naturligtvis med mig och kände mig fullt lugn för alla möjliga djur.

Det var omöjligt att hinna fram på en dag, och vi måste således tillbringa en natt vakande, ty jag vågade ej sofva och lita på Mary som vakt, och hon vågade ej sofva för vilda djur.

Om natten rasade ett häftigt åskväder på ön och blixten slog ned endast ett litet stycke från vårt läger. Det regnade så intensivt, att vakteldarna släcktes, och nu föreslog jag Mary

att fortsätta resan lika gerna som sitta der i mörkret. Vägen var alls icke villsam och vi satte oss åter upp.

I dagningen slutade åskan, himlen klarnade, och söderns gnistrande sol uppgick åter och värmde våra frusna lemmar. Vid frukosttiden gjorde vi halt för att vederqvicka oss lite, men just som vi skulle stiga utaf, fick jag se en stor cobra ligga ringslagen midt på landsvägen. Jag bad nu Mary rida tillbaka ett stycke, medan jag expedierade cobran. Sedan bytte jag om patron i bössan och instack en hagelpatron jemte en hel hand full med hagel. Jag red nu närmare, och då jag kom på några alnars afstånd, reste ormen upp hufvudet och betraktade mig med ögon, hvilka syntes brinna som små kol i hans platta, fula hufvud. Jag lade an och sköt formligen hufvudet af honom. Sedan kallade jag på Mary, och vi fortsatte ett stycke ifrån ormen, men när vi denna gång skulle göra halt, fingo vi se en vacker farm, omgifven af stora plantager.

Här måste det vara, trodde jag, och vi redo ifrån vår frukost i full galopp. Riktigt! När vi redo upp på gården, kom Marys fader, moder och tvenne fullvuxna bröder ut och mottogo henne.

Hon rycktes nu från den ene till den andre och omfamnades väl tretio gånger så visst som en, tills de nära nog qväft henne. Men allting har ett slut och så äfven denna kärleksfulla helsning.

Sedan fick man ögonen på mig, som stod helt handfallen och höll hästarna.

Sedan Mary med få ord förklarat hvem jag var, fick jag äfven mottaga de hjertligaste tacksägelser, långt mer än mitt lilla åtgörande var värdt. En dräng kom och tog hästarna, och Marys fader förklarade, att någon återresa för mig till Batavia ej skulle bli af på åtminstone en vecka. Jag gjorde intet allvarsamt motstånd, synnerligast som det ej skulle grämt mig särdeles om »Grote Ost» seglat ifrån mig och lemnat mig hos dessa hjertliga, rättframma menniskor.

Vi, d. v. s. Mary och jag, hade nu fullt upp att göra med att skildra vår resa, och det var icke gjort på en dag. Fadern ville nödvändigt, att jag skulle mottaga betalning, men därtill sade jag tvärt nej och hotade sadla upp, om han ej upphörde med detta tal.

När ändtligen skilsmessans timme slog, kan jag ej neka till, att det kändes smärtsamt, men pligten bjöd, och då är det bäst att lyda.

Vid afskedet gaf mig Mary en ring af guld med en sten uti som ett minne, men jag ville ej mottaga den dyra gåfvan, som jag snart skulle förlorat, utan bad om en talmiring af ringa värde, som jag sett henne ega. Efter mycket prut fick jag den, och nu gaf jag henne min diamantnål, som jag fått på Ceylon. Hennes bröder följde mig till Batavia, och snart var jag åter i full verksamhet på »Grote Ost».

Dagen innan vi skulle afsegla, öfverraskades jag af att se Mary komma ombord. Hon hade öfvertalat sin fader att följa sig till Batavia, och jag undrade storligen hvad hon kunde vilja. Hon sade sig vilja ännu en gång se »Grote Ost» och sända sina sista helsningar till Europa. Emellertid begärde jag permission och följde henne i land. Jag anade, att det var andra bevekelsegrunder som fört Mary ombord, och nu kröp det fram, att hennes fader, som var en gammal bekant med min kapten, hade sagt sig lätt nog kunna öfvertala honom att låta mig lemna skeppet i Batavia, om jag så önskade.

»Nå, hvad skulle jag då taga mig till här?»

Jo, det visste Mary råd för.

Hennes far var stor delegare i en brigg som gick på kusterna af Siam, Kina och Ostindien.

Sanningen att säga, längtade jag just inte efter Europa, och då vi träffade kaptenen och Marys fader, frågade mig kapten, om jag ville lemna »Grote Ost» och gå ombord på »City of Hongkong» såsom andre styrman. Jag funderade en stund på detta förslag, men så råkade kapten att nämna, det befälhafvaren var irländare. Då försvann genast all lust, och jag förklarade mig nöjd med min nuvarande anställning.

Det är också en sanning, att hvarhelst jag stått tillsammans med irländare, har jag funnit dem öfvermåttan råa och otrefliga.

Det hjelpte ej, att Mary såg nedslagen ut och t. o. m. bad mig, sägande:

»Vi skulle då få träffas hemma hos oss minst åtta dagar hvarje halfår.»

Jag tog ännu en gång afsked af dem, med löfte att komma igen och helsa på dem, när mina vägar gingo åt Java härnäst.

Dagen derpå bredde vi ut vår stora segelmassa, ej mindre än trettioåtta segel, och satte kurs på Cap Godahopp.

Denna hemresa var en af de lyckligaste jag varit med om. Ej en spira bräcktes, ingen ända sprang, och ständigt hade vi god vind. Vi voro destinerade till Rotterdam, och jag gladde mig i hoppet att få återse min gamle kapten.

Redan då vi lemnade Java, hade min kapten erbjudit sig att lära mig navigation, och jag antog tacksamt detta anbud. Hvarje frivakt var jag ifrigt sysselsatt med läsning, och tvenne gånger i veckan förhörde kapten mig och lät mig äfven öfva mig att taga höjden och räkna ut longituden. Detta gjorde, att, då vi kommo till Rotterdam, jag reste hem till Sverige och tog både styrmans- och kaptensexamen med vackra betyg.

Till Rotterdam ankommo vi mot förmodan tidigare än vi voro väntade, och här träffade jag min gamle kapten. Stor var min förtjusning då jag hörde, att han ledsnat på landbacken och redan nästa vår tänkte gå till sjös igen. Jag omtalade nu, att jag ämnade resa hem och taga

examen, och då erbjöd han mig plats som förste styrman, om jag kunde hinna till Rotterdam i tid, att följa med på en ny kustfart på Ostindien.

Med stor glädje emottog jag detta bevis på hans vänskap och skyndade allt hvad skyndas kunde hem till Sverige för att hinna med examen. En kall decemberdag inträdde jag oväntad till min gamla, innerligt älskade moder.

De helsningar och välkomstönskningar, som nu följde, höra till sjömannens ljufvaste minnen.

En vecka efter hemkomsten började jag läsa med kraft på examen.

VII.

Resa till Java och kustfart på Ostindien.

Efter aflagd examen skyndade jag hem att taga afsked af de mina och reste öfver till Rotterdam, att uppsöka min gamle kapten.

Det lyckades! Jag kom i tid att få platsen, och vi gladdes båda på förhand åt alla de jagter, hvari vi hoppades få deltaga i Ostindiens vilda, men förtjusande skogar.

Det var ett nybygdt, fullriggadt skepp vid namn »Fortuna», som anförtrodts åt min väns befäl.

Det var utmärkt väl bygdt och bestyckadt med sex goda kanoner. Dessutom hade alla man gevär och huggare. Detta emedan sjöröfvare hade börjat visa sig temligen närgångna på de kuster, dit vi voro destinerade.

I början af juni månad lättade vi ankar och funno snart att »Fortuna» var en ovanligt god seglare. Så snart vi fingo en seglare i sigte, gingo vi den förbi, och detta var mycket glädjande, då man hade kappseglingar med sjöröfvare att vänta. Vår resa gick sin gilla gång, och vi anlände välbehållna till Cap Godahopp.

Vi hade till båtsman en gammal hvalfångare, som så länge underhöll oss med berättelser om sina fångstresor på Spetsbergens och Grönlands haf, att föga fattades det min jagtlystne vän kapten låtit öfvertala sig att försöka sin lycka på någon af dessa kolosser, som vi passerade, men min invändning, att vi ej hade något sätt att göra oss en hval tillgodo, fann gehör och han afstod från försöket.

Härtill fordras särskildt konstruerade båtar, tunnor att förvara tranen uti och framför allt en stor panna att smälta ut späcket uti. Några år efter denna resa fick jag tillfälle att pröfva på hvad hvalfångst ville säga.

På höjden af Madagaskar fingo vi kämpa ut en »tyfon», en oerhördt våldsam orkan.

Den angaf sin ankomst med att göra hela luften smutsgul och tvinga hafvet att gifva ifrån

sig ett märkvärdigt suckande läte. Vi hade en utmärkt besättning, som holländska skepp nästan alltid hafva, och inom tvänne timmar, och just i lagom tid, hade vi alla tre topparna nedriggade till märsarne och väl undanstufvade.

Barometern hade nu sjunkit till »jordbäfning» och vi gingo i spänd väntan på den obehagliga gästen. Plötsligt, strax efter solnedgången, hördes ett hemskt hvisslande ljud, och nästa ögonblick lågo vi med hela styrbords lästång under vattnet. En lång stund låg skeppet så, men efter hand började hon skjuta fart och så småningom reste hon sig helt och hållet, och vi länsade undan med bottenrefvad fock och förstängsstagsegel.

Hade vi icke riggat ned all öfverrigg, är det utom allt tvifvel, att vi kantrat. Det blåste så, att inga vågor kunde resa sig. Dessa »blåste af», så snart de höjde sig, och hela hafvet såg ut som en enda massa af skum. Till vår lycka kom stormen så, att vi fingo medvind, och jag loggade den största farten till sjutton knop.

I tjugofyra timmar höll orkanen i sig och upphörde sedan lika plötsligt som den börjat. Nu var det alldeles lugnt, och himlen klarnade åter, hvadan vi ånyo riggade upp och satte kurs på Batavia. Annu en gång var jag der. Jag hade berättat mitt äfventyr med Mary för kaptenen, och han lofvade att permittera mig under några dagar, så att jag kunde få helsa på familjen.

Knappast hade vi börjat lossa, förr än andre

styrmannen, en pålitlig och dugtig karl, fick taga hand om skeppet, och kapten och jag lagade oss i ordning att gå i land och jaga. Kapten hade fått i sitt hufvud, att han skulle hafva med sig hem en uppstoppad boaorm, emedan man icke velat sätta tro till hans berättelse i Rotterdam om dessa ormars storlek.

Vi frågade nu vår vägvisare om han visste någon plats, der boan nyligen visat sig. Ja, det fans godt om sådana, men han ansåg det bäst att först gifva honom ett godt mål mat, då han sedan med lätthet kunde behandlas. Till den ändan medtogs en gammal halt mulåsna, och då vi anländt till ett ställe, der boaormar skulle finnas, bands alla fyra benen tillsammans på mulan, och vi lägrade oss på lämpligt afstånd.

Vägvisaren började nu att härma ett får, och inom kort visade sig en boaorm. Denne var dock för liten för ett så stort djur, och kapten ville ha den största han kunde få. Efter att ha krupit än hit och än dit framför mulan, reste han sig slutligen upp vid ett träd, och nu gåfvo vi båda eld på hans upplyftade hufvud. Skotten träffade, men ej tillfyllest. Nu började han i sin tur att anfalla oss.

Vi togo till reträtten det fortaste vi kunde, men snart sågo vi, att vi voro honom öfverlägsna då det gälde att komma fort. Vi stannade och laddade om. Ännu en salva fick han, men icke desto mindre fortsatte han att förfölja oss. Jag

sprang nu ett godt stycke för att vinna tid att ladda med hagel, och jag lade nära nog halfva bössan full med grofva sådana.

Så rustad, väntade jag honom ännu en gång, tills han var endast ungefär 20 steg nära mig. Denna gång gjorde skottet behörig verkan. Nästan hela hufvudet slets af honom, och han dog efter några muskelrörelser.

Vi stodo här en stund och åsågo vårt byte, funderande om vi skulle taga hans skinn, men kapten ville hafva en större, och så fick han ligga. Vi stodo just i begrepp att återvända till vår åsna, då vi hörde henne gifva ifrån sig några ängsliga skrik.

I detsamma ropade vägvisaren: »Boa! Enjua, boa!»

Vi sprungo till honom och sågo då vår åsna redan omslingrad af en boaorm.

Detta var en fullvuxen best, och kapten förklarade sig nöjd om han kunde få den uppstoppad. Sedan ormen klämt sönder benen på offret, började han sluka detsamma och här, i fria tillståndet, gick det raskt nog. Efter en halftimma var åsnan försvunnen inom hans gap, och nu sköto vi hvar sitt skott rakt genom hjessan på honom.

I anseende till den tunga last han hade nära hufvudet, kunde han knappast röra detta, men med stjerten gjorde han några väldiga slag, hvarefter han låg alldeles stilla. Vi tänkte först sjelfva

taga skinnet af honom, men vägvisaren förklarade, att om vi gjorde det, skulle vi »lukta illa» ett halft år. Han kände deremot en malay i Batavia, som brukade göra sådana gerningar, och åtog sig att ställa om detta. Vi läto nu honom gå i författning härmed och fortsatte utan vägvisare längre inåt ön.

Oförmärkt drog jag mig åt den trakt, der familjen D. bodde, och när jag fick se deras farm, bad jag att få besöka dem, och sedan jag fått löfte dertill, skildes vi åt. Jag red nu upp på den välkända vägen och inom kort stod jag, utan att hafva blifvit observerad, på trappan. Jag band min häst vid ledstången och öppnade helt försigtigt köksdörren. Här stod Mary och sysslade vid spisen.

I ett nu flög hon upp och hade nära nog flugit mig rakt i famnen. Snart tillstötte de öfriga medlemmarne af familjen, och mera hjertligt kunde ej en son hafva blifva blifvit mottagen än jag blef af denna hjertliga och gästfria familj.

Jag fick nu redogöra för allt som händt under vår långa skilsmessa; men när jag berättat om min examen, började gubben öfvertala mig att nu taga befälet på »City of Hongkong». Härpå ville jag ej ingå, emedan, som jag sade, jag nu var med min gamle kapten, om hvilken jag förut berättat dem. Vid deras fråga hvar han var, omtalade jag, att jag nyss skilts från honom vid deras framfartsväg.

Nu sprungo båda sönerna ut och satte efter honom, och inom en timma kommo de tillbaka med kapten i triumf.

Han blef på det mest hjertliga sätt emottagen, och länge dröjde det ej förr än gubben D. började vidtala honom att låta mig öfvertaga hans skepp. Min välvillige kapten sade »ja» vid första anfallet och sökte t. o. m. hjelpa dem att öfvertala mig.

Alla försök voro dock förgäfves. Jag hade bestämt mig för att icke skiljas från min kapten och ansåg mig dessutom för oerfaren att åtaga mig ett sådant ansvar, synnerligast på dessa farvatten. Dervid blef det, och så tillbragte jag de angenämaste åtta dagar i mitt lif hos familjen D., och kapten red tillbaka till Batavia följande morgon.

Då min permissionstid var tilländalupen, måste jag resa tillbaka, men denna gång i sällskap med hela familjen D., som kapten bjudit på middag ombord. Detta var »slutafskedet» från herrskapet D., och det var med verklig saknad, jag såg deras sista afskedsviftningar från stranden.

Snart hade vi lossat och intagit barlast, hvarefter vi seglade till Mormén för att intaga rislast. Resan syntes gå väl och allt gick sin gilla gång, men knappast hade vi klarat Sundastreet, förrän en vacker morgon vid soluppgången vi funno oss förföljda af sjöröfvare. De voro två »djunkrer», och

genom kikaren kunde vi se, att det var ungefär femtio man på hvardera.

Vi hade alla segel till och gjorde ganska god fart, men de skarpa djunkrerna seglade bättre. Så snart vi märkte, att de skulle hinna oss, gjordes klart till aktion. Kanonerna laddades med skrot, utom akterkanon, som fick tvenne kulor till laddning. Bössor, ammunition och sidogevär utdelades till besättningen, hvarjemte ett par hundra tombuteljer sönderslogos och spreds öfver däck. Detta är ett godt sätt att afhålla dessa nakna uslingar från däcket.

Allt närmare kommo våra förföljare, och slutligen hven deras första kanonkula genom tacklingen på »Fortuna». Kapten sjelf hade tagit akterkanonen på sitt ansvar, och jag förde befälet för-ut på backen. Kapten besvarade deras kanonskott med ett gevärsskott, för att låta dem tro, att vi inga kanoner egde, och väntade tills de voro alldeles inpå oss. Kanongluggen hade han skylt med ett stycke segelduk, för att få dem så nära som möjligt.

Riktande sitt dödsbud på första djunkerns mast (de egde blott en), lät han braka loss. Masten föll akter öfver, och de sackade akter om andra djunkern. Vi fortsatte vår kurs, men snabba som kattor, äntrade fribytarne upp på den oskadade djunkern och fortsatte förföljandet.

Ännu ett skott afsköto de, som gick igenom vår låringsbåt, hvilken hängde i »davitarna», men

nu laddade kapten sin kanon till mynningen med skrot, hvarefter han sköt sitt andra skott. Junkerns däck var alldeles öfverfullt med folk, hvadan detta skott gjorde en förfärlig verkan.

Nu kommenderades: »Lofva upp i vind!» och Fortuna svängde sitt bogspröt rätt emot fienden. Nu var det min tur, och innan junkern hunnit ändra kurs, sände jag fem skrotladdningar in bland dem. Nu laddade vi om alla fem förkanonerna till mynningarna med skrot och styrde rakt på djunkern. På ett stenkasts afstånd affyrade vi hela salvan, och nu ströko de flagg och bådo om pardon.

»Jag skall ge er pardon, pack!» mumlade kapten.

»Kasta ett par änterhakar ombord till dem!» kommenderade han, och snart hade vi halat dem långsides.

Aderton man voro oskadade, och dessa fängslades nu i akterrummet på Fortuna. Derefter tändes eld på djunkern, och han fick gå med sin föraktliga last tills han sjönk. Jag gick nu ned i rummet för att mönstra våra fångar, och då fick jag ögonen på en, som såg ut att vara europé. »Till hvilken nation hör du?» frågade jag.

»Jag är irländare,» sade han och började bedja för sitt lif.

Kapten, som genom luckan hörde detta, kom nu ned och lofvade honom, på grund af att han

var europé och tillika irländare, att han skulle få »hänga högre än alla de öfrige.»

Vi »klarade» nu af däcket och fortsatte vår resa till Mormén.

Allt gick väl, och snart lågo vi förtöjda i Morméns säkra hamn. Nu sändes bud till stadens högste styresman, hvilken genast kom ombord. Denne var en gammal kapten i engelska flottan, som hatade sjöröfvare af hela sitt hjerta. Han ställde snart om en krigsrätt, och domen utföll som vanligt: »hängas vid halsen tills de äro döda.»

Följande morgon utfördes exekutionen och, trogen sitt gifna löfte, utverkade kapten, att irländaren fick hänga vid bramrån och alla de öfriga vid mersrån.

Att få dem att erkänna sina brott, var omöjligt, men man trodde alldeles säkert, att samma fribytare hade nyss förut tagit ett tyskt fartyg och på det omenskligaste sätt mördat besättningen jämte kaptens hustru och barn, som varit med. En af manskapet, som lyckats rymma, hade berättat förloppet i Kalkutta.

Huru som helst, så är dödsdomen på en fribytare alltid fullt berättigad och välförtjent. I Mormén lågo vi tre månader och väntade på last, och denna tid begagnades flitigt af kapten och mig att jaga i dessa på allt slags villebråd öfverflödande skogar. Boaormen från Java hängde under däcksbjelkarna i rummet, uppstoppad med bomull. Han mätte en längd af fyratiofyra fot.

VIII.

Tiger- och elefantjagterna i trakten af Mormén.

Med anledning af tillfångatagandet af sjöröfvarne, blefvo vi bekanta med guvernören, kapten Monroe, och som han var en ifrig jägare, gladdes han åt att få sällskap samt lofvade att tillställa en elefantjagt medan vi lågo i hamnen.

Ofta kom han ombord för att helsa på oss, men ännu oftare voro vi inbjudna i hans »palats». som han kallade sitt trähus, innehållande fem rum och kök. Men var huset inskränkt, så var trädgården deremot så mycket rundligare tilltagen. Ej mindre än 100 acres jord voro dertill uppodlade, och ständigt bjöd den på de utsöktaste frukter. Första veckan gjorde vi endast korta turer, men den andra vi voro i Mormén, beslöts en längre jagt, hvaruti guvernören deltog.

Vi voro till häst och redo mot NO., der ett högt berg begränsar utsigten. Detta skulle vi rida öfver, då guvernören försäkrade oss, att vi skulle få skjuta antiloper på andra sidan berget. Vi redo i rad med vägvisaren i têten. Komna ungefär halfvägs uppför berget, gjorde denne heltom och kom rusande emot oss.

Han hade fått sigte på en tigerhona med tvänne ungar, och detta skrämde honom nästan från vettet. Min modige kapten red genast fram, och jag följde naturligtvis tätt efter. Snart fingo vi se tigerhonan, som ställdt sig midt på vägen med ungarna mellan frambenen. Kapten lade an och sköt henne rakt i ögat. Hon föll, men reste sig ögonblickligen och rusade på kaptens häst, omfattade hans hals med framtassarna och högg sina skarpa tänder i hans strupe.

Jag red nu så nära jag kunde få min häst att gå och sköt henne bakom bogen i hjertat. Hon föll till marken, men kaptens häst störtade med detsamma och var död. Det är också en kraftig omfamning ett sådant djur består, och lycka var, att hon ej träffade ryttaren i stället för hästen. Jag fick nu tillfälle att beundra min kaptens orubbliga lugn och mod. Som om ingenting passerat, vände han sig om till guvernören och sade: »Det var ett hett nappatag.» Vägvisaren fick nu afstå sin häst till kapten.

Snart kommo ungarna fram och kröpo intill den döda modern, hvarvid vi med lätthet grepo dem. En af guvernörens tjenare fick taga dem i en säck och rida hem till »palatset» med dem. Kapten gjorde guvernören en present af ungarna. Vi fortsatte vår ridt, och komna upp på bergets topp, sågo vi nedanför oss en hel hjord af antiloper.

Snart voro vi nere i dalen, och nu smögo

hälften af sällskapet på hvar sin sida om hjorden förbi, till kedjan »knäpptes» bakom den. Vägvisaren, som qvarlemnats, red nu fram midt i hjorden och gjorde så mycket buller som möjligt, hvarvid djuren spredo sig åt alla håll, och en hvar af sällskapet fick skjuta. Guvernören, kapten och jag voro likväl de enda som träffade, och blefvo tre antiloper vårt byte.

Guvernören var nu trött för den dagen och önskade rida hem, hvarvid vi af artighet gjorde honom sällskap, men jag såg på kapten, att han beräknat få en längre jagttur. Vi redo alltså hem, och den aftonen gästade vi guvernören.

På natten insjuknade kapten i feber och yrade om tigrar och elefanter. Jag visste ingen bättre råd än att gifva honom kina, och det gjorde jag i stora portioner medan jag väntade på doktorn, hvilken jag genast sändt bud efter. Han förklarade, det intet annat vore att göra än hvad jag redan gjort. Jag satt nu och vakade öfver kapten hela natten, i mitt sinne tackande Gud, att vi återvändt från jagten den dagen.

Om morgonen kom guvernören och blef riktigt ond, när han fick höra, att jag sändt bud till doktorn.

»Den doktorn,» sade han, »kom hit som timmerman med en stor Liverpool-paket för 5 år sedan och är inte mer doktor än hvilken annan timmerman som helst.»

Doktorn kom ombord medan guvernören var

qvar, och han tilltalade honom under titel af »timmerman».

Doktorn »smet» i land, och vi sågo ej vidare till honom. Emellertid var jag mycket ängslig för min kära kapten, och ingen läkare fans närmare än i Kalkutta, och inte var den »stort bättre», sade guvernören.

I min rådlöshet tog jag och redde till ett bad åt min kapten och, märkvärdigt nog, det lyckades. Febern släppte honom och han blef åter redig, men efter ett par timmar började den igen. Jag gaf honom nu ett nytt bad, och detta fortsatte jag med. Det blef allt längre och längre emellan anfallen, och slutligen tillfrisknade han.

En läkare, som jag sedan träffade, förklarade att han icke kunde fatta, det jag icke »badat lifvet ur honom», men Gud fogade så i sin godhet, att jag undslapp denna tunga samvetsbörda. Flera dagar förflöto dock innan kapten fick sina krafter igen, men så snart han kände sig stark nog, ville han ut och jaga.

Nu utsattes den stora elefantjagten till en viss dag, och vi väntade med stor spänning att få göra vårt första lärospån på denna farliga jagt. Ändtligen randades den stora dagen, och vi samlades ett sällskap af 30 personer hos guvernören. Vid soluppgången satte tåget sig i rörelse: först vägvisaren till häst, en skotte, som i många år jagat i Ostindiens skogar, sedan guvernören och vi båda på en elefant, som var särskildt dres-

serad till denna jagt, och sedan tre andra elefanter, bärande det öfriga af jagtsällskapet. Sist beridna tjenare, som voro afsedda att skrämma elefanterna åt det håll man önskade dem.

Tvänne dagar och några timmar på den tredje färdades vi framåt i NO. riktning, och slutligen gjordes halt vid en källa på sluttningen af ett högt berg. Här hvilade vi ut, medan betjeningen afsändes för att utforska åt hvilket håll elefanterna funnos; ty att de voro här, var guvernören öfvertygad om.

Mot aftonen återkom en malay med den underrättelsen, att 5 mil i ostlig riktning var ett elefantstånd om 6 stycken. Guvernören uppmanade oss nu att icke skjuta på andra än de, som hade stora, vackra betar, emedan det var dessa som egentligen hade värde. Nu gjordes upp vaktelder och vi gingo till hvila i våra hängmattor. Före soluppgången voro vi på marsch igen, och vid niotiden fingo vi elefanthjorden i sigte.

Vi dolde oss så godt vi kunde i ett bambusnår, och betjeningen kringgick hjorden i afsigt att drifva den åt oss till. Här fingo vi sitta i två långa timmar och vänta; men ändtligen började trummor och jägarhorn höras, och snart kom hela hjorden i sakta lunk med en stor hane, försedd med väldiga betar, i spetsen rakt emot oss.

Guvernören hade en elefantbössa med en kaliber så stor, att kulan var vid ett dufäggs

storlek. Med två sådana kulor hade han laddat. När hjorden var inom skotthåll, stödde han sitt tunga gevär på sadelramen och sigtade på den stora hanen. Skottet brann af, och han störtade med ett väldigt dån till marken. Kulorna hade inträngdt i hjernan och han låg stendöd.

Hans fall var något så storartadt i sitt slag, att vi glömde af att skjuta på de andra förr än det var för sent. Det är något öfverväldigande att se ett så stort djur störta.

Vi gingo nu fram till den döde elefanten; ty guvernören förklarade all förföljelse af de öfriga lönlös. Med mycket arbete höggs nu betarna loss och lades upp i vårt »torn», hvarefter infödingarne tillätos att taga hvilka öfriga delar af djuret de önskade, och resten lemnades åt gamar och hyenor. Guvernören ville gerna, att vi skulle få tillfälle att skjuta på en elefant, och så utsändes spejare igen.

Förgäfves väntade vi hela dagen, och när mot aftonen de utskickade kommo tillbaka, förklarade de, att inga elefanter funnos på 10 mils omkrets. Vi måste således bryta upp, och då vår last nu var inne, måste vi segla igen. Vi kommo lyckligt och väl ombord, och dagen derpå gjorde vi vår afskedsuppvaktning hos guvernören.

Det är icke alltid en förste styrman får på detta sätt följa sin kapten på nöjen, och aldrig har jag hvarken hört eller sett det ombord på

något annat skepp; men förhållandet mellan min kapten och mig var, som jag förut nämt, mera som mellan ett par bröder.

Uppvaktningen gjordes under ömsesidig saknad, och vi sträckte våra märssegel, då, i sista stund, telegram ankom med ordres att gå till Falmouth för ordres. Detta var en ledsam nyhet, emedan både kapten och jag hade önskat att få gå på kinakusten.

Vi måste emellertid lyda order och så, under ganska ledsamma omständigheter, seglade vi åstad. Det var nemligen den ogynsammaste årstid för Europa-resa, som finnes. Knappast hade vi nått höjden af Madagaskar, förr än den ena orkanen afföste den andra, och vi sleto till följd häraf mycket ondt.

Under Cap Godahopp hade vi vestlig storm och vestlig ström. Här fingo vi kryssa i sex veckor innan vi nådde Capstaden. Kapten hade förkylt sig och låg mycket sjuk, hvadan jag tog mig friheten löpa in i Capstadens hamn för att skaffa läkarevård. Sådan fingo vi, men tillståndet förvärrades från dag till dag, och en natt kallade kapten alla man akter-ut och sade farväl till oss alla.

Jag var så öfverväldigad af sorg öfver att förlora min bäste vän, att jag ej kan beskrifva det. Han dog samma natt, och jag måste föra fartyget till Europa, men lifvet hade nu förlorat allt behag för mig ombord å »Fortuna», och

komna till Falmouth, lemnade jag skeppet och gick i land, öfverlemnande befälet åt en ny kapten från Rotterdam.

IX.

Qvartermastern detektiv.

Åter stod jag ensam i verlden!

Min käre kaptens död gick mig djupt till hjertat.

Från Falmouth reste jag till London för att söka anställning på någon stor »långtradare», men jag saknade så totalt lusten för att gå till sjös, att jag en vacker dag beslöt söka anställning i land.

En dag satt jag inne på ett bättre matställe, intagande min middag, då en snyggt klädd herre tog plats midt emot mig och reqvirerade in middag. Han såg intelligent ut och hade, hvad som mest tilldrog sig min uppmärksamhet, ett par ögon, som syntes observera allt som tilldrog sig i rummet, både bakom och framom honom. Han började tilltala mig och, som jag intet hade att dölja, så kände han snart till min ställning och min intention för tillfället. Han frågade mig nu om jag hade lust att hjelpa honom med en sak, som fordrade en handfast och klok mans hela

uppmärksamhet. Ja, det var ju ändå sysselsättning och jag förklarade mig villig. Han begärde nu enskildt rum för att i fred få tillfälle inviga mig i »detaljerna», som han sade, och jag undrade storligen hvad det månde blifva af.

Väl placerade i vårt enskilda rum, med hvar sin kaffekopp framför oss, började han:

»Jag är detektiv polis!»

»Hvaba! Detektiv polis?» Nu var det min tur att göra »runda ögon».

Han märkte min öfverraskning och skrattade af hjertans lust åt, att detta så förvånat mig. Härefter redogjorde han för hvad som skulle uträttas och beskref noga hvad jag hade att iakttaga.

Jag sansade mig snart och lyssnade uppmärksamt på honom, men ångrade, att jag lofvat hjelpa honom. Företaget var af den art, att stora premier utlofvats om det lyckades. Det var nemligen en stor diamantstöld, som var begången från en rik lord R. i »Westend», och han hade utfäst 500 pund som belöning åt den eller de, som upptäckte tjufven och det stulna.

Min kamrat, hvars namn var Charles Murfy, trodde sig hafva spår på tjufven och lofvade mig 100 pund om vi lyckades. Vid 7-tiden var allt aftaladt, och vi begåfvo oss till ett offentligt balrum eller danssalong, der Charles trodde sig skola träffa sin man. Jag hade fått mannens fotografi och skulle, med detta till ledning, söka upptäcka originalet.

Den omtänksamme Charles hade stuckit ett par patenterade handbojor i min ficka och låtit mig flere gånger öfva mig med att belägga honom med dem, på det jag, i händelse af behof, skulle kunna fängsla mannen. Sjelf hade han ett par, och hans färdighet att få dem om handlederna på mig var mirakulös.

Så rustade, inträdde vi i danssalongen, men fingo vänta länge innan dansen började, emedan dessa nöjen börja först sent. Emellertid observerade vi gästerna allt efter som de inträdde, men ingen syntes vara den rätta af alla dessa fina och halffina herrar, som freqventerade balen. Slutligen ledsnade Charles och trodde det ej löna sig söka här längre. Innan han aflägsnade sig, ville han dock utforska hela lokalen och gick derför, bedjande mig stanna qvar och fortfarande hålla ögonen öppna.

Bäst som jag satt ett stycke från väggen, får jag känna ett kallt drag i nacken, och när jag vänder mig om, står originalet till porträttet strax bakom mig.

Han hade tydligen inkommit genom en löndörr.

Jag låtsade ej fästa mig vid honom, men vaken var jag allt ändå, kan jag försäkra.

Mannen gick nu och ställde sig vid en pelare och betraktade dansen. Härunder råkade han lägga händerna i kors på ryggen och ögonblickligen smög jag mig bakom honom och fäste bojorna om armarna på honom.

Bestört och blek vände han sig om och frågade hvad han var fångad för. Hans lugna sätt visade tydligt, att det ej var första gången detta händt honom.

»Stå stilla och vänta tills min kamrat kommer, så får ni veta det,» sade jag, tilläggande endast: »Lord R.!»

»Misstag, min vän!» utropade han och jag såg tydligt, att han blef glad, hvaraf jag slöt, att han var oskyldig till just denna stöld.

»Jag har läst tidningsreferatet deröfver och om ni vill tro mig, den tjufven bor i lord R:s eget hus.»

Jag brydde mig ej om hvad han sade, utan väntade endast på Charles. Ändtligen kom han och ljusnade betydligt, då han fick se oss. Ingen i salongen hade märkt någonting. Charles började nu förhöra honom, och det var intressant att följa med denna intelligenta konversation, der den ene sökte snärja och den andre sökte draga sig ur snaran. Slutligen sade Charles, att vi skulle gå till polisstationen, men nu upplyste jag honom om löndörrens tillvaro.

Tjufven vände sig mot mig och ett ögonblick trodde jag han skulle rusa på mig och bita mig.

»Gör som ni vill,» sade Charles. »Öppna dörren och visa oss in i ert rum eller utsätt er för, att jag gör offentlighet af saken och med våld bryter upp dörren.»

Inseende att intet var att göra, om han ej ville skada sin värd, visade han slutligen huru mekanismen var inrättad, och alla tre smögo vi oss in genom löndörren. Här var en kall, fuktig gång, hvilken vi först måste passera, hvarefter vi kommo till en låg dörr, hvilken Charles öppnade, och vi stodo ansigte mot ansigte med en utmärkt skön qvinna, som bestört och skrämd stirrade på oss. Qvinnan fängslades nu äfven, hvarefter rummet genomsöktes. En mängd dyrbarheter upptäcktes och stoppades i en säck, men ingen enda, tillhörig lord R, stod att finna.

Efter väl förrättadt värf förde vi våra fångar och säcken åter ut genom löndörren.

Nu blef det likväl uppståndelse i salongen. Värden och våra fångar vexlade en lång blick, men detta var nog för att bedja värden göra sällskap. Gästerna måste nu troppa af, lokalen stängdes, och vi begåfvo oss i väg till polisstationen. Medan Charles stängde dörrarna, sökte värden smyga sig bakom tjufven och öppna bojorna, men jag märkte hans tilltag, och då en patrullerande konstapel just nu passerade, fick han order att fängsla honom och följa oss till stationen.

Hvad vi medförde i säcken, var nog att fälla inbrottstjufven till åtta års deportation, men hans »fästmö» och värden för danssalongen kunde ej öfverbevisas om något brott, utan erhöllo varning och fingo gå.

När detta var väl beställdt, vände sig chefen till Charles och frågade hvem jag var. Charles berättade nu den del jag tagit i äfventyret, och jag blef tillfrågad om jag ville blifva detektiv polis. Jag antog tillbudet och utbad mig att få arbeta tillsammans med Charles. Min anhållan beviljades och jag sattes att läsa instruktion och reglemente.

Om en vecka anmälde jag mig till examen och gick igenom. Sedan jag försetts med tjenstetecken, beordrades jag att följa och hjelpa Charles tills jag satt mig in i tjensten. Hela tiden hade jag grubblat på hvad tjufven sade, att den som stulit lord R:s diamanter funnes i hans hus, och en dag meddelade jag Charles min åsigt. Han trodde, att det endast var prat, men jag kunde ej glömma det uttryck jag sett i tjufvens ansigte, och så inställde jag mig en vacker dag hos chefen, för hvilken jag sade hvad jag troddo, och anhöll att få gå och tala vid lorden.

Chefen trodde det ej heller, men ansåg det åtminstone ej omöjligt, och så beviljade han min begäran. Nu begaf jag mig till lord R. och anhöll om ett enskilt samtal. För honom omtalade jag hvem jag var och bad honom antaga mig till betjent för en tid, medan jag utforskade betjeningen. Han ingick på mitt förslag, och så inställde jag mig till tjenstgöring dagen derpå.

Lorden lefde på mycket stor fot och dagligen kommo och gingo en mängd bekanta till

familjen. Jag vet ej orsaken, men det stod klart för mig, att det måste vara någon af dessa som begått stölden. Isynnerhet var der en kusin till lady R., som jag tyckte säg så misstänkt ut, att jag bad lord R., att då han var närvarande och jag skulle bjuda förfriskningar, säga: »att man nu trodde sig vara på rätta spåret efter juvelerna.»

Detta mitt meddelande misshagade lorden till den grad, att jag nära nog fått mitt afsked på fläcken, men han lät slutligen öfvertala sig att försöka. Redan samma dag yppade sig ett tillfälle och jag, som hade mina ögon på kusinen, då lord R. yttrade det begärda, såg tydligt hur han skiftade färg och darrade på handen, så att han spilde skedens innehåll, som han just höll på att föra till sina läppar. Nu sade jag lorden rent ut, att jag var säker på, att det var han.

Många voro de varningar han gaf mig att icke beskylla en möjligen oskyldig och i sådan samhällsställning varande person för stöld, men jag var säker på min sak.

En dag råkade kusinen (vi vilja blott kalla honom så, då man eljest torde gissa namnet) nämna att han önskade sig en resbetjent, emedan han tänkte resa till Paris. Detta väckte ändtligen lord R:s misstankar, och jag bad honom föreslå mig till tjensten. Detta gjorde han, och jag antogs. För mig var det nu tydligt, att kusinen endast for till Paris för att förvandla diamanterna till pengar.

Efter en stormig resa öfver kanalen, der kusinen till min missräkning aldrig lemnade sin hytt, anlände vi till Paris och togo in på »Grand hôtel». Jag hade tänkt undersöka hans saker redan på resan öfver kanalen, men nu måste jag vänta och spionera tills annat lägligt tillfälle yppade sig.

En dag gick kusinen in i en juvelerarebutik, och jag lyckades genom fönstret se huru han upptog ett omsorgsfullt inlindadt paket och öppnade samt förevisade juveleraren några smycken. Jag hade sett nog och undrade om jag skulle tillegna mig hans saker och hufvudstupa resa öfver till England dermed, men detta kunde blifvit farligt nog, då jag lätt kunde blifvit häktad såsom tjuf.

Äfven funderade jag på att låta häkta honom och föra honom som brottsling till London med saker och allt, men lord R. hade bedt mig om möjligt undvika offentligheten, och slutligen beslöt jag mig för följande plan.

Sedan han lagt sig på natten gick jag med en annan nyckel in i hans rum. Innan han hunnit sansa sig, riktade jag en laddad revolver rakt mot hans ansigte och befalde honom att icke röra en finger förr än jag talat till punkt eljest hotade jag skjuta ned honom.

Likblek, men med äkta engelskt lugn, afhörde han mig, och jag började:

»Ni är tjufven, som stulit lord R:s diamanter.

Jag är detektiv polis och sänd att utspionera er. På grund af lord R:s särskilda önskan, att om möjligt undvika offentlighet, föreslår jag er tvenne sätt att klara upp den här affären. Det ena är, att ni gifver mig ett skriftligt erkännande, att ni är tjufven och lemnar allt det stulna i mina händer, hvarefter jag för hem det, och det får bero på lord R. att straffa er eller låta er gå fri. Det andra är ej så vidlyftigt,» sade jag, i det jag upptog och visade ett par handbojor.

Efter en stunds funderande valde han det förra, och efter den noggrannaste uppsigt af mig skref han efter min diktamen och satte sitt sigill under. Sedan skulle han lemna mig smyckena, men jag drog misstankar och befalde honom krypa i säng medan jag sjelf tog dem.

Endast revolvern och mitt bestämda språk, som han nog märkte var allvar, kunde förmå honom att lyda och, riktigt nog, öfverst i hans velice låg en laddad revolver. Denne stoppade jag i min ficka, och sedan jag tillegnat mig dyrbarheterna, gick jag och stängde dörren utanför.

Så fort som möjligt reste jag nu till lord R:s hus i London, och stor var lordens sorg, när han fann bekräftadt hvad jag sagt. Kusinen fick gå fri, men han fick straff nog ändå i sin frihet, och lorden lemnade mig nu 500 pund, som lofvat var. Hundra pund gaf jag Charles, som först visat mig på spåret, och det bästa af allt, jag fick ett visst anseende hos chefen och inom kåren.

Min språkkännedom gjorde att jag användes af chefen till saker som skola beskrifvas i nästa berättelse.

X.

Ryska Dubbelmördaren.

»En dag anmäldes för chefen att ett mord var begånget på en rysk dam å ett af de större hotellen. Jag råkade händelsevis att vara inne hos chefen, då denna rapport ingick.

Hvad man visste var, att den mördade för 2:ne dagar sedan anländt till hotellet i sällskap med sin man, en medelålders herre af militäriskt utseende. Nu låg hustrun mördad i sin säng, och mannen var spårlöst försvunnen.

Chefen åhörde berättelsen och frågade om någon af oss som voro tillstädes förstod ryska. Det gjorde jag något ty min far var född i Ryssland och brukade tala ryska med mig då jag var barn. Han befallde mig nu att följa sig och tog sjelf denna sak om hand.

Då vi kommit till hotellet företogs den noggrannaste undersökning af allt som fans i rummet, men intet »signalement» stod på länge att

upptäcka. Men vänta — den mördade bar en medaljong och i medaljongen fans ett porträtt af mannen, hvilket hotellbetjeningen enstämmigt förklarade vara korrekt. Det hade han glömt.

Från hotellet begåfvo vi oss till banken och fingo der veta att en stor summa pengar dagen förut var lyftad af herrn med det militäriska utseendet. Porträttet visades och igenkändes tydligt af en bland banktjenstemännen.

Nu var ingenting annat att göra än vänta och hoppas på någon omständighet, som kunde föra mera ljus i saken. Jag erhöll dock ordres att besöka alla möjliga hotell.

(Det är nemligen ej ovanligt att sådana brottslingar endast byta om hotell och ofta gå de fria blott genom denna enkla åtgärd.) Hela den dagen och några timmar på den följande, fortsatte jag mitt fruktlösa sökande, då jag händelsevis stötte på Charles Murphy, en af mina vänner och kamrater.

Han berättade, att han varit i Gravesend för att taga kännedom om ett der begånget brott och under tiden fått höra, att en fiskarkutter blifvit hyrd af en främling samt lupit till sjös utan någon annan besättning. Jag som hade hufvudet fullt af min ryss, föll på den tanken, att det kunde varit han. Jag yppade för chefen denna min gissning, och, ehuru han högt skrattade åt min uttalade tvärsäkerhet, tillät han mig dock resa öfver till Frankrike och sätta mig i förbindelse med polisen i kuststäderna.

Telegram afsändes genast med signalement och nödiga uppgifter till några stationer på franska kusten. Jag reste öfver till Calais och skulle der invänta vidare upplysningar. Ett helt dygn väntade jag, men intet hördes af.

Orolig och grubblande på alla möjligheter, som tänkas kunde, gick jag ned till hamnen och slog mig i sällskap med lotsarne.

Bäst vi stodo och pratade om hvarjehanda, inkom lotsbåten och vi gingo ombord på den. Om en stund började en af de nyinkomna lotsarna omtala att han lotsat ett fartyg genom kanalen destineradt till Amsterdam, då de, vid solnedgången blifvit anropade af en »fransman», som kommit seglande i en stor engelsk jagt. Genast framtog jag mitt medaljongsporträtt och frågade om han såg ut som detta.

Förvånad stirrade lotsen på mig och kunde ej begripa huru jag kunde veta det, men ändtligen förklarade han att det var samme man. Utan att gifva mig tid att taga afsked, ilade jag till mitt logis, tog min nattsäck och åkte i första droska till jernvägsstationen. Nattåget rullade just in på stationen då jag anlände och i sista ögonblicket kilade jag in i en kupé.

Mitt värsta bekymmer var om jag skulle hinna Amsterdam innan skeppet anländt och främlingen hunnit i land; ty sedan hade förföljandet blifvit hardt när omöjligt. Hela natten skakade vi fram på jernvägen, och kl. 10

på morgonen rullade vi in på stationen i Amsterdam.

Utan att gifva mig tid att äta eller tvätta mig, kastade jag mig i första åkardroska och for till lotsstationen. Till min stora glädje förnam jag här, att skeppet, hvars namn var »Luitpold», ännu ej anländt.

På min begäran fick jag följa lotsbåten till sjös, då jag med all säkerhet skulle komma ombord i rätt skepp och träffa »fransmannen».

Förhållandet är, att de bildade ryssarna alltid tala fransyska, och derför trodde calais-lotsen, att det var en fransman.

Allt gick mig nu väl i händer och vid middagstiden »bordade» vi »Luitpold» med den engelska jagten på släp.

Min ryss stod ganska riktigt på däck bredvid kapten och jag väntade tills lotsen tagit befälet, då jag väl visste, att kapten skulle gå ned i sin hytt, för att göra sina papper klara tills vi kommo i hamn,

När så ändtligen skedde, gick jag oförmärkt ned och steg oanmäld in till kaptenen. I första öfverraskningen, ville han köra ut mig, men jag stoppade hastigt munnen till på honom med att framdraga och visa honom mitt polismärke och ryssens kort.

Medan han nu förvånad betraktade dessa saker, omtalade jag allt för honom och styrkte mina uppgifter med tidningsreferat. Sedan han

blifvit fullt öfvertygad om sanningen, kallade han styrmannen och två man af besättningen och ställde alla tre till min disposition. Jag gjorde nu klart för dem huru allt skulle tillgå, hvarefter vi gingo upp på däck.

Oförmärkt närmade sig dessa tre nu ryssen, och jag höll mig afsides för att ej väcka hans misstankar. Hastigt grepo de nu tag i honom och jag skyndade till med handbojorna, hvarefter han nedfördes i sin hytt och försågs äfven med fotbojor.

Detta sätt att gripa honom visade sig vara en nödvändig försigtighet; ty han hade ej mindre än 2 laddade revolvrar på sig, och han förklarade att hans mening varit att skjuta så många som möjligt och sist sig sjelf, om han lemnats tid dertill. Det var en desperat karl och ganska stark.

Vi började nu få land i sigte och jag anade, att det skulle bli mig svårt att få honom med mig från Amsterdam. Brottet var visserligen begånget i England, men på en utlänning af en utlänning, och sist var han häktad på ett Belgiskt skepp.

Ju mer jag grubblade, desto mer öfvertygad blef jag, att det skulle bli trassligt. Slutligen kom jag ihåg den Engelska jakten och öfvertalade nu kaptenen att gifva mig en man af sin besättning jemte proviant, så åtog jag mig att föra både jagt och fånge till England, hvarjemte

jag lofvade hederliga dricks pengar åt mannen samt, om jag fick någon dusör, att dela den med kaptenen.

Detta förslag antog han med nöje, då han sålunda slapp ifrån allt vidare krångel, och snart hade jag min ryss väl stufvad i jakten och satte kurs på engelska kanalen. Med kaptenen sände jag ett telegram till min chef och väntade nu, att han skulle sända en bogserbåt att söka oss.

Första timmarna rasade ryssen, skar tänder, svor långa rader, än på ryska, än på franska och sökte kasta sig öfver bord, men jag surrade honom fast, och han hade nu intet annat att göra än lugna sig. Då jag i alla fall måste sitta vaken, så tyckte jag mig lika gerna kunna resonera med min fånge och höra hvad han tyckte om engelska polisens organisation!

Jag tilltalade honom nu på ryska, men då blef det annat ljud. Han trodde mig vara ryss och tog genast till den höga tonen, befallande mig att hjelpa sig. När jag då skrattande förklarade, att om han vore czaren sjelf, så skulle detta ej förändra honom från, att i mina ögon, vara en simpel mördare tog han till bönboken och bjöd mig stora summor om jag ville släppa honom.

Af denna sednare sinnesstämning begagnade jag mig och fick nu reda på huru brottet tillgått och orsaken till detsamma. Det var ej begär efter pengar, som drifvit honom; ty han var sjelf

rik utan han älskade en annan och ville endast undanrödja sin unga maka, som endast för tvenne månader sedan tvingats att gifta sig med honom.

Sedan han fullkomligt lugnat sig, började han ångra sitt brott och var nu lika hejdlös, som förut i sitt vredesutbrott. Efter ett dygns segling närmade vi oss kanalen och, enligt min beräkning, fingo vi snart sigte på en bogserbåt, som var utsänd att uppsöka oss.

Snart voro vi i London och mördaren öfverlemnad åt fångvaktaren i »frolic pallace», som fängelset på spe kallas.

Min chef berömde mig högeligen för mitt sätt att förbigå myndigheterna i Amsterdam och jag steg betydligt i hans gunst efter denna min bragd.

Till min stora ledsnad väckte mina framgångar min vän Charles' afundsjuka och istället för den vänskap han förr visat mig, märkte jag nu ofta huru han sökte förringa mig och tillbakasätta mig bland kamraterna. Detta blef snart orsaken till att jag lemnade tjensten. Så länge vi stodo lika högt i tjenstegrad, gjorde det ej så mycket, men Charles, som var gammal i tjensten, befordrades snart och då blef det outhärdeligt att tjena qvar.

XI.

Hongkongsresan.

En tid bortåt gick allt sin gilla gång och intet hördes af, men en dag kallade chefen mig och gaf mig orders att »följa upp», d. v. s. taga reda på, en beryktad inbrottstjuf, som var misstänkt för ett brott, liknande hans vanliga sätt att gå till väga, begånget i »clapham junction» straxt utom London.

Meräudels är det sättet hvarpå ett brott är begånget, som fäster misstankarna på den eller den kände bofven. Polisen känner neml. till hvar och en särskildt och tager sällan misste utom då någon nybörjare första gången pröfvar sin förmåga.

Utkommen från chefen, träffade jag Charles och var dum nog att för honom omtala mitt uppdrag. Han passade nu på tillfället och ledde mig på ett falskt spår, som jag följde i 3:ne dagar och när jag nu kom tillbaka för att rapportera min otur, hände sig ej bättre än att jag träffade Charles inne hos chefen. Då jag skulle till att beskrifva mitt missöde, började chefen att skratta och sade att »fågeln redan var i buren.»

Jag såg att Charles höll på att brista sönder af skrattlust och detta förargade mig så att jag begärde mitt afsked på fläcken. Chefen blef förvånad och undrade hvad anledningen var, men jag sade intet annat än att jag ledsnat vid tjensten.

Det var nu ingen möjlighet att hålla mig kvar och jag fick mitt betyg och ganska vackert var det, hvarefter jag fick gå till kassören för att få min aflöning. Detta gjordt, återvände jag till samlingsrummet för att säga farväl till kamraterna och äfven för att få tillfälle gifva Charles en passande uppsträckning. Till den ändan väntade jag tills jag såg Charles gå in i samlingsrummet, då jag gick in och, höjande min röst så, att jag hördes af alla, sade jag dem mitt farväl, tilläggande att »Charles borde vara mig tacksam för att jag ej för chefen berättat hela historien, men att orsaken varit, att jag ej ville skada Charles, som hade hustru och barn».

Kamraterna berömde mitt handlingssätt och Charles smög sig skamflat ur rummet.

Nu begaf jag mig till mitt logis och började packa in mina saker. Jag hade rikliga besparingar, emedan jag aldrig förtärde spirituosa, och enda frågan var hvart jag skulle begifva mig.

Bäst jag satt och funderade härpå, kom Charles högst bedröfvad och nedslagen och bad mig förlåta hans elaka handling. Gerna förlät jag honom, men hade han sagt mig det innan

jag gick in och gjorde mig löjlig för chefen, är det mycket troligt att jag varit detectiv ännu; ty jag passade bra nog för yrket. Emellertid, var det som det var, och efter en stunds funderande, beslöt jag mig för att resa till Liverpool.

Långa förberedelser äro ej nödvändiga för en sjöman, och inom tre timmar skakade vi i väg med »London Express mail» med en fart af sextio engelska mil i timman på väg till Liverpool. Jag gick till mitt gamla vanliga hotell och mottogs, som vanligt, vänligt af värden.

Denne var svensk och kallade sig Rob. Anderson, men hans rätta namn var något helt annat. Jag har lofvat att förtiga det, men så mycket kan jag våga säga, att han var vice häradshöfding i Sverige och hade en lysande bana framför sig, då hans far dog, och det upptäcktes att han före sin död var en förfalskare, som begått en mängd förfalskningsbrott, men lyckats dölja dem. Denna underrättelse grep sonen så, att han beslöt emigrera till Amerika, men kom aldrig längre än till England.

Han var den ende hederlige »boardingmaster» (så benämnes föreståndarna för sjömanshotellen) som jag någonsin sammanträffat med. Vi trifdes utmärkt väl tillsammans och han var alltid beredvillig att hjelpa mig med allt hvad jag önskade.

En dag inkom en sjökapten och frågade om det fans några svenska eller norska sjömän. Det

är mycket vanligt att så sker; ty ingen nation har så godt rykte om sig på sjön som dessa. Han ville ha fyra man och en qvartermaster.

»Ja om jag får mönstra »for the run», sade jag. D. v. s. endast till lossningsorten; ty resan gälde Hongkong och dit hade jag ofta önskat komma.

Efter en stunds funderande ingick han härpå, och jag tog hyra på hans fullriggade skepp »Western Star». Jag köpte nu ett helt litet förråd af sådana varor, som jag visste skulle vara begärliga i china och stufvade in allt sammans i en särskildt kista.

Den förste oktober var utsatt till afgångsdag, och ehuru det blåste en hvinande storm, gingo vi dock till sjös. Engelsmännen äro i allmänhet ett vårdslöst folk då de gå till sjös. Sällan är något på förhand surradt och undanstufvadt, utan skall detta göras sedan man satt seglen. Hela första dygnet voro alla man sysselsatta härmed och så just som ankaret om styrbord, som alltid är det tyngsta, skulle bogas in, d. v. s. tagas inombords, emedan det ej skulle användas förr än i Hongkong, så gick förste styrmannen öfver bord.

All möjlighet till räddning var stängd. Sjön gick för hög att sätta ut båt, och äfven om vi velat våga det omöjliga kunde det ej ske, emedan båtarna voro intagna och omsorgsfullt surrade.

Det fanns således intet annat att göra än åse huru han försvann i vågorna. Tvenne gånger såg jag hans hand upplyftad till afsked, och sedan syntes han ej mer. Kapten frågade nu om det fans någon ombord, som kunde navigation. Ja jag hade t. o. m. kaptens examen och jag gick att visa honom mina betyg. Jag antogs nu till förste styrman och en af svenskarna i skansen blef qvartermaster.

Såsom förste styrman umgicks jag naturligtvis med kapten och länge dröjde det ej innan jag berättat honom mina äfventyr och jagter i Ostindien. Kapten sjelf hade många gånger önskat att få deltaga i en tigerjagt, men aldrig kommit i tillfälle dertill. Nu upplifvades han till den grad af mina berättelser, att han ifrigt yrkade det vi vid första lägliga tillfälle skulle följas åt på en sådan.

Kaptens namn var Fullton och han hade en kusin, med samma namn, som tillbragt hela sitt lif som jägare i sydamerika och Afrika. Kapten Fullton var en hygglig och angenäm man att vara tillsammans med, men han erkände sjelf, att han led af det hos kaptener så vanliga lytet att vara vid dåligt humör om stillje inträffade.

Detta behöfde vi dock ej pröfva; ty vi hade god vind och ofta storm, hvadan vi gjorde en mirakulöst snabb resa. Redan den 10 januari ankrade vi i Hongkong och började lossa lasten. I enlighet med mönsterrullan, egde jag nu rätt

att afmönstra, men kaptenen var så enträgen, att jag skulle stanna, att jag slutligen lofvade att stanna tills lasten var ute.

Hvarje afton gick jag i land och gjorde affärer med mitt medhafda kram, och det kan jag försäkra var en sak som lönade sig. En afton, då jag skulle gå ombord, mötte jag en stor, starkt byggd man med ett ovanligt långt skägg.

Han gick så, att vi råkade stöta till hvarandra, och han bad om ursäkt, men i hastigheten gjorde han det på norska. Jag svarade på svenska och inom kort var bekantskapen gjord, och han bjöd mig att följa sig hem.

Det var något rätt fram i mannens sätt, som behagade mig, och jag antog inbjudningen. Sedan jag sagt hvem jag var, skulle äfven han omtala sitt yrke, men det gick så dröjande och omständligt att jag började storligen undra hvad det kunde vara.

Slutligen sade han, att det vore bättre om jag ej visste det, men jag var envis och så kröp det slutligen fram, att han var »hängman» eller bödel! Jag kan icke neka till, att en rysning genomfor mig då han sade detta ord, men af artighet sade jag, att »det ena lagliga yrket var lika bra som det andra».

Han berättade nu huru det tillgått, att han fått ett sådant yrke. Han hade en gång seglat som timmerman med ett stort norskt skepp till Hongkong. På vägen hade skeppet blifvit an-

fallet af sjöröfvare, men den norska besättningen hade skjutit sjöröfvar-»djunken» i sank och tagit 26 man till fånga. Dessa dömdes nu i Hongkong att hängas och då hade timmermannen erbjudit sig att göra detta emedan ordinarie bödeln var död. Han utförde sitt åtagande med en sådan säkerhet att myndigheterna, som närvoro vid afrättningen erbjöd honom platsen med fast lön och bostad.

Lönen var 100 pund sterling och dessutom hade han 10 dollars för hvar och en som hängdes och som detta var ett stort antal årligen, så tjenade han ganska mycket pengar. Han hade sändt ganska stora summor till Norge och sade sig snart skola sluta med yrket och resa hem.

Hans namn förtiger jag för den händelse han ännu lefver och kunde varda igenkänd.

Denne man erbjöd mig nu att stanna hos sig och öfvertaga yrket efter honom, men jag betackade mig för en sådan plats och gick ombord igen.

Tiden gick och snart hade vi lasten ute och den nya inne och ännu hade jag ej beslutat mig om jag skulle lemna skeppet eller ej. Hyrorna voro mycket högre i Hongkong än i Liverpool och slutligen gick jag in på att mönstra som förste styrman, men endast »for the run», emedan resan gällde St. Fransisco och jag visste att hyrorna der voro ännu högre.

Kaptenen mulnade och tyckte att jag kunde

nöjt mig med »vanlig Liverpoolhyra», men nu frågade jag honom huru han hade handlat när han seglade som styrman. Härvid började han skratta och erkände, att han gjordt på samma sätt.

Sista aftonen vi lågo i Hongkong, gick jag i land för att sälja det sista af mitt kram. På återvägen fick jag se en malay som kom ledandes med en ung qvinna af samma stam. Hon jemrade sig högt, och allt emellanåt slog han henne med ett bamburör öfver ryggen. Mitt hjerta rördes vid att se hennes lidande, och jag stannade det värda paret för att få veta orsaken till denna grymhet.

Malayen svarade buttert, att det ej anginge mig. Jag frågade nu qvinnan, men hon vågade ej omtala det.

»Var icke rädd för mig» sade jag »lider du orätt, så skall jag nog hjelpa dig».

Oaktadt mannens protester, omtalade hon nu, att hon skulle dränkas, emedan hon vägrat att bestiga bålet, på hvilket hennes aflidne mans lik brändes.

Hennes plågoande var en broder till hennes man, och de stodo nu på väg till den heliga floden, der hon skulle dränkas.

»Jag kan inte! Jag kan inte!» jemrade hon, »jag är en christen».

Nu steg min vrede till det yttersta, och jag gaf mannen ett slag mellan ögonen, så att han släppte qvinnan och sprang, ropande på hjelp,

allt hvad tygen höllo. Jag insåg, att ingen tid var att förlora utan fattande qvinnans hand, skyndade vi allt hvad vi förmådde ombord i »Western star».

Här stängde jag henne inne i min hytt och gick att omtala för kaptenen mitt äfventyr. Efter mycket parlamenterande tillät han mig att, mot att jag betalade hennes kost ombord, medtaga henne till St. Fransisco.

Flickan, som när hon döptes hade fått namnet Elisabeth, tackade mig under tårar för den hjelp jag lemnat henne och omtalade att hon hade en gift broder i St. Fransisco, som var hotelluppassare derstädes, och att hon ofta önskat komma till honom.

Tidigt följande morgon lyftade vi ankar och styrde till sjös. På en sådan resa styr man ej tillbaka omkring cap Goda hopp och cap Horn, utan öster ut, så att man liksom kommer upp från andra sidan af jordklotet.

Jag höll Elisabeth väl instängd i min hytt tills vi voro väl klara från lotsen och sedan visade jag henne för kapten. Han funderade nu ut, att hon kunde göra nytta med att städa åt honom och mig, och detta gjorde hon med en sådan omsorg, att innan resan var halfliden förklarade kapten, att hon förtjenade maten, så att jag slapp att betala för henne. Mig följde hon med ögonen som en trogen hund och kunde hon gissa sig till min önskan, så uppfylde hon den oombedd.

Det är roligt att se med hvilken barnslig enfald dessa omvända hedningar omfatta evangelium. Det är alls icke något tvifvel hos dem. Vi, som äro så kallade christna, måste blygas då vi jemföra oss med dem.

Äfven denna resa gick lyckligt, och välbehållna kommo vi i hamn vid St. Fransisco. Elisabeth meddelade mig, att detta hade hon vetat förut; »ty hon hade bedt Gud derom, och han hörde alltid hvad hon bad om». I St. Fransisco öfverlemnade jag Elisabeth till hennes broder, och hon fick plats på samma hotell som han.

XII.

Qvartermastern "Kapten."

I S:t Fransisco lemnade jag »Vestern Star» och flyttade till ett bättre hotell.

Här var friskt lif.

Fullt upp med sjökaptener af alla nationer och tungomål.

När man från hafvets högtidliga tystnad, ett tu, tre blir kastad in uti en sådan hvirfvel, känner man sig först helt förvirrad och vet icke till hvem eller hvilket kotteri man skall sluta sig. Jag tog derför mitt parti och slog mig ned helt

ensam på verandan dit jag rekvirerade heta zoners vanliga dryck, the. En veranda saknas aldrig till hvarje publikt samlingsrum i S:t Fransisco.

Det är något särdeles tjusande att från en skuggrik veranda skåda ut öfver detta oändliga, i kullriga, långdragna dyningar sig makligt rörande haf. Känslor, som icke kunna beskrifvas, men väl kännas, bemäktiga sig ens själ och man liksom söfves så småningom, hvarunder ens hela lif framstår i de mest märkvärdiga dagrar och man känner sig njuta okända och ljufva förnimmelser, som länge qvarstå i ens minne.

Länge hade jag ej sutit, förr än en äldre gentleman bad att få slå sig ned vid mitt bord. Härpå ingick jag villigt och makande mig åt sidan frågade jag om han ville smaka på mitt the. Han tackade och presenterade sig. Hans namn var Rally och han berättade utan omsvep att han var skeppsredare från Newyork och hade kommit rill S:t Fransisco för att taga vara på, och tillsätta kapten, på en tvåmastad skonare som rederiet egde här.

Skonarens förre kapten hade aflidit i Sacramento och styrmannen, en äkta fyllbult, hade fört skonaren till S:t Fransisco.

Så stodo sakerna och nu förklarade Mr Rally att styrmannen var icke möjlig förtro skutan till, på grund af hans starka begär efter spirituosa. Jag funderade en stund på hvad jag hört, men så tog jag mig dristigheten att erbjuda mig sjelf

som kapten. Mr Rally tittade länge och skarpt på mig öfver glasögonen, men slutligen sade han:

»Visa mig edra betyg.»

Dessa hade jag naturligtvis på fickan, och han fick läsa dem allesammans. Då han sett att jag hade examen i Sverige, något, som anses mycket fördelaktigt, tvekade han icke länge, utan vi gingo till ett mäklarekontor, der saken uppgjordes. Sedan följdes vi åt ombord för att taga skutan i skärskådande.

Utanpå såg hon icke så oäfven ut, emedan hon just nyss var målad och lappsalfvad, men då jag tog till knifven och började undersöka virket inombords, visade sig åtskilliga bristfälligheter, som måste repareras, innan hon kunde anses sjöduglig. Huru detta skulle skötas och huru mycket som borde göras, öfverlät min hygglige redare åt mig att bestämma, hvarefter han placerade en summa pengar i en bank och gaf mig fullmakt att lyfta efter behof.

Vi skulle nu skiljas, och jag följde honom till jernvägsstationen. Under vägen började han öfvertala mig att behålla styrmannen ombord. Han sade att Mr Mc. Carty (styrmannens namn) hade seglat för samma rederi i många år, och han ville icke kasta honom på bar backe. Jag gjorde ett ihärdigt motstånd och visade med alla skäl, som stod mig till buds, omöjligheten att hafva en sådan man att lita på, som man ju nödvändigt måste, då man sjelf skulle sofva. Mr Rally

medgaf, att jag hade rätt, men bad så envist för honom, att jag slutligen gaf vika och lofvade behålla mannen. Vid jernvägsstationen skiljdes vi åt, och Mr Rally rullade i väg på det snabba expresståget mot Newyork och jag gick tillbaka till min skonare.

Nu blef det annat af för mig än att sitta på en veranda och dricka the. I Amerika duger det nemligen icke för en kapten att vara sysslolös, medan hans fartyg repareras, utan han måste hugga i sjelf och föregå med godt exempel.

Redan första dagen märkte jag att Mc. Carty umgicks flitigt med whiskybuteljen, men jag ansåg det bäst att vänta med att tillsäga honom att vara nykter, tills jag någon gång träffade honom i detta tillstånd. Olyckligtvis inträffade detta aldrig. Han söp oafbrutet och gick i ett ständigt, dimmigt rus. Med anledning af mitt löfte till Mr Rally, ville jag dock ej afskeda honom, men jag mönstrade en pålitlig man till 2:dre styrman, och hoppades på detta sätt kunna reda mig.

Efter sju veckors förlopp voro vi i ordning, hade lasten ombord, bestående af styckegods och halade från kajen, färdiga att gå tills segels vid första gynnande bris. Vi voro destinerade till Buenos Ayres och skulle således passera cap Horn. Denna punkt anses af alla sjömän för ytterst farlig, isynnerhet då man skall segla från öster åt vester, emedan der ständigt herskar vestlig storm och vestlig ström. Detta är nära nog hela

året fallet, och otaliga äro de olyckor som händt under det fruktade »hornet». Vi skulle denna gång andra vägen, och det är ej på långt när så bekymmersamt.

Morgonen efter sedan vi halat ut, blåste en frisk bris, och vi satte till segel och började vår ödesdigra resa.

Trenne veckor seglade vi i det herrligaste väder och voro komna ett godt stycke ned åt kusten, då med ens vinden började blifva ostadig. Ibland blåste han rätt ordentlig märssegelskultje och ibland stillnade han ut. Jag ansåg derför rådligast att närma mig kusten så mycket som möjligt, för att hafva nytta af de omvexlande land- och sjö-brisarna, som man alltid med full visshet kan beräkna.

En afton vid 10-tiden hade vi ett herrligt månsken och en jemn liten bris. Barometern stod högt, och, som jag ansåg ingen fara vara för handen, gick jag ned att lägga mig och lemnade befälet åt styrmannen. Detta var det sista jag såg af både skonare och besättning.

Efter hvad jag sedan räknat ut, måtte min whiskyälskande styrman ha somnat och fartyget gått rätt i land. Jag hade sofvit en stund, men vet ej huru länge, då jag plötsligt väcktes af en hård stöt och hörde ett oredigt fottramp öfver mig på däck. Jag rusade upp, men kom ej längre än i kajuttrappan, då jag träffades af ett

hårdt slag i hufvudet och föll afdånad emot nakterhuset.

Hvad som sedan tilldrog sig, har jag aldrig lyckats få reda på, annat än genom de slutsatser jag dragit af omständigheterna vid mitt uppvaknande. Förmodligen var det något från väders fallande block, som träffat mig i hufvudet då jag förlorade sansen.

Besättningen hade likväl icke öfvergifvit mig; ty vid mitt uppvaknande befann jag mig liggande på stranden, och en mängd fotspår i sanden visade, att besättningen var räddad. Länge dröjde det innan jag blef så pass redig, att jag klart kunde fatta min situation, men när ändtligen krafterna något återkommit, så att jag kunde resa mig upp, fann jag, att jag var lemnad i en ganska brydsam ställning.

Kamraterna hade troligen ansett mig för död och derför lemnat mig; ty spår efter dem visade tydligt att de tågat i ordnad marsch inåt landet. Lycka var, att de ej egde någon spade till sitt förfogande, ty i så fall, hade de troligen begrafvit mig. En sorglig olycka för dem var, att de icke väntat tills jag hunnit komma till sans; ty i sitt oförstånd hade de gått rakt inåt land i hopp att träffa på människor. De visste troligen icke, att denna del af landet är obebodd, med undantag af några strörfvande indianer, och dessa äro af blodtörstigaste slaget. Efter all sannolikhet har hela besättningen fallit offer för dem eller ock

för vilda djur; ty jag har aldrig hört talas om någon af dem sedan.

Vore någon vid lif, borde väl förr eller sednare min annons, som jag i flera år då och då lät insätta i de förnämsta tidningar, hafva träffat någon af dem. Jag var nemligen angelägen att få tag i någon af dem för att använda som vittne, att det var styrmannens oförlåtliga försumlighet och icke mitt fel, att olyckan inträffat. Som sagt, de voro spårlöst försvunna från och med der strandsanden upphörde och gräset började.

Här stod jag nu ensam och iklädd endast ett par underkläder och en skjorta. Det var icke just någon vidare behaglig ställning, men här var ej skäl att onödigtvis förspilla tiden med klagan, utan, så snart jag öfvertygat mig, att jag verkligen var lemnad ensam, började jag fundera på någon utväg att reda mig ur knipan.

Först undersökte jag stranden för att om möjligt finna något användbart af vraket. Efter långt sökande, träffade jag slutligen på timmermanskistan, som dock icke innehöll något annat än en yxa, fastsatt i ena sidan och ett tåg af omkring 10 famnars längd. Detta var icke mycket, men för mig var det ovärderligt. I yxan egde jag ett vapen, och det stärkte modet betydligt. Äfven tåget kom mig förträffligt till pass. Dessa två saker var det enda jag kunde finna, som voro användbara; ty kistan var för besvärlig att föra med mig.

Min första tanke vid fyndet af yxan var att bygga mig en flotte för att kunna på den följa kusten efter och kunna på densamma få sofva om nätterna i trygghet för jaguaren eller det s. k. amerikanska lejonet, men denna tanke måste jag snart öfvergifva, då jag besinnade, att proviant skulle saknas och jag sålunda skulle nödgas att oupphörligt gå iland för anskaffande af föda.

Nu beslutade jag mig för att gående följa kusten efter i nordlig riktning, då jag nödvändigt förr eller sednare måste träffa på någon bebyggd plats. Hade kamraterna varit så pass kloka, är det troligt, att vi allesammans blifvit räddade. Med godt hopp började jag min mödosamma vandring i en solhetta, som på den ljusgula sanden var så tryckande, att jag gladde mig åt min lätta equipering.

Denna kust är tillfölje af sin sandiga natur ett kärt tillhåll för sköldpaddor, och deras ägg, som förekommo i miliontal, tjenade mig till föda. Jag åt på denna tid mer råa ägg än hvad som i allmänhet kommer på en människas lott för hela hennes lif.

Sköldpaddans ägg är inneslutet i en hinna och är aldeles rundt. Storleken varierar allt efter som paddorna äro stora till, från och med ett sparfäggs t. o. m. ett gåsäggs storlek. Större såg jag icke, men har hört att den stora hafssköldpaddans ägg är betydligt större. För omvexlingens skuld åt jag under stundom svarta skal

(på engelska »shells»), som funnos i stora massor, der vattnet var grundt, och äro dessa skal i smak fullt jemförliga med ostron. Dessa tvenne saker voro de enda födoämnen jemte frukter af alla slag, som för mig voro tillgängliga, och nog måste jag erkänna, att matsedlen i längden blef något enformig, men med godt mod fortsatte jag min mödosamma gång dag efter dag och tackade Gud, att det ej var värre än det var.

En mängd bäckar och mindre floder falla på denna kust ut i hafvet. Dessa kunde jag på långt håll urskilja, emedan skogen som vid sådana färskvattenflöden är tät som en mur, der dessa utfalla, går ända ut till hafsstranden. För mindre bäckar hyste jag ingen fruktan, emedan jag lätt kunde hoppa öfver dem, sedan jag först med min yxa till hjelp lyckats tränga genom den täta skogen, men för större vattendrag var jag ängslig nog, då jag väl visste, att alla sådana äro fulla af krokodiler. Nu kom mig tåget väl till pass, och med tillhjelp af detta fraktade jag mig öfver floden högt upp i trädtopparna. Jag valde nemligen något stort träd, som växte öfver floden, klättrade upp i detta och »snarade» sedan till mig någon lämplig gren från motsatta stranden.

Stundom kunde växtligheten vara så yppig, att jag kunde gå på hvalfvet, som lianer och andra slingerväxter under årtusendenas lopp bildat öfver floden. Endast en gång nödgades jag simma öfver en flod, och jag erkänner, att detta

vågstycke försatte mig i darrning både före och långt efter sedan det var gjordt; ty lyckligt öfverkommen, såg jag fullt med krokodiler i floden der jag för få minuter sedan befunnit mig.

En sak, som hela tiden plågade mig, var att jag omöjligen kunde göra upp eld. Nätterna voro understundom gement kalla och jag egde intet medel att skydda mig mot kylan. Väl hade jag som pojke läst om huru vildarna göra upp eld medelst gnidande af tvenne trästycken mot hvarandra. Denna häfdvunna lögn, kostade mig stora bekymmer och otaliga svettdroppar. Det hade dock det goda med sig att jag sjelf blef så varm, att jag nära nog fattat eld och mina uttryck om dessa utmärkta författare voro också betydligt »varma.»

Hade jag då egt en ask tändstickor, skulle jag gerna sedan i hela mitt lif gjordt eld med stål och flinta; ty de omnämnda skalen, stekta i askmörja, äro en ren läckerhet. Frukterna, som växte i stor ymnighet och voro af alla slag, som finnas i den heta zonen, voro utomordentligt läskande, och hade ej klimatet varit af denna beskaffenhet, hade nog dessa berättelser förblifvit oskrifne.

Sex veckor och lite på den sjunde gick jag på detta sätt följande hafskusten, då jag tidigt en morgon på långt håll fick syn på en samling hus med rök uppstigande från skorstenarna. Nu föll jag på knä och tackade Gud för min rädd-

ning, som jag nu ansåg säker. Med bevingade steg tillryggalade jag den återstående vägen, och fram på förmiddagen nådde jag den bebodda platsen.

Det var en mindre stad, eller på svenska köping, vid namn St:a Cruz (storartadt skulle det vara) och innevånarna voro halfspaniorer och »ursinnigt» katolska. Jag gick in på första värdshus och sökte göra begriplig min belägenhet för värden, men, som jag ej förstod deras språk och de ej mitt, så uppstod en konversation så löjlig, att en skara nyfikna, som snart samlat sig omkring oss, höllo på att splittra sönder sidorna af skratt. Ändtligen kom till stället en sjökapten, som förstod engelska, och för honom redogjorde jag för mina öden. Han var genast färdig att bispringa mig, och jag följde med honom hem.

Här skref jag en vexel på den bank i S:t Fransisco der jag hade mina pengar förvarade, och han betalte mig dess fulla belopp på god tro, hvarefter jag genast gick i författning om anskaffandet af nya kläder. Få människor äro så nogräknade i afseende på kläder som dessa halfspaniorer. De kläda sig med en vårdslös elegans, som klär dem ofantligt väl. Ofta äro knapparna i deras kläder rent guld och understundom diamanter.

Deras qvinnor äro männen fullt vuxna i utvecklandet af lyx och betydligt öfverlägsna i elegans och behag. Min hygglige hjelpare, kapten

Silva, tillsporde mig om jag var katolik och när jag sanningsenligt svarade att jag var lutheran, blef han ytterligt förskräckt och bad mig för all del icke yppa detta, utan söka efterhärma katolska seder så mycket i min förmåga stod, så länge jag var på platsen;

»Ty», tillade han, »eljest är det utom allt tvifvel att de mörda er»!

Detta verkade, och jag gjorde som han sade och korsade mig vid alla både möjliga och omöjliga tillfällen för panna och bröst och skulle nog gjordt det för magen ock, om det behöfts; ty några mera fanatiska påfvekreatur har jag aldrig sett.

Hela köpingen hvimlade af munkar och nunnor, och alla måste helsas med den största vördnad till stor förargelse för mitt svenska hjerta. Tre veckor måste jag stanna här innan en kustångare anlände, med hvilken jag kunde komma till S:t Fransisco. Första veckan var jag ansedd som ett underligt djur och alla byns innevånare kommo till kapten Silvas hus för att beskåda mig. Detta var just icke trefliga dagar för mig, och jag hade aldrig underkastat mig det, om ej kapten Silva förklarat, att det alls icke gick an att neka.

Såsom sjöman hade denne man lärt huru andra nationer hade det med sin religion och gillade icke alls katolicismen, ehuru han måste hålla god min. Andra veckan var det en stor

högtidsdag för något helgon, jag vet ej hvad det var för ett, och då skulle vi »man ur huse» för att helsa processionen.

Kapten Silva och jag gingo ett stycke utom byn på den väg, der tåget skulle framgå och tänkte här afvakta gyckeltåget. På vägen träffade kapten Silva en bekant, men som samtalet mellan dem fördes på ett slags »halfvild» spanska, som jag ej förstod, gick jag ensam bortåt vägen och just som jag kom i en krökning af denne, mötte jag processionen. Det var ett långt tåg af hvitklädda munkar och nunnor, och i spetsen fördes en stor fana med jungfru Marias bild, stickad i guld. De sjöngo någon hymn utmärkt vackert (visst det enda vackra de göra) och jag bugade mig så ödmjukt jag kunde och korsade mig allt hvad tygen höllo. Sedan hela tåget passerat mig, och jag stod och tittade efter dem på vägen, kom en ensam munk efter liksom på köpet. Jag märkte honom ej, förr än jag kände min nacke omfattad och helt oförmodat tvingades att göra en djup bugning.

Men nu rann blodet till på mig, och jag tog min objudne antagonist om lifvet och bar honom in i småskogen, hvarest jag pryglade honom af hjertans lust. Han skrek, men det halp icke. Stryk fick han och sedan gick jag på en omväg, så att jag skulle slippa möta processionen en gång till, hem till kapten Silvas hus. För honom omtalade jag mitt lilla äfventyr helt skämtsamt,

men han vardt blek om kind och förklarade med stor ifver, att jag efter den betan icke vidare finge gå ut.

Såsom min värd stod han i ansvar för mitt lif enligt deras gästfrihetslagar, och han var alldeles viss på att lejda mördare stodo på lur för att afvakta min utgång. Jag hörde emellertid ingenting vidare utaf, utan afbidade med lugn ångbåtens ankomst.

Ändtligen randades dagen för min afresa. Kapten Silva, som nu fått pengarna från banken i S:t Fransisco och sålunda var tillfreds med min heder, visade »verklig sorg»(?), att jag skulle resa, och följde mig till båten. Jag fick sedan af ångbåtskapten höra, att denna sorg hör till etiketten der på orten, och detta förklarade saken för mig. Jag kunde nemligen ej fatta hvarför kapten Silva skulle begråta mig, som endast förorsakat honom bekymmer och besvär.

Efter en behaglig färd på 3:ne veckor med båten, som esomoftast lade i land för lastning och lossning, anlände jag åter till S:t Fransisco och satte mig genast att skrifva en sanningsenlig rapport till rederiet, men hörde aldrig af något svar och ännu i denna stund vet jag ej huru rederiet tog saken. Att jag gjordt mig omöjlig hos det rederiet var emellertid temligen tydligt och förgäfves sökte jag plats hos något annat. Tiderna i S:t Fransisco, som, då jag for, voro blomstrande, hade på denna korta tid så för-

sämrats, att det var omöjligt finna någon plats hvarken till lands eller sjös och allt mer och mer smälte mitt lilla kapital tillsammans.

XIII.

Qvartermastern hästjägare.

Länge kunde jag ej bo qvar på det fina och dyra hotell, der jag först tagit in, utan jag flyttade tillsammans med en gammal skeppskamrat, som jag händelsevis träffade. Snart voro medlen så medtagna, att jag endast egde 300 doll., och nu beslöt jag mig för att ändra vistelseort. Hvarthän visste jag icke alls, utan gick just och funderade härpå en dag, då jag händelsevis fick ögonen på några oerhört stora nötkreatur, som leddes på gatan åt jernvägsstationen till. Jag följde med af nyfikenhet och åsåg deras inlastning i vagnarne.

Nu är, och var äfven då, förordningen på alla Förenta staternas jernvägar, att vårdare måste finnas med hvarje transport, ehuru man tydligen icke frågade mycket efter huru han skötte sin tjenst. En sådan vårdare är berättigad till fribiljett för resan, men ej åter, hvadan afsändaren

helst ser, att han får lega en som icke önskade återvända.

Sedan kreaturen voro väl inlastade, hvarvid isynnerhet en stor tjur gifvit folket fullt upp att göra, frågade egaren, en stor mörk creol högt så att alla kringstående hörde det, om det fans någon som ville medfölja som vårdare? »Jag är färdig», svarade jag och steg dristigt fram. Han fixerade mig en stund och gaf sedan sitt bifall.

»Huru mycket vill ni ha' för besväret»? frågade creolen.

»Så mycket ni vill ge'», svarade jag.

»Är ni nöjd med 50 doll.», frågade han, »härifrån och till S:t Louis.»

»Får gå»!

»Härifrån», från S:t Fransisco önskade jag mig i alla händelser, och jag antog, att det ingenstädes kunde vara sämre tider än i »Frisco».

Efter att hafva emottagit instruktion om hvem som skulle emottaga djuren i S:t Louis, skyndade jag hem att inpacka mina tillhörigheter och säga farväl till min kamrat. Han hade gerna önskat följa med, men drog sig för det höga biljettpriset, och någon mer »vårdareplats» stod ej att få. Vi skiljdes alltså, och jag fick sedan höra, att han lyckats få plats ombord på lotsbåten och redde sig galant.

Vår långa, enformiga resa började på aftonen kl. 7 samma dag, och helt långsamt rullade vi

ut från S:t Fransiscos spindelväfsliknande stationsspår. Resan var tröttande och enformig med undantag af passagen öfver Rocky Mountains, som var omvexlande och ytterst tjusande, stundom såg det rent halsbrytande ut, då tåget slingrade sig fram vid kanten af något högt berg öfver en afgrund af tusentals fots djup. När tåget närmade sig östra sidan af Rocky Mountains, började prairien skymta fram, och slutligen, strax innan vi började nedstigningen, hade vi den mest storartade tafla af dels smärre, skogbeklädda kullar och dels obegränsad prairie. Som detta just var vid solnedgången, visade sig dagrar och skuggor i en obeskriflig vexling, hvars like jag aldrig skådat. Jag hade tagit mitt vårdarekall på fullt allvar och skötte om och »pysslade» med djuren efter bästa förmåga.

Konduktörerna skrattade åt mitt stora nit, men detta brydde mig föga och jag kunde ej lida, att de stackars värnlösa djuren skulle fara mer illa än nödvändigt var.

Ändtligen nalkades vi S:t Louis och både jag och mina behornade kamrater längtade efter resans mål. Vid stationen mottogos vi af den nye egaren, en plantagepatron vid namn Griffin. Han mottog djuren af mig, granskade dem noga och förklarade sedan sin stora belåtenhet med skötseln. Men emedan djuren voro så väl vårdade, föll det honom in, att jag möjligen vore en »cowboy» d. v. s. koherde, och han frågade

mig om jag ville antaga en sådan plats hos honom. Jag visste ganska väl huru en sådan »cowboy» har det. Han sitter nämligen ständigt i sadeln och följer och vaktar kreaturen. Dessutom hör det till hans syssla att med lazzo fånga de djur, som skola slagtas och detta är ett svårt och farligt göromål. Jag betackade mig alltså och frågade i min tur om han kände några hästjägare.

Jag hade nämligen förr varit alierad med sådana i Louisville och önskade åter komma ut på hästjagt, emedan detta var det som mest lönat sig af allt hvad jag dittills giordt. Han funderade en stund, men slutligen utbrast han:

»Nej! det gör jag inte», men det är ej hvad jag funderar på, utan jag ville gerna ge' er något för det sätt, hvarpå ni vårdat mina djur. Skulle en bössa passa er efter ni tänker jaga»?

»Förtjusande», svarade jag prompt.

»Kom då med till mitt hem», sade Mr Griffin och vi följdes åt.

Han skänkte mig nu den bästa dubbelbössa af bakladdningskonstruktion, som jag någonsin sett. Detta var en särdeles välkommen present, och jag var ytterst förtjust och tacksam.

Morgonen derpå gick jag ombord på en flodångare till Louisville i hopp att kunna träffa på mina förra kamrater. Anländ till Louisville, tog jag in på samma värdshus, der jag sist vistats och började forska efter dem. Länge behöfde jag

ej söka; ty en afton vid thedags trädde 4 utaf dem in på samma sätt som förra gången i »indianordning» d. v. s. i rad, och slogo sig ned vid precis samma bord och började sin halfviskande konversation.

En stund satt jag och betraktade dem öfver min tidning, men slutligen kunde jag ej längre dölja mig, utan utstötte vår gamla signal (en lång egendomlig hvissling, som ännu ljuder i mina öron).

Alla fyra reste sig som fjädrar från stolarna och tittade på mig. Nu blef det ett helsande och välkomnande, som aldrig ville taga slut. De togo så för afgjordt, att jag skulle följa med dem, att derom nämndes aldrig ett ord, utan de skredo genast till öfverläggning om hvar jag skulle få ett godt och sedesamt sto till ridsto för godt pris. Bob visste dock snart råd härför och vi gingo att bese djuret genast.

På grund af hästjägarnes närvaro, med hvilka ingen gerna ville stöta sig, fick jag stoet för drägligt pris och handeln uppgjordes på fläcken i halfdunklet, hvarefter jag döpte henne till Martina och ledde henne till kamraternas hästar.

Sedan skulle gamla minnen upplifvas, hvadan vi återvände till värdshuset.

Här började nu en redogörelse för, huru vi haft det på ömse sidor, och morgonsolen fann oss ännu i liflig konversation. En natts vaka för dessa härdade män betydde mindre än intet, och

vi gingo direkt från värdshuset till förvarings-inhägnaden för de fångade djuren.

Kamraterna berättade nu, att de haft sex stycken försäljare efter mig och endast en hade visat sig någorlunda ärlig, i det de fått ungefär hälften af förtjensten, men nu hade äfven han slutat, och de stodo just i begrepp att öfvergifva hästjagten och draga sig uppåt Canada för bäfverjagt, då de blifvit öfverraskade af mig.

Fem hästar hade de fångade och nu beslöts ett nytt jagttåg för att söka få tillsammans sexton stycken, som är hel vagnslast. Följande dags förmiddag användes till nödiga uppköp, och vid 4-tiden på eftermiddagen begåfvo vi oss i väg, denna gång försedda med preserver o. d. för att ej behöfva slita för mycket ondt.

Egendomligt nog, kände dessa naturbarn icke ens till att preserver funnos, men sedan de väl fått smaken derför, ville de knappast hafva annan mat, och medgifvas måste, att preserver äro de mest praktiska matbehållare, som finnes för sådana resor. De begagnade burkarna bytte sig indianerna till med stor förtjusning för skinn och andra naturaprodukter.

Sex dagar måste vi denna gång rida, emedan de vilda hästarna flyttat längre utåt prairien på grund af de täta förföljelser, hvarför de varit utsatta på sina gamla betesmarker. Väl framkomna var deremot tillgången desto rikare. Endast fyra dagar åtgick till infångandet af de elfva djuren

och bland dem förekom exemplar så vackra, att de ej finnas vackrare på prairien.

Vi styrde genast kosan tillbaka till Louisville, för att så fort som möjligt få vår fångst iväg. (I 1:sta serien af mina berättelser har jag utförligt skildrat huru jagten tillgår, hvadan den ärade läsaren dit hänvisas). Denna gång vidtog jag en åtgärd, som jag förra gången försummat, nemligen att telegrafera en tidningsannons till platsen, dit jag tänkte föra djuren. Jag omtalade detta för kamraterna, men det var omöjligt, att för dem göra saken begriplig och slutet blef att de förklarade, att hvad jag gjorde var »all right» och »very good»!

Jag beslöt mig denna resa för New Orleans och telegraferade till den ändan dag och tåg, då jag skulle anlända, till stadens tvenne förnämsta tidningar. Följden häraf var, att jag genast vid min ankomst omringades af spekulanter i massa. Jag blef glad åt det lyckliga resultatet och vidtalade genast en person, som jag tyckte såg lämplig ut, att ropa ut hästarna på auktion, en och en i sender, allt efter som jag fick dem ur vagnen. Härvid vanns betydliga fördelar, såsom att jag genast blef qvitt de besvärliga djuren, slapp att hyra särskildt stall och, bäst af allt, fick dem särdeles bra betalda.

Jag anlände till New Orleans kl. 11 förmiddagen och redan kl. 4 på eftermiddagen var mina affärer uppgjorda. Det hela hade gått så raskt,

att jag beslöt hvila öfver en dag och taga denna för mig obekanta stad i betraktande.

Försedd med så mycket penningar (öfver 2,000 doll.), vågade jag mig ej in på något billigt hotell, utan tog in på ett af de förnämsta i New Orleans. Här råkade jag händelsevis på min förra kapten på Western Star, som låg i hamnen och lastade kaffe. Äfven denna gång var han utan styrman, och han ville nödvändigt hafva mig tillbaka. Jag sade honom, att jag verkligen gerna ville ha' följt med honom, men nu var det icke möjligt på grund af de förbindelser, jag åtagit mig mot kamraterna. Han föreslog att sända pengarna på posten, men det hade varit att bedraga dem eller åtminstone liktydigt dermed; ty de skulle aldrig fallit på den idén att gå på posten och fråga.

Slutligen kommo vi öfverens, att, om jag kunde hinna tillbaka från Louisville, skulle jag komma, och till den ändan reste jag med första expresståg för att hinna så fort som möjligt.

Det är svårt att skildra kamraternas förtjusning vid min återkomst. Mycket betalt hade jag fått, och resan hade gått så fort, att de ej väntat mig på en vecka, då jag redan var åter. När jag nu omtalade, att kaptenen partout ville ha' mig med sig som styrman, blef det ingen ända på sorgen, och deras böner att jag skulle stanna hos dem blefvo så enträgna, att jag slutligen beslöt mig för att stanna, men det vilkoret fäste jag dock vid mitt qvarblifvande, att de skulle

köpa sig hus på lillsidan af staden, så att de egde ett hem.

Ännu en resa gjorde jag till New Orleans med nära nog lika lyckligt resultat, dock hade köplusten svalnat betydligt, sedan de gode New-Orleans-boarna fått se hvilka svårtämjda djur de bekommit. Vid denna min andra återkomst hade vi så pass mycket pengar, att husköpet gick för sig och nu inrättade de sig på ett högst egendomligt sätt.

Alla bodde tillsammans enligt gammal vana i ett rum, och det öfriga af huset skulle hyras ut, men dermed ville ingen utaf dem befatta sig, utan jag fick äfven styra härmed efter bästa förmåga.

En dag, mot slutet af jagttiden, hände en olycka, som totalt uppref hela bolaget. Bob störtade nemligen med sin häst och bröt nacken af sig. Nu blef det ett sörjande, hvars make jag aldrig sett. De stortjöto och gräto hela dagen lång. Aldrig kunde jag tro, att dessa jernhårda naturer voro så känsliga. Rally bröt upp på tredje dagen och förklarade, att han aldrig mer ämnade återvända. De andra ville nödvändigt sälja huset och följa hans exempel, och med möda lyckades jag qvarhålla dem tills detta var gjordt. De hade tydligen aldrig tänkt annat, än att jag skulle följa med, men jag sade bestämdt nej, och så skiljdes vi för andra gången.

Jag packade in och gick med min »Martina» på en flodångare till S:t Louis, ej rätt vetande hvad jag skulle taga mig till.

XVI.

Resan till S:t Fransisco.

Från S:t Louis visste jag ej hvarthän jag skulle ställa kosan, då jag en dag händelsevis fick fatt på ett tidningsblad från S:t Fransisco, deruti det stod en hel del annonser efter folk, och tiderna voro sålunda åter goda derstädes. Från min häst, vid hvilken jag mycket fästadt mig, och som var mig trogen som en hund, ville jag på inga vilkor skiljas.

Nästan hvarje dag red jag ut åt prairien för att jaga, och allt kärare blef mig djuret. Slutligen tänkte jag rida rakt öfver prairien till S:t Fransisco. Detta hade jag tvifvelsutan gjordt, om jag ej händelsevis på en jagttur stött på Rally, som försäkrade mig, att icke en gång han, som var så van vid vildmarken skulle våga sig på en sådan resa. Alltså måste andra medel anlitas, och slutligen tog jag min Martina (min häst) med ombord på en flodångare och gick som passagerare tillbaka till Pittsburg.

Här fick jag bättre betaldt än jag kunnat få i S:t Louis och med sorg å ömse sidor, skildes vi åt. Nu köpte jag genomgående biljett, som är billigare, till »Frisco», som guldgräfvarna kalla S:t Fransisco. Vid mitt inträde i kupén, fick jag ögonen på en liten spenslig man, som satt i ett hörn för sig sjelf.

»Den der», tänkte jag, »bör kunna bli ett trefligt sällskap». Jag slog mig ned i samma hörn och började tilltala min väckra reskamrat.

»Hvarthän främling?» var min första fråga.

»Frisco», blef svaret, men en hög rodnad färgade i detsamma hans kinder, och han såg sig förstulet omkring.

Detta väckte min uppmärksamhet, och jag började skarpt fixera honom. Nu ökades hans förlägenhet, och han steg upp för att gå ut på plattformen och calmera sig. Men när han började gå, såg jag genast på hans växt och sätt att röra sig, att det var en förklädd flicka.

»Hör på främling», sade jag och fattade henne i armen, »jag har något att säga er.»

Vid mitt grepp uppgaf hon det der lilla karaktäristiska skriket, som hvarje qvinna har tillhands och sjönk tillbaka på sin plats döljande ansigtet i händerna. Jag sade henne nu, att hennes hemlighet var genomskådad, och så ytterst illa som den var dold, så var det intet att undra på.

Hon berättade nu, att hon stod på väg till

sin fästman och hade valt denna drägt för att vara tryggare.

»Det duger icke alls», förklarade jag, »och ingen reser någonstädes på jorden så lugn och säker, som ett fruntimmer i Förenta staterna.

Jag erbjöd mig nu att vänta till nästa tåg och blifva hennes beskyddare, om hon ville byta om drägt. Tacksamt gick hon in härpå, och vi kommo sålunda ej i väg förr än nästa dag. Nu uppträdde hon i sin rätta drägt och tog sig så väl ut, att jag måste säga henne det. Häröfver trumpnade hon till och sade sig haft bättre tankar om mig än att jag skulle smickra henne. Jag bad om ursäkt, och snart klarnade hon upp igen.

Natt och dag skramlade vi i väg på denna tröttande »jernorm», som ligger med hufvudet vid atlantiska och stjerten vid stilla oceanen. Innan vi nådde Frisco voro vi så förtroliga som ett par syskon, och unga och oskyldiga, som vi båda voro, var det helt naturligt, att vi förtrodde hvarandra vårt lifs historia.

Hon var fader- och moderlös och hade lefvat hos en onkel och tant, som båda plågade henne på allt sätt. Den historien är nu inte just så ny, men så förekomma så mycket oftare variationer på temat. Uppmanad af sin fästman, rymde hon, och det var ungefär alltsammans.

Med knappast tvenne benknotor sammanhängande, ankommo vi (som Mark Twain säger) »händelsevis» till S:t Fransisco. Klockan var

ungefär vid tolftiden, och min vackra reskamrat kikade öfver allt efter sin fästman. Han syntes dock ej till. Brefvet, hvaruti hon underrättadt honom om sin afresa, var ej framkommet. Här stod hon nu, stackars liten, och grät helt tyst. Jag försäkrade henne visserligen, att hon kunde lita på mig. Jag skulle skaffa henne rum och logis. Detta hjelpte dock icke, snarare ökade det hennes bekymmer, och slutligen kröp det fram, att hon hade inga pengar.

»Ja, men jag har», förklarade jag ridderligt, och så tog jag hennes saker och marscherade i väg, utan att fråga någon ett ord, alldeles som jag varit född på platsen.

Snart mötte vi en poliskonstapel och för honom redogjorde jag helt sanningsenligt för hela historien, och han erbjöd oss genast att få bo för billig hyra hos honom. Han var gift, och jag fann, att det var det bästa sättet för flickan, tills jag spanat ut fästmannen.

Flere dagar annonserade jag nu i morgontidningarna, men utan resultat. Min skyddsling blef allt mer och mer nedstämd och missmodig. Det är också ett olideligt tillstånd att hoppas hvarje minut och ändock bli' besviken. Han var ingeniör, det visste hon, men ej i hvilken fabrik han var, eller om han ens var i någon sådan.

En dag åkte jag staden rundt med en spårvagn, för att bese Förenta staternas Sodom. På

vägen började jag ett samtal med kusken, och då föll det mig in att fråga honom, om han kände någon ingeniör med namnet »Cunningham.»

Jo, det gjorde han.

Spårvägsbolagets ingeniör hade det namnet.

På den beskrifning, jag fått af min skyddsling, trodde jag mig hafva funnit rätte mannen, och då vi passerade spårvägsbolagets kontor steg jag utaf och in på kontoret. Här fick jag snart reda på Mr Cunningham och bad om ett enskildt samtal med honom.

»Ursäkta», började jag, »men är ni förlofvad med en flicka i Pittsburg vid namn Mary Roland?»

Han betraktade mig med stora, runda ögon, rodnade till och svarade:

»Ja, det är jag, men hvad i all verlden angår det er?»

»Följ med mig till »Carpenterstreet», svarade jag, »så får ni veta hvad jag har med den saken att göra.»

Frågor och svar följde nu tätt på hvarandra, och inom tio minuter voro vi placerade i en gigg och körde i vild fart till vår bostad.

Nu blef det lif och glädje i huset, och jag blef bjuden att »genast» bevistabröll opet. Inom två timmar sutto vi i en vagn, och fyra af brudgummens vänner i en annan, och så bar det af till presten.*

* Nästan alltid tillgår privata personers vigsel på detta enkla sätt i den fria republiken, och lysning och sådana omständliga procedurer, som här brukas, behöfves alls icke derstädes.

När vigseln var öfverstökad intogo vi gemensam måltid på en fin restaurant, och der fick Cunningham bättre tid att åhöra min berättelse. När han hörde, att jag var utan sysselsättning, erbjöd han mig sådan vid bolaget, och jag tackade och antog plats som förman öfver en del af spårvägssträckan. På grund af den tacksamhet han ansåg sig skyldig mig, kom jag genast från början i hans gunst och hade riktiga goddagar. Ingen söndag gick förbi utan att jag åt middag vid hans bord, och vi blefvo de bästa vänner.

En dag kom en cirkus till staden, och jag gick att åskåda dess storartade uppvisning omkring alla gator och torg. Det är nemligen sed i Amerika, att innan första representationen gifves, hela cirkuspersonalen jemte djur tågar i stor parad kring hela staden för att rätt kraftigt annonsera,

Men hvem skulle vara bland de främsta hästarna om icke mitt sto »Martina», som jag sålt i Pittsburg. Jag följde med till stallarne, och hon visade tydligt, att hon kände igen mig. Det var mig tungt att skiljas från det snälla djuret. Tyngre nu än första gången, och jag frågade hvad de ville ha för henne.

»400 dollars».

Det var mer än dubbelt hvad jag fått, och med sorg måste jag i brist på denna stora summa gå ifrån henne. Hon gnäggade när jag gick och såg med, som jag tyckte, förebrående blickar

efter mig. Nedstämd och ledsen gick jag hem och grubblade på huru jag skulle återfå henne.

På aftonen bevistade jag representationen och åsåg alla de konster »Martina» kunde utföra, men det skar mig i hjertat att se henne så slafviskt lyda piskan.

Bredvid mig sutto 2:ne guldgräfvare och för dem omtalade jag »Martinas» historia. De hörde med intresse derpå och huru samtalet nu vände sig, så slutades det med att jag antog deras inbjudning att följa med dem uppåt bergen för att »prospecta» på guld. Om morgonen omtalade jag allt sammans för »Cunningham» och begärde mitt afsked. Han afrådde mig, men saken var redan uppgjord. Hans hustru Mary, som afhört vårt samtal, kände sig rörd ända till tårar vid Martinas historia, och, när jag var färdig, öfverraskade hon mig på det angenämaste, med att sjelf hafva köpt Martina och gjorde mig, en present af henne.

Glädjen och tacksamheten var stor å ömse sidor och jag hade all möda att hindra det trogna djuret att stiga med mig uppför trapporna, när jag gick att taga afsked. Rustad på bästa sätt, red jag nu till de blifvande kamraternas qvarter, och så gåfvo vi oss af.

De hade hvar sin utmärkta springare, men Martina förklarades af båda två för öfverlägsen deras. Tvenne dagar färdades vi nu i n. o. riktning och ändtligen på 3:dje dagens afton stannade vi vid

ett högt vattenfall, der det fans liksom en afrödjning i skogen, och här slogo vi läger. Tälten sattes upp och vårt medförda matförråd förvarades i ett hål i jorden, som gräfdes för detta ändamål.

Om natten vaknade jag mycket illamående och smög mig ut för att ej väcka kamraterna, men detta slags folk sofver aldrig med mer än ett öga isender, och de fingo sålunda höra hvad som hände. Jag hade knappast öppnat tältluckan förr än jag öfverraskades af att se en indian, stående der kapprak och högtidlig.

»Hvad är du för en persedel, och hvad vill du»? frågade jag,

»Röd man mycket hungrig» svarade han.

Nu kommo båda kamraterna ut fullt beväpnade, och jag märkte tydligt, att deras afsigt var ond, men jag bad dem betänka sig; ty jag antog att vilden ej var ensam.

Detta verkade, och en af dem gjorde upp eld, och så inbjöds den »hungrige» att sätta sig, hvarefter jag bjöd honom mat af vårt lilla förråd. På en vink af »Bob» (den ena af kamraterna, den andra hette Martin) aflägsnade sig den sednare för att efterse hästarne och kom straxt tillbaka med den underrättelsen att de voro borta.

Nu förstodo vi hela sammanhanget. Den »hungrige» hade blifvit öfverraskad af mig under

en inspektion af vår lägerplats, medan hans kamrater stulit våra hästar.

Om något brott straffas i Kalifornien, så är det häststöld. Detta bestraffas nästan alltid med galgen. Indianen förstod genast hvarom fråga var och gjorde ett språng för att undkomma, men den misstänksamme Bob hade hela tiden bevakat honom.

Knappast hade han satt sig i rörelse förr än Bob kastade sig efter honom och fick tag i hans ena fot. Vilden störtade raklång till marken och bakbands genast.

Nu beslutades, att Bob och Martin skulle tvinga indianen att visa sig vägen till hans kamrater och jag skulle stanna qvar och vakta lägret. Den pultronen började tigga och be om förskoning, försäkrande, att det icke var han som gjordt något ondt, men det halp icke. Bob gjorde honom uppmärksam på huru redlösa vi voro utan hästar och omtalade med de tydligaste tecken med en snara, hvad han hade att vänta om icke vi fingo igen våra hästar. Han tjöt och skrek erbärmerligt, och jag var rätt nöjd, att de satte åstad så fort, som möjligt.

Frampå eftermiddagen kom min trogna Martina tillbaka i full galopp. Indianerna hade nog slarfvat vid hennes bindande, och hon hade slitit sig och letat sig tillbaka till mig. Jag torkade henne, ty hon var genomvåt, och pysslade om henne efter bästa förmåga och satte mig sedan

vid elden i godan ro för att afvakta kamraternas återkomst.

Väl har jag många gånger läst om indianernas stoiska mod och dödsförakt, men det är en likadan häfdvunnen lögn, som att de, indianerna, »gnugga eld» med två trästycken. Vid kritiska situationer qvida och jemra de sig lika galant som någon annan dödlig, och först sedan plågorna börjat, söka de medelst religiös fanatism visa alla smärtor ifrån sig.

Har den ärade läsaren någonsin försökt att gnida eld på tvenne trästycken? Gör eljest det. Jag kan försäkra, att det är ett utmärkt sätt att skaffa sig motion, men misslyckas gör det för hvar och en, t. o. m. en indian, och jag tror, att det behöfves en tre hästars ångmaskin att utföra detta experiment med framgång.

Icke förr än på sjette dagen återkommo mina kamrater, men hade med sig hästarna. Lyckligtvis hade de låtit indianerna aftåga oantastade; de voro endast fem stycken och således lätt öfvervunna med våra bättre vapen, om kamraterna så hade velat, men det är bäst låta dem få så lite anledning att hämnas som möjligt, emedan det är en pligt hos dem att hämnas fallna kamrater, och intet bud är för den »ohyran» ljufligare att fullgöra än just detta.

Sedan de hvilat ut sig en smula, började undersökningarna af trakten, eller som det på guldgräfvarspråket heter, »prospecting».

Bob, som var full af vidskepelse var särdeles rolig att observera vid sina trollkonster för att finna guldådern. I verkligheten är det förhållandet att intet medel finnes att direkt uppsöka guld, men deremot finnes vissa sannolikheter för att guld finnes på en plats då vissa omständigheter stämma öfver ens med geografiska förhållanden, som guldgräfvarna så småningom praktiserat sig till.

XV.

I guldgräfvarläger.

Om t. ex. ett land är genomskuret af någon hög bergskedja med hufvudsträckning från N. till S. Om vidare de på denna bergskedja upprinnande floderna rinna i sydostlig riktning på bergskedjans östra sluttning och uti sydvestlig riktning på den vestra sidan, så är det en stark anledning att antaga, att guld finnes dels i flodernas rännor och dels uti bergarten qvartz, der den förefinnes i någon väsendtlig myckenhet. Denna regel gäller både i smått och stort.

Med skandinaviska halföns norra del, med Norska kölen till s. k. guldmoder, är detta till punkt och pricka förhållandet, hvadan jag ej ett

ögonblick hesiterar att påstå, att guld der förekommer ganska ymnigt, isynnerhet på den svenska sidan.

När det en gång varder Guds behag att låta Norrlands rikedomar komma i dagen, skall det visa sig, att Sverige är det rikast begåfvade af alla land. Detta är min fullkomliga öfvertygelse. Den som lefver får se.

Bob var emellertid icke tillgänglig för sådana skäl, utan satte mera förtroende till en »garudasten», som han alltid bar på sig. Det var en särskild berättelse om denna sten, som Bob hemlighetsfullt meddelade oss en afton vid vaktelden.

»Ser ni pojkar», började Bob, »när jag var liten var jag katolik, ehuru det sedan vuxit bort med åren. Emellertid hade vi hemma på »Staten Iceland» en prest, som nog var betydligt katolsk. En afton säger presten till mig:

Bob, säger presten, du har alltid varit en duktig katolik, säger han. Vill du göra en sak åt mig, som skall fröjda sjelfve påfven i Rom?

Ja, tyckte jag, kan jag glädja med så lite, så nog skall jag försöka alltid.

Nå. Så säger presten: Hör du Bob. Du vet att den der Lord Palmerstone, som ligger här och badar, har en ilsken hund? Den usle hunden bet i går en helig broder af vår kyrka, och ser du min gosse, derför skall han till straff dö. Här har jag ett stycke kött öfver hvilket

den bitne brodren läst anatema, och får hunden det köttstycket, så dör han. Om du vill ge' honom det på något fiffigt vis, så skall du få denna »garudasten».

»Hvad duger den till?» frågade jag.

»Jo, ser du, om du håller denna sten framför dig och säger (här hviskade han några ord, som jag aldrig får omtala) och sedan kastar den bakom dig, så kan du ta' reda på guld. Finnes det guld i närheten, så blir stenen gul.»

Nå ja, det var ju inte så illa betaldt för en liten handräckning, och jag gick och lurade i Palmerstones hund köttstycket.

Ja bevars, anatemat var nog löst riktigt, ty han dog inom fem röda minuter och jag fick min »garudasten» och allt sen har jag kastat honom tidt och ofta, men inte har jag fått något guld inte, så det måtte allt vara skäligen ondt om den varan».

»Nå hur gick det med presten då? Fick de aldrig reda på att det var han, som förgiftat hunden?» frågade jag.

»Förgiftat! Är du tokig? Tror du köttet var förgiftadt? Vet du inte hvad ett anatema är värd i en förståndig katoliks mun?»

»Du ä' dum Bob», sade Martin. »Tror du att hundar, som ju inte äro Christna, dö utaf anatema.»

Detta hade aldrig Bob besinnat och efter en grundlig funderare utbrast han.

»Nu förstår jag hvad detectiven mente, som gick der ett par dagar och snokade, när han frågte far min, om han visste någon, som hade litet stryknin.»

Bob fortsatte sina undersökningar, på samma sätt som presten lärt honom, med en ihärdighet som var öfver allt beröm, och en vacker dag hörde vi hans signal, som kallade oss till honom.

Vi hade nemligen uppgjorda signaler, hvarmed vi voro i tillfälle att meddela hvarandra om fara inträffade, om något upptäcktes o. s. v. Vi skyndade till Bob och verkligen hade han lyckats upptäcka en qvartzådra, innehållande för blotta ögat synligt guld.

Nu blef det annat af. Vi satte våra pinnar och började spränga. Ju djupare vi kommo desto rikare blef qvartzen, och vi trodde oss säkra om rikedom. Vid de första skotten hade emellertid närbelägna guldgräfvarläger blifvit uppmärksamma, och efter några dagar anlände det första partiet spejare för att se hvad skotten mente.

Vi helsade dem välkomna och låtsade om ingenting. Icke många ord sade de heller, och sedan de beskådat det redan brutna, gingo de sin väg igen. Jag, som aldrig »varit med» förr, förstod icke mycket af allt sammans, men vid lägerelden upplyste mig Martin om, att främlingarne varit mycket öfverraskade af det rika fyn-

det och snart vore att förvänta åter för att erbjuda oss köp eller kompaniskap.

»Nå, hvad skola vi då göra?» frågade jag.

»Jag ta'r 1,000 dollars för min del», sade Martin, »det är ej mer värdt, ty det är snart slut.»

Jag blef helt öfverraskad, men sedan Martin visat mig på åtskilliga saker och förklarat deras betydelse, förstod jag, att det nog var riktigt bedömdt. Redan dagen derpå stodo främlingarna åter vid vårt »schackt» och frågade om vi ville sälja.

»Har ni kontanta pengar då?» frågade Martin, som var sjelfskrifven anförare för oss.

Jo, det hade de, och så gingo vi till vår lägerplats och förfriskade oss af främlingarnas medförda matförråd, hvarefter köpet kom på tal.

Bob satt med handen i fickan och tummade tydligen sin »garudasten». Nu började den ene af främlingarne orda om »en fågel i hand är bättre än tio i skogen» och all tings osäkerket o. s. v. En stund hörde Martin tåligt på, men slutligen afbröt han helt tvärt:

»Jag vill ha' 1,000 dollars för min del, vill ni ge' det, så är saken klar, eljest punkt.»

Den ordrike främlingen tog upp och betalte honom genast utan att säga ett ord.

Nu frågade en annan mig om mina anspråk, och jag sade detsamma som Martin och fick också genast min betalning.

Nu kom turen till Bob, och han började slingra sig och sade, att det var han som upptäckt ådern och derför ville han icke sälja under 1,500 dollars.

»Gör som ni vill», sade främligarne, »ni kan aldrig hindra oss att taga våra $^2/_3$:delar.» Nu började Bob att draga öronen åt sig och fruktade att bli lemnad ensam att arbeta tillsammans med dessa okända främlingar, hvarefter han gaf med sig och sålde för samma pris som vi.

Nu upptogs tältet, våra tillhörigheter packades och redan följande morgon voro vi på marsch, hvardera 1,000 dollars rikare än då vi först anlände till stället.

»Martina» hade under den dagliga sammanvaron med mig, blifvit så tillgifven och så vant sig vid mina signaler, att jag blott behöfde hvissla för att få henne till mig. Många och höga anbud hade Bob gjort mig för att komma i besittning af henne, men hon var mig så kär, att jag ej till något pris ville mista henne.

Vår första natt tillbragte vi uti det närmaste guldgräfvarlägret rätt angenämt, emedan främlingar alltid äro ytterst välkomna, synnerligast då de, som vi, nyss kommit från den civiliserade verlden och kunde lemna några, om ock ofullständiga upplysningar, om hvad som tilldrog sig der. Särskildt var der en yngling om 25 års ålder, som följde oss hela tiden. Det var en ung tysk från trakten af »Frankfurt an der Oder»

vid namn »Joseph Ditzinger». Detta namn var emellertid för krångligt för engelska tungor och kallades han derför gemenligen »Joh Dutschman».

»Dutschman» är det gemensamma öknamnet på alla européer i Amerika, ehuru det egentligen betyder holländare. Denne Joh bad att få göra oss sällskap och ingå i kompani med oss. Vi rådslogo en stund härom och voro litet tvehogsna, då en stor skotte kom och satte sig ned hos oss. Sedan han hört hvarom frågan rörde sig, sade han:

»Tag den unge mannen med Eder, så gör ni en god gerning; ty han går här alldeles ensam, utan att sluta sig till någon. Har han fästat sig vid Eder, så kunnen i tryggt lita på honom, och en dugtig arbetare är han dessutom.»

Detta gjorde slag i saken och vi antogo honom till kamrat. Den ärade läsaren kanske nog tycker, att detta ej var så mycket att fundera på, men det är en särdeles vigtig sak att se sig före i valet af kamrater, då man måste fullt förtro sig åt deras rättskänsla. Någon lag existerar här icke annat än till namnet. »Lagman Lynch» afgör alla vigtigare ärenden, såsom bestraffandet af häststöld, guldstöld och dylikt. Mindre tvister bilägges af parterna sjelfva med tillhjelp af kamraterna, eller ock bevisar endera parten sin oomtvistliga rätt med »knytnäfvarne».

Sedan kamratskapet var uppgjordt och öfliga

handslag vexlats, flyttade Joh sin filt till vår lägereld, och dermed var saken laglig.

Joh var en tyst och lugn person, men hade ögon och öron med sig. Han omtalade nu för oss, att han uppsnappat ett rykte, att vid ett nytt läger vid »Cuscaraura falls» upptäckts betydande guldtillgångar. Ofta bruka sådana rykten vara satta i omlopp af någon krögare i närheten, som önskade större omsättning, men för denna gång ansåg Joh att det var sant, emedan det talades så tyst derom. Vi beslutade oss för att försöka tåget, ehuru det var 8 dagsresor till platsen, och redan tidigt följande morgon, satte vi oss i rörelse. Joh hade ingen häst och inga pengar att köpa någon för, men han lät icke detta afskräcka sig, utan axlade sin börda och satte sig i gång. Detta fördröjde dock vår resa, emedan vi måste rida i gående, och vid nästa läger, som vi uppnådde på andra dagen, beslöto vi att »sala ihop» till en häst åt Joh mot löfte om afbetalning. Häröfver uttryckte han sin stora tacksamhet och tillade, att nu förstod han, att han fått »riktiga kamrater.»

För 100 dollars fingo vi ett stort dugtigt djur, som behagade Joh och sedan fortsattes resan hastigare. Söndagen hvilade vi enligt både engelsk och amerikansk sed från allt arbete, och denna söndag blef af stor betydelse, just för att vi lågo stilla. Det är ett egendomligt, men vackert drag hos dessa nationer, att äfven i vild-

marken och under de mest brydsamma förhållanden de aldrig glömma söndagen, utan alltid, om äfven på ett curiöst sätt, helighålla Herrens dag. Vi hade hunnit till en liten bäck, ungefär två dagsresor från vårt mål, då Martin föreslog att slå läger. Detta var snart gjordt, hästarne uttjudrade och tältet uppsatt, hvarefter vi gingo än hit än dit, med ögonen på marken enligt gammal vana för att möjligen händelsevis träffa på någon »guldanledning», då vi hörde Martins signal, som skarp och tydlig kallade oss till sig.

Då vi hunno fram funno vi honom sittande på en sten, förgäfves sökande dechiffrera en skrifven papperslapp, som han hittat i gräset. Vi ansträngde oss nu alla 4 för att tyda hieroglyferna och kommo slutligen till följande resultat:

»Jag heter Henry och är bortförd af Indianer. Hjelp!»

Knappast hade vi hunnit få detta klart för oss förr än ett ifrigt spanande efter spår började. Joh var den lycklige, som först fann spår i sanden vid bäcken, och vi lagade oss genast i ordning att förfölja.

Indianerna hade tydligen icke bemödat sig om att längre dölja sina spår, ty vi sågo deras väg helt tydligt och kunde derför förfölja dem med rask fart. På eftermiddagen anträffade vi dem i en liten trång dalgång och upphunno dem utan svårighet, då de alla voro till

fots. Martin red in ibland dem och frågade på engelska med hvad rätt de bortförde gossen, som stod vid en gammal indians sida, fastbunden vid gubbens lifrem.

Det är numera ingenting ovanligt att indianerna tala engelska och de aldra flesta förstå detta språk, om de ej tala det.

Nu dukade chefen upp en lång historia om, att de funnit gossen på villospår och endast för att hjelpa honom hem hade tagit vård om honom. Vi hörde på och togo emot hans »extemporerade» lögn med god min, men sade nu, att vi voro sända för att återhemta honom, så att de nu voro befriade från allt besvär.

Nu började »herr chefen» bedja om skänker för sitt välförhållande och sade, att de voro så fattiga, att vi gerna kunde gifva dem något i »hittelön». Jag, som aldrig förr sammanträffat med indianer på »krigsfot», tyckte att det varit bäst att ge' dem något och bli dem qvitt, men Martin hade andra åsigter. Innan indianerna, åtta till antalet, hunnit förstå hvad hans mening var, hade han ridit tvärt igenom skaran och de voro sålunda omringade, hvarefter han sigtade på gubben med revolvern, som hvarje guldgräfvare alltid eger och qvickt har till hands, sägande:

»Släpp gossen!» Gubben gjorde så och sedan fick byket gå sin väg, och unga Henry fick sitta framför mig i sadeln.

Henry berättade mig nu, att han om natten

funnit tillfälle att skrifva papperslappen i mörkret, och var det anledningen till, att den var så svår att tyda.

Ärade läsare! Har jag genom denna »*sanna*» berättelse skingrat en del af den romantiska nimbus hvarmed en stor mängd författare omgifvit indianen, så känner jag mig deröfver rätt glad. Amerikanska indianen är, ledsamt nog att jag skall behöfva säga det, i allmänhet feg och hans lynne liknar vargens.

En fångad varg är aldrig farlig och icke heller indianen för så vidt han icke är fullt säker om sitt öfvertag. För att få veta rätta sanningen, bör man studera de amerikanska staters, som stå i direkt beröring med indianerna, torra rättegångsprotokoll, och då lofvar jag att hela »glorian» skall upplösa sig i en dimma.

Alla historier, utan undantag, som afhandla hårresande beskrifningar öfver huru den eller den hvite mannen genomgått de mest orimliga saker under dels förföljande och dels såsom förföljd, äro »upplefda», »genomgångna», och »skildrade» på en fredlig kammare helt nära kakelugnen. Vid några hvita mäns uppträdande bland en skock indianer med dåligt samvete, förhålla sig indianerna precist som våra brottslingar, då några poliskonstaplar komma oförmodadt öfver dem.

Först försöka de att ljuga sig ifrån allt sammans, och om detta icke lyckas, taga de till

»bönboken» eller »harvärjan». Detta är icke allenast förhållandet med Amerikas indianer, utan gäller öfver hufvud taget alla vildar. Der de äro säkra om öfvertaget, äro de öfvermodiga, grymma, och blodtörstiga och döda gerna, men är utgången af en batalj oviss, så börja de den aldrig, utan krypa undan tills de blifva öfverfallna.

Jag torde en annan gång återkomma till detta ämne och skall då utförligare skildra den rena, nakna sanningen. Jag saknar icke personlig erfarenhet, ty jäg har lärt känna såväl indianen i Nordamerika, som afrikanska negern, australienegern, malayen och chinesen, om den sistnämnde skall räknas till vildarna, förutom nordhafvens olika stammar.

Vi återvände emellertid samma väg vi kommit, och sedan vi hvilat ut, måste vi afvika från vår väg för att ledsaga Henry hem. Henry var en pojke om 14 år och hade med sin fader ofta jagat i vildmarken, så att han var van, och vi hade inte mycket besvär utaf honom. Han visste mycket väl riktningen, i hvilken hans hem låg, och vi trafvade raskt undan, förlitande oss på hans lokalsinne.

Först efter tvänne dagars ridt hunno vi så långt, att vi från toppen af en kulle kunde se på ett ungefär, hvar hans hem var beläget. Henry hade nu varit 7 dygn borta från hemmet, och der ansågs han som förlorad. Vi misstänkte

detta och för att icke genom för hastigt uppträdande med den saknade, möjligen åstadkomma någon ny olycka för familjen, beslöto vi att lägra oss ett stycke från farmen i en skogsdunge, och jag utsågs att rida fram och så småningom förbereda familjen.

För fadren var Henry icke orolig, han var van vid motgångar och af ett kraftigt lynne, men Henry trodde modren vara för svag att få del af glädjen på en gång, synnerligast som hon nyss uppstigit från en svår nervfeber, och derför beslöts, att jag först skulle delgifva fadren och låta honom sedan, på sätt honom bäst syntes, meddela den öfriga familjen. Jag red alltså fram till gården, sedan jag först öfverenskommit med kamraterna att tre, tätt på hvarandra följande revolverskott, skulle vara signalen, då de fingo komma med Henry.

Väl framkommen, frågade jag efter Mr. Strattford (fadrens namn) och bad att få tala enskildt med honom om vigtiga affärer. Han mottog mig mycket artigt, och vi gingo in i hans enskildta rum. Jag började nu spinna tillsammans en lång osammanhängande historia, som jag uppgjordt på vägen, men hade ej hunnit längt förr än Mr. Strattford afbröt mig med ett högt rop:

»Ni har funnit Henry?»

Det stod ett par frågetecken i hvardera ögat, och hans ansigtsuttryck röjde en sådan spänning,

att jag ej vågade krångla längre, utan sade rakt på saken:

»Det är just rätt gissat, men vi ha' dolt honom ett stycke härifrån, emedan han sjelf ansåg det vara bäst att ej framkomma förr än hans mor blifvit underrättad.»

Mr Strattford for upp och tog mig i famnen och började skaka om mig rätt allvarsamt, så att jag fick anstränga mig rätt mycket för att få honom lugn. När detta ändtligen till en del lyckats, kom han i tvifvel om han vore rätte mannen att meddela sin hustru den glada nyheten, och jag kan ej neka till att jag tänkte lika med honom. Slutligen sade jag, att om han blott ginge in till henne med det der glada ansigtet och aldrig sade ett ord, så trodde jag, att hon skulle förstå det utan långa förberedelser.

»Tror Ni det?» sade han. »Jag skall försöka» och så gick han.

Rätt fick jag, ty hennes fina instinkt sade henne genast, att mannen ej kunde gå omkring med ett så gladt ansigte med mindre Henry var kommen tillrätta. Båda följdes nu åt in till mig, och någon renare glädje har jag aldrig erfarit än när jag såg dessa båda lyckliga makar och visste med mig, att jag, genom Guds nåd, fått varit ett medel till denna glädje. Nu var det blott fråga om att få honom i deras armar, och det var snart ombestyrdt. Jag gick ut på gården och aflossade mina tre skott, och inom tre fjerdedels timma

hade de fått Henry emellan sig och omfamnade och kramade honom, så att han nästan skrek. Sedan blefvo vi på det hjertligaste välkomnade och betackade, och en festmiddag reddes iordning, hvarefter Mr Strattford påstod, att vi icke fingo resa vår väg den veckan åtminstone.

Vi stannade gerna i ett civiliseradt hus och hvilade ut från våra mödor, och så tillbragte vi några ytterst angenäma dagar hos Strattfords. Henry gick emellertid och helsade på alla husets innevånare och beundrades som en fullständig märkvärdighet af alla, synnerligast af sina tvänne bröder och tremne systrar, som varit borta vid min ankomst, men sedan infunnit sig.

Detta sammanträffande med Mr Strattford ändrade min föresats att följa kamraterna till det nya guldfältet. Mr Strattford var en erfaren och genomhederlig menniska, och han gjorde mig samtalsvis uppmärksam på hvilket ofantligt mindertal af guldgräfvarne, som verkligen lyckades finna något och behålla det. Ja, det är rent af större utsigt att spela på lotteri och dessutom mycket beqvämare.

Sedan jag väl fått detta klart för mig, meddelade jag kamraterna, att jag tänkte återvända till mitt gamla sjömansyrke, och att de således blefvo mig qvitt. Denna underrättelse gjorde dem betydligt nedstämda, och när så tysken Joh omtalade, att han af Mr Strattford blifvit erbjuden att stanna hos honom och hjelpa till med

gårdens skötsel, blefvo de ordentligt ledsna och bröto upp för att återgå till sitt ensliga lif i vildmarken.

Bob förklarade mycket bestämdt, att så länge han hade garudastenen, kunde det icke komma i fråga att öfvergifva guldsökeriet. Bob och Martin lemnade oss således efter ett sorgligt afsked och Joh och jag stannade qvar, han för alltid, ty jag hörde sedan, att han gift sig med äldsta flickan och blifvit en duktig »farmer» och jag för att ännu ett par veckor hvila ut på Mr Strattfords enträgna uppmaning.

Då ändtligen dagen nalkades, att äfven jag skulle bryta upp, kom jag att tänka på, huru jag skulle kunna skiljas från »Martina».

Det trogna djuret hade så fästat sig vid mig, att det gjorde mig riktigt ondt att skiljas från henne. Slutligen insåg jag, att det vore bäst för henne att få stanna, der hon var, och när jag delgaf Mr Strattford mitt bekymmer, kommo vi öfverens, att han skulle köpa henne af mig för samma pris, som hon betingat i cirkus, 400 doll. och så finkänslig var denne man, att han nödvändigt ville, att detta skulle vara en hemlighet, så att Henry skulle tro, att han fått djuret af mig såsom skänk. Jag ansåg dock detta för bedrägeri om också oskyldigt och sade Henry, huru det var, samt att jag gerna skulle gifvit honom »Martina», om jag ej varit för fattig.

Efter ett smärtsamt afsked från dessa vän-

liga menniskor, som jag riktigt fästat mig vid, redo Mr Strattford, Henry, John och jag en herrlig sommarmorgon österut till den på tre dagsresors afstånd belägna jernvägsstationen, der vi skildes åt, och jag rullade med expresståget till Newyork. Sedan jag stigit in i kupén, såg jag dem alla tre vifta afsked, och Henry sittande på ryggen af mitt trogna, kära sto. Då brast fördämningarna och jag gick i ett hörn och gret bittert.

Om den långa och tröttande jernvägsresan är intet att säga, om ej att ju närmare vi kommo Chicago, dess fler tjufansigten och röfvartyper kommo med på tåget, och ju närmare vi kommo Newyork, desto flere bokförsäljare, tidningskolportörer och »paijbagare» sprungo ut och in genom dörrarne, om hvarandra utbjudande sina ålderstigna varor. I Newyork var jag temligen hemmastadd och, tagande en droska vid stationen, for jag direkt till det sjömanshotell, der jag alltid bott under mitt vistande i detta »gomorra».

Länge behöfde jag ej vänta på hyra, ty höstfrakterna på Europa hade redan börjat, ehuru vi voro i Augusti månad, och jag fick hyra »by the run» d. v. s. endast till lossningsorten, till Liverpool i England. Jag mönstrade som konstapel, och var det min afsigt att i Liverpool söka hyra på något af de stora »clipperskeppen», som gå på China eller Australien. Jag hade tur att få en välvillig och hygglig kapten, Mr Monroe,

skeppets namn var »Golden Union», och som förste styrmannen var sjuk och låg till kojs hela resan, fick jag äfven sköta hans plats.

Golden Union var ett gammalt skepp med tvär bog och af Holländsk konstruktion. En dålig seglare och dessutom i besittning af den »aldra största förmåga att taga in sjöar ombord» och låta dem mycket sakta afrinna, hvadan man ombord här gick i ständiga »kalla omslag». Några passagerare hade vi ombord och dessa trodde fullt och fast att vi skulle sjunka, då de aldrig ett ögonblick sågo däcket fritt för vatten.

Bland passagerarne var en hög prest från Rom, som å Påfvens vägnar inspekterat Amerikas katoliker. Denne kardinal (jag tror att det var en sådan) var aldeles skapad för att hafva roligt på sjömansvis med. Han var ytterst nyfiken och ville ha' sin näsa med öfver allt, stundom till sin egen stora malör.

Vi hade nemligen en 15 års »aprentis» eller kajutvakt, som hade fullt af »tjufpojkar» i både ögon och lemmar. Han upptäckte snart kardinalens stora lämplighet som driftkucku och föga omtyckt som kardinalen var då han var den ende katoliken ombord, hade Bill (pojkens namn) snart alla skrattarna på sin sida.

En dag då vädret var vackert och vi gingo med bramseglen i topp för full akterlig bris, hvarvid skeppet tog in vatten än på ena, än på andra sidan, men helt litet så att däcket endast

sköljdes helt sakta, narrade Bill kardinalen att gå förut och från backen åse huru en »springare» tumlade om framför bogen. För att kunna gå torrskodd gick Bill efter kardinalens gummigaloscher, men dessa smorde han först under bottnarna grundligt med fläskflott.

Kardinalen märkte ingenting utan gaf sig ut på det hala. Knappt var han likväl kommen ut på däck förr än skeppet gjorde en öfverhalning, och kardinalen åkte en ståtlig kana ned i lä, der han törnade emot lästången och uppgaf ett ängsligt skrik.

Nu lade skeppet öfver på andra sidan, och ned kom kardinalen med ännu större fart och fick sig en rätt allvarsam törn mot en intill skandäck surrad reservspira. Nu uppgaf han riktiga nödrop, och en af folket skyndade att hjelpa upp honom på halfdäck.

Alla, som sågo detta kostliga äfventyr, måste skratta, och Bill, den tjufpojken, låg under backen förut och skrattade, så att han blef blå i synen. Icke desto mindre, sedan han skrattat ut, kom han med den oskyldigaste min i verlden akter ut och frågade, hvarför icke »patern» kom för ut och såg på springaren. Presten var för mycket »stött» för att svara, och så fick han vara ifred, men detta nöje hade så kittlat Bill, att han endast funderade på ett nytt spratt.

En dag hade Bill uti skansen och kabyssen samlat ihop ungefär ett stop kakerlackor, och

dessa tog han och tömde i kardinalens koj strax före åtta glas på qvällen. Ljus var förbjudet i hytterna, och i mörkret märkte patern ingenting, men om morgonen, då »märkte han». Han hade nemligen en hel del dyrbara syltade frukter och annat »namnam» på sin kojhylla, och det hade smakat de glupska kakerlackorna förträffligt. Patern kunde ej begripa, hvar de kommit ifrån, men Bill upplyste honom, »att kakerlackor ha ett utmärkt fint väderkorn på sylter», och patern tog förklaringen för god.

Många voro de streck, som Bill spelade patern, men de anförda kunna vara nog. Vi närmade oss nu »Holyheads» fyrtorn och efter en jemförelsevis snabb resa, inlupo vi i Liverpools hamn just vid rätt årstid för en lämplig och god China- eller Australieresa. Jag afmönstrade och tog in hos min gamle vän, den svenske »Boardingmastern», hvarest jag tog mig några behöfliga hvilodagar i afvaktan på någon god hyra. En sådan yppade sig snart ombord på en Australiefarare, hvarom mera i nästa berättelse.

XVI.

Resa till Australien samt vistande vid guldminorna.

I oktober månad afseglade vi med fullriggade skeppet »Columbia» från Liverpool i England, destinerade till Melbourne, Australien med last af landtbruksredskap och styckegods.

Jag hade anställning ombord såsom »qvartermaster» och hade förr seglat ganska mycket på de södra farvattnen. Vi förde äfven med oss några emigranter, som tänkte begifva sig till guldfälten.

Då alla voro ombord och allt klart, lättade vi ankar och satte segel, hvarefter vi för en styf bramsegelsbris styrde rundt »Holyheads» fyrtorn, och snart förlorade vi land ur sigte. Emigranterna stufvades nu in på bästa sätt, och sedan föllo vi in i den gamla vanliga takten ombord. Snart skulle likväl det »gamla vanliga» störas och bli ovanligt nog.

Vår kapten var nemligen en af de djerfvaste seglare i »the Black boll-line», dit vi hörde. Vinden ökade alltjemt, men inga segel fingo bergas, och vi pressade genom vattnet med stor kraft. »Columbia» var en god seglare, och allt syntes gå bra, men fram på morgonvakten, då jag hade

öfvertagit rodret, hörde jag underliga ljud från förtoppen och ansåg mig skyldig varsko kaptenen. Han kom upp och lyssnade en stund, men sade:

»Det går nog. Vi måste pröfva riggen, hvad han duger till».

Han gick ned i kajutan, men knappast hade han kommit ned, förr än förtoppen gick med stort brak öfver bord. Nu blef det lif ombord. Värst var, att man glömt stänga till om emigranterna. Desse ovane gymnare tumlade nu ut på däck och ställde till den aldra värsta oreda i mörkret. Innan något kunde göras, måste först emigranterna drifvas in i sina hytter, men som vanligt, då fara är å färde, var det omöjligt att göra begripligt för dem, att deras närvaro ökade faran, och så måste de med våld trängas in och bommas inne.

Nu började arbetet med att iordningsätta en ny förtopp, men det var intet lätt göra i den höga sjön. Ännu förde vi »bovenbramseglet» på stortoppen, och alla trodde vi med säkerhet, att äfven den skulle gå. Just som folket voro nedkomna, gick stortoppen till bramsalning och drog i fallet med sig både »mesan» och den nya förtoppen. Nu funnos inga fler reservspiror ombord, utan nödgades vår kapten nöja sig med hvad som fans. I sin vrede lofvade han, att »intet återstående segel skulle bergas förr än i Melbourne».

Efter detta äfventyr gick resan bra genom passaderna, men komna på höjden af »Tristan

d'Acunha», vanliga höjden för att börja styra ostvart, började det blåsa en vestlig storm, som höll i sig tills vi passerat cap Godahopp. Ännu hade intet segel bergats, och det såg ut som kapten skulle kunna hålla ord, men en natt i juldagarne ökade stormen så betydligt, att jag åter ansåg bäst att varsko kapten. Denna gång blef han ond och förklarade, att inga påminnelser behöfdes. Men medan han ännu talade, sprang båda »kryss-bram-badunerna» med ett hvisslande ljud, och innan kapten hann gifva ett kommandoord, gingo alla tre märsstängerna tripp, trapp, trull öfver bord och i anseende till den höga sjön fans ingen möjlighet att berga dem, utan måste vi kapa loss de ändar, hvarmed de hängde fast och låta dem gå.

»Är du glad nu?» frågade mig kapten något flat.

»Nej, men den der råd lyder, är vis», citerade jag.

Nu gick resan helt beskedligt, och dermed voro alla belåtna utom kapten, som knappast visade sig på däck förr än i Melbourne.

Under frivakterna hade jag gjort bekantskap med en skotsk familj, som gjorde allt möjligt för att öfvertala mig att följa dem till guldfälten, och slutligen tänkte jag derpå helt allvarsamt. Enda svårigheten var att komma ifrån min plats, då jag mönstrat till hela resan.

Ändtligen inlupo vi i Australiens hufvudstad

och ankrade på redden. Tulltjenstemännen kommo ombord och genomsökte skeppet och emigranternas bagage, och när detta var gjordt, gick jag och frågade kapten, om jag kunde få lemna skeppet. Till min förvåning svarade han genast »ja», tilläggande, att han »behöfde inte någon så vis qvartermaster.»

Glad gick jag att afmönstra och förenade mig sedan med mina skottska vänner. De flesta emigranterna togo in på hotellen, der de uppskörtades skamlöst, men, som det var midt i högsommaren, beslöto vi att köpa ett tält och sedan slå oss ned utom staden, medan vi lagade oss i ordning för den besvärliga landtresan. Detta besparade oss en mängd onödiga utgifter, och vi behöfde väl våra små tillgångar.

Familjen bestod af mannen, Bob Milne, hans hustru, en son om aderton, en om femton och en dotter om fjorton år. Milne hade fört med sig en vagn, som han trodde sig få nytta utaf, men hvilket uppseende den vagnen väckte! Det finnes nemligen inte sådana otympliga redskap i Australien, och Bob fick skämmas mer än en gång för sin vagn. Vi köpte oss ett par oxar och en hel del onödiga och opraktiska saker, som alla nybegynnare göra, och fingo sedan ett betydligt besvär att släpa dem med oss.

Jag köpte mig en liten häst och hade tur att få ett godt djur. Efter 8 dagar voro vi färdiga, och tidigt en morgon i det herrligaste väder

började vi vår resa i N. W. riktning under de ljusaste förhoppningar.

Det var en af dessa söderns behagliga sommarmorgnar, då skogarne hvimla af foglar, och blommor och träd gifva ifrån sig de behagligaste ångor efter den svalkande daggen. Bob gick bredvid och körde sina oxar och på lasset satt hela familjen. Jag red än hit, än dit för att försöka skjuta något till vår middag. Jag hade nemligen tillbringat en god del tid i vildmarken i i Ostindiens skogar och var van att taga mig fram i skogen.

Efter att ett par timmar förgäfves hafva genomsökt buskarne, kom jag till en mindre skogsslätt. Sådana små afrödjningar träffar man öfverallt i Australien och öka dessa betydligt landets skönhet och gör det äfven lättare odladt än eljest skulle vara fallet.

Här, midt på den öppna platsen, såg jag för första gången en »känguru». Det gör ett högst märkvärdigt intryck när man första gången ser ett sådant djur. Detta var en hona, som hade ungar, och det var särdeles löjligt att se, huru alla ungarna, som förut hoppat omkring på marken, vid min åsyn skyndade att hoppa in uti moderns magsäck, en af den allgode Guden inrättad vagga för »kängurubarnen». Här sutto de nu och stucko ut sina små hufvuden nyfiket betraktande mig. Modern satt på båda bakbenen och såg på mig med sina vackra ögon. Kängu-

run har ett utmärkt vackert hufvud, påminnande om vindthundens, samt ett par ögon så talande och milda, att gazellens knappast uthärdar jemförelsen. En lång stund betraktade vi hvarandra och jag kunde omöjligt förmå mig att skjuta på det vackra djuret. Plötsligt tog hon ett väldigt hopp, ungefär som när man tänker sig en mjölsäck kastad i upprätt ställning, och försvann i skogen.

Men förlorade jag detta byte, så fick jag straxt annat i stället; ty vid sitt hopp hade kängurun skrämt upp en flock kalkoner, som rusade in i skogsöppningen. Nu var jag ej sen att skjuta och fälde 2:ne vackra tuppar, en med hvardera pipan.

Jag upptog mitt byte och återvände att uppsöka spåret efter Milnes lätt igenkänliga vagn. När jag upphann dem, hade de redan spänt ifrån oxarna och höllo som bäst på att göra upp eld. Snart voro kalkonerna plockade och så fick fru Milne visa sin kokkonst. Flickan, hvars namn var Eva, åhörde med stor nyfikenhet min berättelse om kängurun och ville nödvändigt se detta djur. Sedan vi ätit lade vi oss i gräset och pratade om hvarjehanda, hvarunder Eva smög sig åt skogen i akt och mening att få se kängurun. Ingen märkte hennes bortgång, förr än jag, som, van att lyssna till minsta ljud i skogen, tyckte mig höra ett aflägset rop.

När jag nu såg mig omkring och saknade

Eva, blef jag orolig och, anande en fara, kastade jag mig upp på min häst och red i sporrsträck åt det håll, hvarifrån jag tyckte mig höra ropet. Efter några minuters ridt höll jag stilla och lyssnade; åter hörde jag samma rop, men närmare, och nu satte jag af i fullt galopp för lösa tyglar. Efter ytterligare några minuters ridt fick jag se Eva, ledd af en karl, på ett bösshålls afstånd. Jag sporrade ånyo min häst och inom några ögonblick var jag dem helt nära. På mitt anrop stannade mannen, släpte flickan, som ilade till mig, ock framdrog snabbt en revolver. Jag var dock beredd härpå, och, sigtande med min säkra dubbelbössa rakt i ögonen på honom, befalte jag honom att släppa revolvern på marken. Han såg att det var en smula allvar i min hotande ställning och, släppande revolvern, började han bedja om förskoning.

»Ja, efter du är europé», sade jag, ty jag hörde på talet att han var irländare, »skall jag icke döda dig, men ett kok stryk skall du ha.»

Tänkt och sagdt. Lemnande tyglarne till Eva, rusade jag så våldsamt på honom att han föll öfver ända, hvarefter jag så grundligt pryglade upp den gemena slyngeln, att Eva började bedja för honom. Sedan tog jag Eva framför mig i sadeln och återvände till lägret.

På halfva vägen mötte jag Milne sjelf, som ej kunnat styra sin otålighet och som, sedan han hört huru äfventyret aflupit, ej kunde finna ord

för sin tacksamhet. Från den dagen intog jag ett lika stort rum i föräldrarnes hjertan, som något af deras egna barn, och Eva och jag blefvo ständiga följeslagare.

Den irländske skurken var tydligen en af dessa eländiga lösdrifvare, som hvarken duga till arbetare eller annat, utan ströfva omkring i guldgräfvarlägren och uppehålla sig med kortspel och tjufnad. Hans afsigt med Eva är ej lätt att säga, men att den var ond är säkert.

Trenne dagar färdades vi framåt. Vår första lördagsafton gjorde vi halt vid en liten förtjusande bäck, der hela trakten betod af afrödjningar omvexlande med löfklädda kullar. Här uppslogs tältet, emedan vi tänkte rasta öfver söndagen, och vi gjorde det så trefligt som möjligt åt oss. Bäst vi sutto omkring vår aftonmåltid, hoppade en känguru fram ur ett snår och betraktade oss nyfiket. Gossarne Milne togo nu till bössorna, och hon fick med lifvet betala sin djerfhet. Detta var en välkommen tillökning i proviantförrådet och en stek lagades genast till nästa dags frukost.

Milne ansåg att detta var ett härligt land, der djuren sjelfva anmälde sig till slagtning. Under vårt samtal frågade jag Milne om han tänkte fullfölja sin afsigt att bli guldgräfvare. Han råkade säga, att om han egde en god »farm» såge han det lika gerna.

»Nåväl», sade jag, »här har ni det yppersta

farmland som någonsin kan bjudas och, hvad mer är, vattenfall till kvarn på köpet».

Milne såg sig förvånad omkring med sina stora, runda ögon och tyckte det icke lät så illa. Frun började nu också hålla med mig, och inom en timme var saken beslutad. Milne och jag beslöto slå tillsammans våra kassor och gemensamt köpa ett stycke land, hvarefter Milne skulle sköta det och jag draga ensam ut till guldfälten. Till den ändan ställde vi i ordning för familjen så godt sig göra lät och, qvarlemnande båda sönerna till skydd åt fruntimren, begåfvo vi oss båda på måndagsmorgonen tillbaka till Melbourne.

Här köptes landet, så stort som våra tillgångar medgåfvo, och en af regeringens landtagenter följde med för att sätta oss i laglig besittning deraf. Nu blef första frågan att bygga hus, och under otroliga mödor lyckades vi få i ordning ett hus jemte en inhägnad för kreaturen, hvarefter jag för en tid tog afsked och begaf mig på resa till guldfälten.

XVII.

På guldfälten.

Någorlunda praktiskt ekiperad, begaf jag mig nu ensam på resa i nordvestlig riktning, hoppan-

des finna det närmaste nyupptäckta guldfältet. Det är ett utomordentligt behagligt land att färdas uti. Der finnes inga farliga djur och vildarne kunna ej heller kallas farliga, med undantag af vid särskildta tillfällen, då de äro retade till ursinne och samlade i stor mängd. Min väg gick genom en buskartad skog, der det hvimlade af vildt, så att någon brist på proviant ej förorsakade oss något bekymmer.

Vid middagstiden rastade jag på toppen af en kulle, der jag hade en vidsträckt utsigt rundt omkring mig. Bäst jag låg i gräset, fick jag se, på den väg jag kommit, en ensam vandrare, som tycktes följa mitt spår. Han gick framåtlutad och syntes hafva en stor börda på ryggen. Genast rann mig i tankarne den irländare, som sökt bortföra Eva, och jag skyndade att gömma mig i närmaste busksnår, för att få spionera på honom, innan han sett mig.

Han följde ganska riktigt mitt spår fot för fot, och inom kort stod han på kullen helt nära mig. Här stannade han och syntes undersöka lemningarne efter min måltid. Jag tyckte mig hafva sett hans ansigte förr och letade i mitt minne efter hvem han var. Irländaren var det icke. Plötsligt stod det klart för mig.

»Fritz!» utropade jag och kröp fram ur mitt gömställe.

Det var en tysk, som jag varit skeppskamrat med för åtskilliga år sedan. Båda blefvo vi glada

att mötas, och sedan jag ånyo dukat upp mitt bord för Fritz, fick han berätta sina äfventyr sedan vi skildes.

För tillfället var det illa ställdt med Fritz.

Han hade blifvit bestulen på sin bössa och var sålunda urståndsatt att skaffa sig proviant, hvarför han åt med glupskhet af mitt välförsedda förråd. Vi hade skilts från hvarandra i Liverpool i England, och der hade Fritz mönstrat med ett »klipperskepp» på Hongkong, men blifvit vid ett anfall af sjöröfvare tillfångatagen och förd som slaf till en mindre ö i Ostindiska-arkipelagen. Här hade han måst arbeta styft åt sina omenskliga herrar och slitit mycket ondt.

En dag hände sig, att han mellan fodret och tyget i sin rock fann ett stycke af en gammal tysk tidning och på denna stod angifven en viss dag och klockslag, då en total solförmörkelse skulle inträffa. Genom att en timme före dess början förutsäga vildarne att så skulle ske, och att hela deras stam skulle förgås om de ej frigåfve honom, skrämde han dem, så att de i sin förskräckelse seglade honom öfver till Java. Här fick han lägenhet till Melbourne, och så beslöt han sig för att försöka sig på guldgräfveri.

Sedan han omtalt allt hvad som händt honom och hjertligen gladt sig åt vårt sammanträffande, frågade han om han finge följa med mig till guldfälten. Jag tyckte om Fritz för hans redbara och hurtiga väsen, och så gjorde vi upp

kompaniskap och beslöto att dela ljuft och ledt i guldvaskarelägret.

Fyra dagar färdades vi tillsammans, hvarunder vi båda gingo bredvid hästen; ty med Fritz's börda och hvad hästen förut hade, var det full last. Fritz hade nemligen i sin säck alla möjliga opraktiska saker, såsom täcke, fjäderkudde, kokapparat med kärl och hvarjehande husgeråd, som han icke ville skilja sig ifrån, men spade och jordkorp, borr m. m. nödvändiga artiklar hade han icke.

Sedan vi blifvit två, gick marschen lättare, och jag fick nu mera obehindradt egna mig åt jagten. En mängd märkvärdiga foglar omsvärmade oss hvarje ögonblick, och hade det varit någon möjlighet att föra dem med uppstoppade, hade säkert många europeiskt museum varit villigt att dyrt köpa en sådan samling. Som det nu var, måste vi afstå från försöket, och efter en veckas marsch ankommo vi till första guldgräfvarlägret.

Naturligtvis fans här en krog, der det utsöktaste af alla gifter, »whisky», försåldes i »små glas för stora pengar». I och för upplysningars vinnande hade vi ingen annan råd än att anlita detta »hotell Pietro».

En skara nyfikna omgåfvo oss och försökte »pumpa» oss på våra afsigter och ändamålet med vår hitkomst.

Fritz ledsnade på att besvara frågor och

började sjelf både fråga och svara ungefär i denna stil.

»Hvarifrån vi komma?»

»Jo, bortifrån».

»Hvad vi tänka göra här?»

»Sköta våra egna angelägenheter».

»Om jag är tysk?»

»Jojomen».

»Viljen I veta mer, mine herrar, så skrif hem till min mor i Tyskland, och hon blir förtjust att höra, det I intresseren eder så mycket för oss.»

Jag såg huru sällskapet mulnade och, anande att Fritz kunnat råka illa ut för sin frispråkighet, ropade jag an mr Pietro, en svart, snuskig och med ett par mördareögon försedd italienare, som just rullade in ett ankare whisky.

»Hur mycket vill ni ha för ett »lag» för oss alla? Svara oräknadt.»

»Tio dollars», högg han till med.

Sedan jag sagt a, måste jag säga b, och bjöd så hela sällskapet på ett glas whisky. När jag skulle betala, sade jag till Pietro:

»Detta var första glaset jag drack hos eder och helt säkert äfven det sista; ty så oförskämdt dyr, som ni är, skall det ej dröja länge förrän ni skall få konkurrens.

Hela sällskapet hörde min hotelse och jag såg huru alla kastade frågande blickar på en irländare, som såg ut att ha en viss respekt ibland dem. Sedermera fick jag veta, att denna mr Pa-

trik var af Pietro betald för att uppträda och »slåss i hans ställe» när så ansågs erforderligt.

Patrik såg länge mönstrande på mig, men slutligen steg han upp, aftog helt sakta sin jacka och sade: »Kom ut här på gården, främling, det är ej seden här att förolämpa folk utan orsak»,

»Din eländiga åsna», svarade Fritz i mitt ställe, »vill du slåss för Pietro, så skall jag slåss för Harry.»

Detta var utöfver Patriks beräkning, och öfverraskad vände han sig till Fritz med ett skymford af gröfsta art. Men innan han visste ordet af hade Fritz fattat om honom med sina väldiga armar (Fritz var stark som en björn) och bar honom till en stinkande göl, der afskräde brukade tömmas, och utan att säga ett ord slängde han slagskämpen midt uti gölen.

Detta kraftprof belönades med ett hurrarop, och alla gladde sig åt, att denne slagskämpe blifvit qväst. En af sällskapet hviskade till Fritz:

»Det vore allt bäst för dig att resa härifrån nu; ty Patrik är en noterad lönnmördare.»

Genast vände sig Fritz om till Patrik och utropade:

»Om du tänker lönnmörda mig, så är det bäst du använder gift; ty jag skjuter 2 kulor i samma hål på 50 steg med min gamle Allanrevolver.»

En ny skrattsalfva belönade skrytet och Patrik gick att ombyta kläder. Vi förfogade oss nu

till andra ändan af lägret, och jag skref en annons i »Melbourne Times», att en ordentlig källarmästare vore välkommen till lägret. Pietro, som läste annonsen, rasade och sökte hetsa lägrets lösdrifvare på oss, men det lyckades icke, och redan fjorton dagar efter annonsens införande anlände en hel karavan med en källarmästare och varor.

Det var en verklig källarmästare, och nu kunde man få ett ordentligt mål mat för skäligt pris.

Fritz och jag arbetade i vår grufva, men, ovana som vi voro, blef vinsten skäligen klen, hvarför vi gingo i bolag med några äldre guldgräfvare för att inhemta konsten innan vi försökte på allvar. Efter 6 månader ansågo vi oss »utlärda» och skulle just draga oss ur bolaget, då en vacker morgon Fritz saknades.

Han hade stigit tidigt upp och gått ut, men icke väckt mig, och jag hade ej en aning om hvar han kunde vara. Fram på förmiddagen kom till mig i mitt arbete en engelsman C. Hill och berättade att han, som varit ute och jagat, hört ett skott i skogen och strax derefter sett Patrik smyga sig in i lägret, men utan bössa. Jag omtalade nu för kamraterna Fritz' äfventyr med Patrik, och de, som kände hans lynne, misstänkte honom genast att ha lönnmördat Fritz.

Med engelsmannen till vägvisare gingo vi genast hela arbetslaget att söka efter Fritz, och ar-

betet fick hvila. Länge sökte vi, men vid middagstiden hörde vi ett svagt stönande i ett busksnår och, komna dit, funno vi Fritz, sanslös och nästan förblödd, liggande i buskarne. Vi tvättade honom och gåfvo honom den vård omständigheterna medgåfvo och fingo honom slutligen till sans igen. Krafterna voro likväl så medtagna, att han ej orkade tala. Efter att länge hafva sett på oss, sade han hviskande:

»Tack, kamrater! Häng Patrik!»

Härefter svimmade han igen, och då vi lagat i ordning en bår för att forsla honom hem, var han redan död. Vi buro hem liket, hvarefter hela lägret sammankallades till Pietros hotell, som genast omringades. Patrik kallades ut och kom så lugn och fräck som om ingenting passerat.

»Hvad viljen I?» frågade han.

»Hänga dig, lönnmördare», svarade jag. »Fritz dog icke genast, utan komma vi nu från hans lik, och han har omtalat alltsammans för oss.»

Han bleknade och började en lång historia om, huru Fritz först skjutit på honom och han då försvarat sig o. s. v.; men Hill hade endast hört ett skott och Fritz var skjuten genom ryggen.

Uppmärksamgjord härpå började han bedja för sitt lif. Detta var dock ett lönlöst försök. Fritz var afhållen af alla och ofredade aldrig någon, så länge han sjelf fick vara i fred. Man började ropa på »lagman Lynch», och länge dröj-

de det ej förrän ett rep var bundet om en trädgren och en gammal tunna ställd derunder.

Nu kom Pietro och började lägga sig i saken och hotade skjuta mig om Patrik icke släptes lös. Jag var icke i lynne att låta skämta med mig; ty jag sörjde uppriktigt min vän Fritz.

»Skjut då, din usling», sade jag, »men Patrik skall hängas, det var Fritz' sista bön.»

Knapast hade jag talat till punkt innan en revolverkula hven förbi mitt öra och träffade en irländare vid namn mr Carty, som stod bakom mig, midt emellan ögonen, så att han störtade död till marken.

Pietro, det var han som sköt, afväpnades genast, ett nytt rep anskaffades, och han ställdes upp bredvid Patrik. Här stodo de nu med repet om halsen och fingo tillsägelse att läsa sina böner. När detta var gjordt rycktes tunnorna bort, och vi voro befriade från ett par missdådare af värsta sort. Pietros krog genomsöktes, whiskykaggarne delades emellan medlemmarne och en summa af 500 pund tillföll samhället. Härför byggdes ett någorlunda anständigt hotell, som den nye källarmästaren tilläts att hyra.

Jag ville ej dela med dem Pietros whisky, utan gick att begrafva Fritz. Sedan detta var gjordt, undersökte jag noga hans tillhörigheter, för att om möjligt få adressen på hans föräldrar, men hvarken detta eller hans tillnamn kunde jag

utleta. Jag ansågs nu som hans närmaste arftagare och trädde i besittning af hans qvarlåtenskap.

En armring af guld, af ganska stort värde, var det enda jag behöll, resten sålde jag till den nye källarmästaren. Lägret hade nu för mig intet lockande, utan jag beslöt återvända till Milnes och min farm. Efter ett stort afskedskalas skildes jag från grufvorna och red samma väg tillbaka som jag för 8 månader sedan kommit.

Sent en afton anlände jag till »Fort Nelson», som Milne kallade sin koja, och blef der på det hjertligaste emottagen. Eva satt uppe halfva natten och ville icke lägga sig, förr än hon hört allt som händt mig medan jag var borta.

Vi jagade nu som förr och fylde snart alla möjliga tunnor och kärl med det smakligaste kängurukött.

Länge kunde jag ej stanna här, der jag dock icke kunde uträtta något egentligt; ty till jordbruk var jag fullkomligt oduglig; äfven önskade jag få försöka mig på att gräfva guld för egen del.

Jag beslöt mig alltså för en ny resa åt ett annat guldfält, närmare »Ballerat». Eva var mycket bedröfvad och gaf sig ej förr, än en af bröderna åtog sig att följa med ett stycke på vägen för att ledsaga henne hem. Sjelf red hon vid min sida på en liten ponny, som hon fått af fadren.

En dagsresa följde syskonen mig, och efter ett hjertligt afsked fortsatte jag min väg allena.

Efter 12 dagars ridt anlände jag till »Simons Flats», ett stort guldgräfvarläger, och här inköpte jag ett stycke land för att nu gräfva guld för egen del.

Knappast hade jag kommit mig i ordning, så spred sig ett rykte, att vid »Fort Nelson» upptäckts stora guldfält. Jag rodde ej härpå, men en dag fick jag bref från mr Milne, innehållande en vexel på det belopp jag försträckt honom, jemte ränta derpå. Han skref äfven och omtalade att han sålt »Fort Nelson» i små lotter och på den grund nu vore en rik man. Han betänkte aldrig, att jag var delegare i farmen och således borde deltagit i försäljningen. Så förbländar rikedomen, att t. o. m. den redlige Milne icke kunde motstå frestelsen att bedraga mig, då han ansåg sig kunna bli rik.

Detta Milnes uppförande förtröt mig på det högsta och jag sålde genast mitt jordstycke och begaf mig på väg till »Fort Nelson». Framkommen erfor jag, att familjen Milne flyttat, ingen visste hvart, och stället hvimlade af guldgräfvare. Efter ett ihärdigt spejande och sökande upptäckte jag dock snart Milnes vistelseort och red dit. Framkommen träffade jag Eva på gården och omtalade för henne faderns oärliga handlingssätt. Eva grät strida tårar och förklarade, att hon ej skulle stanna hemma längre hos en sådan far.

Med henne helsade jag nu till Milne, att han kunde lugnt behålla rofvet, men »det med orätt fås med sorg förgås».

Efter ett hjertligt afsked från Eva red jag bort utan att ha talat vid någon mer af familjen och styrde min kosa åt Melbourne. Jag hade ledsnat på guldgräfvaryrket och längtade tillbaka till hafvet. Det är ej så trolöst som menniskorna.

XVIII.

Qvartermastern på hvalfångst.

I Melbourne gick jag några dagar och funderade på om jag skulle mönstra på Europa eller Kina, då jag en dag mötte på gatan en f. d. kamrat, som svingat sig upp till kapten på egen skuta.

Han egde en liten tvåmastad skonare, med hvilken han befor Australiens kuster och försåg en del guldgräfvarläger i trakten af Sidney med proviant. Jack Taylor (så var hans namn) erbjöd mig en hög hyra, om jag ville följa med honom som styrman, matros och allt. Hela besättningen bestod af honom sjelf, jag och en fransman, som icke dugde till annat än kock, men detta kunde han utmärkt. Jag gick in på

förslaget för den höga hyrans skull, och sedan jag sålt min häst och mina verktyg gick jag ombord.

Jag hade aldrig seglat å andra än stora skepp, och derför föreföll mig denna lilla skonare så obetydlig och alla hans ändar, kettingar, ankare och segel som barnleksaker. Lasten var emellertid redan ombord, och vi afseglade följande morgon till Sidney. Maten ombord var utmärkt och arbetet nästan som lekverk, mot hvad jag var van vid, så jag trifdes förträffligt. Resan artade sig att gå bra, och vi aflöste hvarandra vid rodret och sofvo dessemellan på däck i våra hängmattor.

En natt, då vi hade stiltje, tog sig Taylor friheten att »titta för djupt i bägaren», hvarefter han somnade vid rodret så lugnt som i sin hängmatta. Emellertid friskade vinden i något, utan att han märkte det, och skonaren gick rakt i land. Så sakta gled han upp på den sandiga stranden, att Taylor märkte ingenting, och olyckligtvis var det högt vatten, så att vi flöto alldeles upp till stranden. Endast en planka var nog för att gå torrskodda i land.

Vid soluppgången vaknade jag och fick se min käre kapten helt lugn sofvande vid rodret och alla segel fulla med en behaglig morgonbris. Jag kunde ej afhålla mig från ett godt skratt vid denna syn och, väckande Taylor, föreslog jag att »mönstra af». Taylor for upp ur sin ljufva

sömn och betraktade seglen och kompassen. Jag stod framför honom, så att han ej såg land.

»Hvad säger du?» utbrast han, »det går ju bra!»

Jag skrattade så att det gaf eko i kullarne, och när jag sedan steg åt sidan, så att utsigten blef fri, fick han ställningen klar för sig. Aldrig har jag sett någon menniska så flat som Taylor i detta ögonblick! Han formligen drog efter andan och skämdes oerhördt. Efter att en stund hafva betraktat spektaklet, fattade vi raskt vårt beslut, gjorde fast seglen, rodde ett varpankare ut i sjön akter-ut och halade varptrossen styf med ankarspelet, för att hindra att möjligen drifva längre upp på land.

Om en stund fingo vi höra bergskott ett stycke upp i land och, anande att det var ett guldfält, skyndade kapten dit för att sälja lasten till dem för att om möjligt, genom att lätta skutan, få oss flott.

Det lyckades förträffligt.

På min inrådan förteg han visligen vårt verkliga läge, och folk strömmade till i massa och köpte våra varor för oerhördt höga pris. Hade de förstått huru det hängde tillsammans, hade de nog aktat sig för att betala höga priser, väl vetande, att vi hade måst kasta lasten öfver bord för intet, om vi ville komma flott. Kommersen gick utmärkt, och inom två dagar hade vi sålt slut. Så bra hade aldrig någon affär än lyckats

för Taylor, och när så skutan, sedan hon var tom, lätt nog lät sig halas af grund, förklarade han sin stora tillfredsställelse med denna resa, och vi satte åter kurs på Melbourne för att hemta ny last.

Framkomna, förklarade jag mig dock hafva fått nog af kustfart, då det ju icke var troligt att nästa gång, Taylor fastnade på grund i sömnen, det skulle aflöpa lika lyckligt. Han betalade mig hederligt och så skildes vi åt.

Åter gick jag ledig på Melbournes gator, då jag en dag mötte mr Milne, som kom emot mig med tårar i ögonen och bad mig om förlåtelse. Jag var snart bevekt, och så omtalade han, att genom något formfel i första köpet af »Fort Nelson», hans eganderätt blifvit bestridd, och nu hade man processat ifrån honom allt hvad han egde, så att han var fattigare än någonsin. Med djup ånger erkände han nu, att han handlat orätt och bad mig förlåta honom och följa honom hem samt hjelpa till att bryta upp en ny farm. Det gjorde mig ondt om den gamle mannen, men mest om Eva, och så gick jag och köpte honom ett par oxar, tre hästar och nödvändiga åkerbruksredskap, hvarefter vi reste till hans nya hem.

Att köpa ny jord hade jag ej råd till, och så fingo vi odla en jord, som hvilken dag som helst kunde tagas ifrån oss. När vi återkommit till Milnes farm, omtalade han allt sammans för familjen, och ny vänskap uppgjordes, hvarefter

jag började jaga känguru för att fylla förråden, medan Milne med sina söner odlade jorden.

Åter drogo Eva och jag tillsammans på jagt, och detta fria och sträfsamma lif inverkade särdeles godt på Eva. Hon blef frisk och modig, hvarjemte hon visade en styrka och uthållighet, som mången man kunnat afundas henne. Spannmålsprisen stego nu oerhördt i anseende till det stora lägret vid »Fort Nelson», och Milne hade godt hopp att snart få in medel nog att kunna köpa sin jord.

Vi gjorde nu upp, att jag, som beslutat mig för en Europaresa, skulle om två år skrifva till honom, för att dels få höra huru det gick för honom och dels möjligen återfå mina utlagda pengar. Ännu hade jag en sparad penning, som jag ämnade använda till utrustning och instrumenter för den händelse jag skulle få styrmanshyra i Melbourne.

Milne med söner hade nu så brådt om, att de ej hade tid följa mig till Melbourne, men den modiga Eva sade sig vilja följa mig ensam, om ingen annan hade tid. Nu ansåg sig en af bröderna tvungen att vara följaktig, och en vacker morgon togo vi afsked och satte kurs på hufvudstaden.

Efter fyra dagars ridt anlände vi till ort och ställe och togo in i mitt gamla qvarter. Dagen derpå köpte jag Eva ett bakladdningsgevär, jemte 500 laddade patroner såsom minnesgåfva, och

nog satte hon mera värde härpå än all qvinnogrannlåt i Melbourne. Samma dag återvände syskonen och åter gick jag att söka mig hyra, men denna gång för Europa.

Väntan på läglig hyra blef dock lång, och denna tid af sysslolöshet blef odräglig i en stad sådan som Melbourne. Intet sevärdt fans på den tiden i denna stad. Inga minnesmärken af något slag, och de flesta gator under byggnad. Slutligen yppade sig ett tillfälle, men af allra sämsta beskaffenhet.

Det var en gammal, smutsig och illa byggd spansk brigg, som förlorat sin 1:ste styrman, och jag antog platsen utan att hafva sett briggen. Väl mönstrad och kommen ombord, kunde jag ej frigöra mig från den tanken, att detta var en »flytande likkista». Jag sade emellertid ingenting, men gjorde allt hvad i min förmåga stod, för att komma i tillfälle att byta bort min plats. Det är nemligen omöjligt att blifva lugn, sedan man en gång gifvit sådana dystra aningar rum. Smutsen och oordentligheten ombord voro lika inrotade, och inga ansträngningar kunde öfvervinna dem.

Vi hade ännu inte fått in lasten, så att jag hade ungefär 14 dagar att vinka på, innan vi skulle gå till segels. En morgon inkom en hvalfångare, lätt igenkänlig på sin utkikstunna på förtoppen. Länge dröjde det ej, förr än jag var ombord och frågade om någon ville byta med

mig. Jo, 2:dre styrmannen var villig och ansåg sig göra en god affär på att bli 1:ste styrman. Hvalfiskfångarne ha det för det mesta så ställdt, att hvarje man är delegare i vinsten. Dessa hade ungefär 1/4 af den önskade lasten inne, och jag var lycklig nog att kunna kontant betala mellanafgiften eller så stor andel i vinsten, som kunde beräknas falla på 2:dre styrmannens lott. Båda kaptenerna gåfvo sitt bifall, då de ju väl visste, att »den hund som drifves till skogs icke biter många djur». Jag var särdeles nöjd med bytet och kände mig ganska lätt om hjertat.

Så snart fångstbriggen (det var en sådan, hemmahörande i Bedford på östra kusten af Nordamerika) tagit in proviant, lade vi ut igen för att uppsöka de trakter, der riklig tillgång på hval var att vänta. Vi styrde derför rakt syd, men hade den gemenaste otur: icke en enda hval på de första tre veckorna, och då utkiken ändtligen varskodde en hval, var den så skygg, att vi icke kunde hinna upp honom.

Vi voro i December månad och hade sålunda högsommar, hvadan vädret var skäligen godt, ehuru vi voro på 71° sydlig latitud. Ändtligen fingo vi syn på en stor hval, som helt makligt låg och solade sig. Nu blef det lif och rörelse ombord. Förste harpuneraren skulle börja anfallet med sin båt, och andre harpuneraren rustade till reserv, ifall någon olycka skulle inträffa. Inom en handvändning var allt i ord-

ning. Vatten och proviant för tre dagar instufvades i båten. Fyra man till årorna, deribland jag, och en säker, van hand vid styret.

Harpuneraren, en stor, stark skotte vid namn Burton, stod i fören och sköt upp harpunlinan. Detta är ett arbete, som tarfvar särskild omsorg, emedan, då hvalen fått harpunen i kroppen, sätter han af med en oerhörd hastighet, och skulle då harpulinan trassla sig, vore en olycka oundviklig. Mer än en harpuneraro har fått sina ben afklippta, då han genom vårdslöshet kommit att trampa inuti någon ring på den utlöpande linan.

Allt gick denna gång väl, och Burton »anhöll» så sakta i linan, tills båten kommit väl i fart, och nu gjorde han fast ändan och satte sig helt lugnt på första toften och tände sin pipa. Vi flögo öfver vågen med svindlande hastighet, och aldrig glömmer jag de egendomliga känslor, som bemäktigade sig mig vid denna min första resa efter »hvalskjuts».

Ändtligen, efter en tid af fyra timmar, märkte vi, att farten saktade sig något. Detta är olika hos hvarje hval, och beror mycket på huru harpunen träffat. Ibland dröjer det längre och ibland kortare tid, och det är alls icke ovanligt, att man får åka så långt, att man förlorar skeppet ur sigte. Denna hval var snart trött, och sedan han börjat sakta farten, dröjde det ej länge förr än han låg alldeles stilla. Nu skulle en ny harpun kastas, och vi rodde alltså helt sakta närmare

honom, allt efter som Burton halade in linan och varligt sköt upp den i fören igen.

Burton, som var en gammal harpunerare, brukade ofta kommendera båten omkring hvalen och möta honom, för att få fri skjuts åt skeppet till igen vid andra kastet, men detta är ett farligt experiment och Burton var strängt förbjuden att göra det, men icke desto mindre kunde han ej motstå frestelsen.

Det är icke så ovanligt, att när hvalen får syn på sin antagonist framifrån, han rusar rakt på honom och med ett väldigt slag af sin stjert krossar båten i spillror. Äfven denna gång befalde han styraren att gå förbi hvalen, och hans djerfva plan lyckades.

Just som vi passerade kolossen, flög harpunen ur Burtons hand och trängde djupt in i sidan på hvalen. Ännu en harpun hann Burton sända honom, men då dök han rätt ned och drog nära nog linan »på tamp» (d. v. s. slut), innan han började stiga.

Burton stod med yxan i hand, färdig att kapa, om linan till äfventyrs icke räckt till, men det behöfdes icke denna gång, utan just i enlighet med Burtons djerfva beräkning, flydde hvalen i riktning mot skeppet (eller rättare briggen), och snart voro vi i dess omedelbara närhet, då hvalen för andra gången stannade.

Nu kom en båt från briggen med 1:ste styrman ombord för att bispringa oss, och efter ytter-

ligars fem sår af välriktade harpuner, uppgaf hvalen andan. Briggen styrde nu rakt på oss och hvalen halades långsides, hvarefter sönderstyckningen började. Den andra båten, med andre harpuneraren ombord, anlände nu, och snart var styckning och kokning i full gång.

Det torde möjligen intressera läsaren att höra huru allt detta tillgår, och jag vill derför gifva en detaljerad beskrifning derpå: Sedan hvalen är halad långs sidan, fastgöres han med bastanta ändar vid hufvud och stjert, så att ej vågsqvalpet skall skölja öfver honom, hvarefter fartyget lägges »bidevind», så att hvalen kommer i lä. Sedan gå sex à åtta man ned på honom och börja med skarpa yxor och dito knifvar stycka honom i lämpliga bitar för smältgrytan. Alltefter som dessa stycken halas ombord, läggas de i smältpannan, som står tillreds inmurad på däck. Här ursmältes tranen, hvilken sedan tappas uti ombord ihopsatta tunnor. Fångstfartyget medför alltid färdiggjorda, men isärtagna och hopbundtade tunnor, jemte en skicklig tunnbindare att väl sätta dem tillsammans vid behof. Denna åtgärd är nödvändig för att kunna rymma så stort kolförråd som möjligt till kokningen.

Detta arbete, att stycka och koka en hval, är af den beskaffenhet, att man omöjligen kan undgå att blifva fullkomligt genomblött af tran. I början förefaller det ruskigt, men man vänjer sig snart dervid, och en obestridlig fördel medför

det, nemligen att det fordras ganska stark kyla för att inverka på den sålunda »smorda» kroppen.

Besättningen är alltid talrik, emedan, då man inkommer i de regioner der hvalar finnas, det är af vigt att det går undan. Vi voro trettiosex man i skansen, två kockar, två harpunerare, tre styrmän och kaptenen, summa fyrtiofyra man, och ändå hände mot slutet af resan, att vi önskat oss vara tio till. Knappast hade vi börjat stycka vår hval, förrän utkiken varskodde en till, rätt ned i lä. Ny uppståndelse. Ånyo satte förste harpuneraren sin båt i ordning och började förfölja. Min plats var att stanna ombord och tillse att allt arbete utfördes ordentligt, hvadan jag denna gång ej kunde medfölja. Vi hade fullmåne, hvarför någon hvila icke kom i fråga, utan pågick arbetet utan afbrott hela natten.

Kaptenens pligt var att söka med nattkikaren följa båtens rörelser, och förvånande var med hvilken bestämdhet han utdelade kurserna åt rorgängaren. Hela natten och följande dagen voro kamraterna ur sigta, ehuru »gubben» påstod, att han haft en skymt af dem i kikaren på morgonen. Ändtligen på tredje dagen fingo vi dem i kikaren och styrde ned på dem. De lågo helt lugnt och sofvo, med undantag af vakten, som purrade dem då vi nalkades.

Äfven denna hval förvandlades till tran, men sedan sågo vi ej en skymt af någon på fjorton dagar. Folket började bli otåligt och kapten var

ej heller vid lynne, då en vacker dag förste harpuneraren kom akter ut och begärde allmän rådplägning. Detta sätter sig aldrig en förståndig hvalfångarekapten emot, enär alltsammans beror på erfarenhet, och sådan ofta kan anträffas i ännu högre grad hos någon gammal besättningskarl än hos kaptenen. Stora rådet sammankallades följaktligen akter om stormasten, och en liflig öfverläggning började. En sade så och en annan så, tills ingen visste hvad som var sagt. Förhållandet var som det var, och något godt råd tycktes ej stå att få, då med ens en gammal matros gjorde slag i saken.

»Ser kapten,» började han, »vi äro nu i början af februari, och i början af maj börjar hvaltillgången vid Spetsbergen vara oskäligt stor, om man har tur och hittar'n. Är det derför mitt råd, att vi styra rundt hoppet (Cap Godahopp), och sedan hålla nord på och ta' hvad vi kunna finna under vägen, för detta jobbet ä' då totalemang lönlöst, ser kapten!»

Den gamle hade yttrat sig i rätta ögonblicket, och hans förslag antogs. Beslut och handling äro hos hvalfångare, om hos någon, åtminstone ett, och kursen ändrades genast, hvarefter vi beredde oss på en lång och maklig resa. I S:t Helena inlupo vi för att fylla vattenförrådet och anskaffa proviant.

Ovanligt nog fingo vi i »passaden» en hel mängd hvalar i sigte, och innan vi hade passerat

linien, voro redan åtta stycken inbergade. Äfven i NO-passaden, som vi togo in nästan »tvärs» om styrbord, för att öka farten så mycket som möjligt, var denna gång »befolkad» af hvalar, och nio stycken blefvo vårt byte.

Vi voro nu så nära fullastade, att då vi kort efter, sedan vi lemnat passaden, fingo ytterligare två hvalar, ansågs en resa längre norr ut opraktisk, utan beslöts i stället att styra mot Nordamerikanska ostkusten och i Bedford, briggens hemort, lossa vår last och dela fångstmedlen.

Dessa utföllo rikligare än vi väntat. Hvarje man af besättningen fick i det närmaste 1,000 doll. Jag fick 1,200 doll. och det högre befälet i proportion.

Det var en särdeles behaglig känsla att i ett hett bad aftvätta sin insmorda lekamen och sedan sätta på sig torrt och rent från topp till tå. Endast den som praktiskt genomgått denna »rentvagningsceremoni» kan fatta dess ljufhet.

Som kaptenen påskyndade lossningsarbetet allt hvad tygen höllo och enträget bad mig följa med på en Spetsbergsresa, hade jag, som ingått härpå, icke mer än tvenne veckor att hvila upp mig på. Dessa beslöt jag att använda till att besöka min gamla vän Joh Tucker, om hvilken jag i första serien berättat, huru han välvilligt hjelpte mig tillrätta efter ett olyckligt skeppsbrott, som jag endast med lifvet kom ifrån.

Den hedersmannen hade betalt mig full lön

ehuru jag ej vistats hos honom halfva öfverenskomna tiden på grund af min fullkomliga oduglighet i landtbruksgöromål. Då jag nu hade fullt upp med pengar, ansåg jag det min pligt, att godtgöra honom på något sätt. Till den ändan köpte jag åtskilligt i »kramväg» för hans fruntimmer och begaf mig att uppsöka hans farm. Då jag anlände, var gubben icke inne, utan jag steg raskt in till fruntimren, som voro på vanligt sätt sysselsatta, och hemmastadd som jag var, tog jag ej miste, utan klef raskt in och gick att sätta mig på min vanliga stol. Ingen kände mig efter alla dessa år, utan alla stirrade med en för mig komisk förvåning på den oförskämde främlingen.

Slutligen började jag skratta, och då kände de igen mig. Jag blef på det allra hjertligaste emottagen, och sedan jag framlemnat mina gåfvor, steg förtjusningen till sin höjd. Gumman Tucker förklarade, att hon »alltid trott godt om mig», och vi hade det roligt nog tills gubben steg in, då det blef ännu muntrare.

Gubbens döfhet hade tilltagit betydligt och han var nu mycket svår att samtala med.

Om jag sade att jag varit med om att fånga hval och skrek det hårdaste jag kunde, sade han:

»Åh, jaså, fångat skal! Ja di ä' lika goda som ostron. Stekte Ni dem?»

»Nej vi koka tran af dem».

»Inte!» sa' Tucker och såg mycket förvånad ut.

Flickorna skrattade ohejdat och jag förmodar Tucker skulle fått lefva i okunnighet om »skalfisket» om icke hans fru skyndat till undsättning. Tucker ville nödvändigt ha' mig med sig ut på åkrar och ängar för att visa mig alla förbättringar som vidtagits under de sednare åren.

Jag kunde ej säga nej, men medtog flickorna att tjena som tolkar. Här strötvade jag nu omkring en vecka med Tucker och hans flickor och hade en rätt angenäm vecka. Slutligen kom afskedsdagen och då bjöd Tucker ett par grannar för att hedra sin f. d. dräng och efter en angenäm afton, skiljdes vi under, som jag tror ömsesidig saknad. Jag bjöds på skjuts ända fram till Bedford och kom i behaglig tid för att genast träda i tjenstgöring.

XIX.

Spetsbergsresan.

Kaptenen hade denna gång ansträngt alla krafter för att få tillsammans en god besättning. Befälet var detsamma som förra resan, men besättningen för ut, var, med få undantag ny. En

vacker, molnfri sommar-, eller rättare vår-morgon, sträckte vi märssegel och styrde, för en liten behaglig vestlig bris till sjös. Sådana morgnar höra till de skönare minnena i sjömanslifvet. Ingen, som ej sjelf upplefvat det, kan sätta sig in uti huru herrligt hafvet vid ett sådant tillfälle ter sig för ögat. Tänk! Ett omätligt haf af kristallklart vatten framför sig. Amerikas blomsterrika, skogbeklädda strand, hvars dofter och behagliga vällukter följa en miltals till sjös, bakom sig. En klar, hög- och genomskinlig himmel öfver sig och ett djupt, nästan genomskinligt haf under sig! Lägg härtill att man sjelf eger en frisk kropp, uti hviken inga sjukdomar ha något insteg, en själ i full jemnvigt, som känner att han vågar lugnt anförtro sig i sin Skapares hand och utan fruktan, glad och nöjd, segla mot sina kommande öden och man har ungefär klart för sig hurudana andre styrmans känslor ombord på »Belleraphone» denna herrliga morgon kunde vara.

Sättande kurs på Grönlands sydligaste udde seglade vi, med en tilltagande bris, snart amerikanska landet ur sigte. Just som solen dalade, fingo vi en präktig hval i kikaren. Burton gick genast till båten och lagade sig i ordning till strid. Kaptenen lade sig emot företaget, men folkets vidskepelse segrade. Det är nämligen ett gammalt skrock att om första hvalen undkommer, går hela resan på tok. Burton ropade på »frivilliga» och sade till kapten att han kunde taga

af Burtons pengar i Bedford betaldt för båten om de blefvo borta. Frivilliga deltagare i jagten saknades icke och med största omsorg gjordes båten klar och firades i sjön.

Nätt och jemnt kunde vi genom kikaren på halfdäck se när Burton slungade harpunen, men få ögonblick derefter var allt försvunnet i mörkret. Som hvalen lika gerna kunde gå åt ena hållet som åt andra, ansåg kaptenen bäst att taga in segel och lägga bi, d. v. s. brassa skarpt bidevind» och lägga rodret »hårdt ned». Detta gjordt surrades ratten fast och vi kunde intet annat göra än afvakta morgonen.

Kaptenen var mycket orolig denna natt och gång på gång kom han upp till mig på vakten och mumlade om den »dåraktige Burton, som vill jaga hval om nätterna». I första daggryningen voro alle man på benen för att speja efter båten, ännu syntes ingenting och kaptenen tog till nattkikaren, för att undersöka horizonten.

Rätt som han stod och kikade, får han helt nära höra ett anrop. »Bellerophone ohoj!» och när han ser sig omkring, hålla vi på att drifva rakt ned på Burtons båt, som låg förtöjd vid den döda hvalen. De hade länge sett oss, men tegat, då de sågo att vi drefvo rakt till dem. Kaptenen blef gladt öfverraskad och skämtsamt hotande Burton med handen, ropade han:

»Hade jag sett Er bara, så skulle jag brassat fullt och seglat rakt öfver Er, tjufpojkar».

Nu blef det lif och rörelse ombord och den första hvalen kokades med en fart, som visade att manskapet var af första klassen.

Ett par dagar efter detta vårt första lyckliga kap, fingo vi Grönland i sigte, men som vi voro väl försedda med proviant och vatten anlupo vi icke, utan styrande om landet, sattes kursen N.O. i afsigt att segla på spetsbergen. Dag efter dag, vecka efter vecka, fortsattes vår segling. God tur hade vi och innan vi varit 2:ne månader i sjön hade vi mer än half last inne.

Ändtligen, en morgon i soluppgången, fingo vi sigte på höga snöberg, som blixtrade och lyste i solen med en underbar glans. Men nästan samtidigt, som vi fingo spetsbergen i sigte, fingo vi ock syn på hvalar! Vi räknade 15, 16, 17 o. s. v. »lefvande vattenkonster», men funno snart att räkna dem var omöjligt.

Nu sattes båda harpunbåtarna i stridsordning och förste styrman med barkassen måste gå ut som reserv. Burton var nu i sitt esse och det var otroligt hvad han på kort tid uträttade. Knappast hade han fått en hval långs sidan förr än han begaf sig iväg att jaga en annan. Vi som voro ombord, arbetade natt och dag för att hinna med så mycket som möjligt, men ständigt hade vi 3 à 4 hvalar långs sidan väntande på grytan.

Efter 6 dygns hårdt arbete med högst obetydlig hvila, hade vi en 24 timmars rast af nö-

den. När vi nu sågo till, fans omöjligen utrymme eller tunnor för mer än högst 2 hvalar och vi hade 5 ostyckade. Detta var, tyckte vi alla, förargligt att lemna efter oss, men det fans ingen annan råd; ty landet som vi sågo var obebodt.

Sedan alle man voro ombord, gick arbetet fortare och snart hade vi full last och med sorg kapande loss våra 3 hvalar, vände vi bogen mot hemmet igen. Alla voro nu vid godt humör och hemresan gick raskt nog, så att efter icke fulla 4 månader, voro vi tillbaka i Bedford.

Detta var en af de lyckligaste resor någon hört talas om och alla, på »tur och otur» troende hvalfångare ville med »Bellerophone» nästa resa. Jag fick på min del 3,500 doll. och flyttade till ett hotell i land.

XX.

Ostronfrakten.

Det kändes skönt på »Astor House» att hvila ut efter en sådan resa. Den hade verkligen varit så ansträngande att jag beslöt att icke följa med Bellerophone nästa resa. Jag delgaf kaptenen mitt beslut och bad honom skaffa sig en annan 2:dre styrman. Kaptenen tyckte ej om detta utan

sökte öfvertala mig att medfölja, framhållande den stora förtjensten, men jag var för gammal på hafvet för att ej inse att så nära hösten och med en vinter strax efter, icke denna resa skulle bli så behaglig och lönande, hvadan jag stod fast vid mitt beslut. Förste styrmannen gjorde likaledes och sedan lasten var ute, flyttade han till samma hotell som jag.

En dag, vid frukostbordet, sade han till mig att det var hans födelsedag och nu hade han beslutat att fira den grundligt. Han inbjöd mig som gäst och sedan jag tackat och »gratulerat», började vi öfverlägga *huru* firandet skulle ske på ett värdigt sätt. Efter en lång stunds grubblande utbrast han:

»Jag har det! Ring på värden!»

Jag ringde och in kom värden bugande och frågade hvad som står på?

»Huru många sjökaptener och styrmänner finnes f. n. på Astor House?» frågade min kamrat.

»Hm! Låt mig se! Ungefär 30 stycken!»

»Herr värd! Det är min födelsedag i dag, ser Ni och jag vill fira den, förstår Ni? Kan Ni roa 30 sjömän en hel dag för 200 doll.?»

»Jo det går för sig!»

»Godt! Skrif då så här på ett papper... Ja skrif ja! Jag är en dålig pennfäktare. Skrif hvad Ni vill på ett papper och säg till allesammans huru det är och så många som vilja, lagar Ni i

ordning en god middag åt och låter oss veta hvad de svara.»

Värden var van vid besynnerliga orders och gick att utföra sitt uppdrag efter bästa förstånd. Alla, som delgåfvos inbjudningen jakade och vi afåto vår festmiddag med »hvalfiskfångareaptit».

På eftermiddagen vid kaffet, kom jag i samtal med en Newyork-kapten och under samtalets gång upplyste han att han var »ostronseglare». Jag hade aldrig hört denna benämning förr och undrade hvad det kunde vara, men teg visliga med min okunnighet. Han frågade nu om jag ville gå med honom som styrman. Det passade mig bra och jag gick in på förslaget. Han skulle resa redan samma afton till Newyork och frågade om jag kunde vara redo att genast följa med. Jag hade intet som hindrade mig och vid 5-tiden togo vi afsked af sällskapet och begåfvo oss ombord i den stora fyra våningar höga hjulbåten »City of Boston».

Denna jette, som har både hjul och propeller, sades göra 18 knops fart och var inredd med en prakt så slösande att man riktigt bländades deraf. Öfverallt der en spegel kan få plats sitter en. Allt som kan förgyllas är förgyldt, och allt som kan klädas med röd sammet är klädt. Behagligt utsträckta i beqväma hvilstolar i den särskildta röksalongen, fraktades vi på det mest beqväma sätt till Newyork.

Bostonerbåtarne lade på den tiden till vid

piren N:o 18 och vi måste sålunda taga »Fultonfärjan» öfver till Brooklyn, der min nya kaptens »ostronskuta» var förtöjd.

Kapten Norris var en man vid min egen ålder, glad och språksam och sedan han förnummit att jag också var kapten, fastän utan skuta, blefvo vi snart förtroliga. Han hade hyrt ut sin skuta till en firma, som »odlade ostron». Detta var något nytt för mig, men jag fick snart saken klar för mig.

Ett par dagar åtgick att rusta allt klart, men på aftonen andra dagen kom »superkargen» ombord och morgonen derefter, stucko vi till sjös. »Superkargen» var bolagets förtroendeman och hade kassan om hand; ty ostronen måste betalas kontant. Resan gällde »Patomac river» der ostronfisket bedrifves, eller bedrefs (på den tiden) hufvudsakligast af frigifne slafvar.

Vi gjorde en snabb resa utefter den släta, jemna, på öar och holmar, fullkomligt blottade kusten från »Sandy Hook» till Patomac och gingo till ankars midt i det breda revieret, väntande att ostronfiskrarna skulle komma och utbjuda sin vara. Så skedde enligt gammal praxis och ostronen, som betaltes med »1 doll. 50 cents per buchel», (5 kr. 60 öre per skäppa), tömdes i lastrummet tills detta var fullt.

Vi hyrde en f. d. slaf, en gammal hvithårig neger att lämpa ostronen i rummet och då han hade några ögonblick lediga, brukade jag sam-

tala med honom om hans f. d. slaflif. Jag gratulerade honom att vara fri från detta betryck, men till min stora förvåning svarade han:

»Massa kan tro mig att det var en stor olycka för oss negrer att bli fria. Den som hade en god husbonde, som jag, kunde aldrig bättre få och när vi, som voro ovana att försörja oss sjelfva, ett, tu, tre blefvo fria, så höllo vi på att svälta ihjäl och många gjorde det ock! Jag har aldrig som slaf arbetat så hårdt som sedan jag blef fri och ändå har jag ej en ordentlig bädd att ligga uti».

Jag kunde icke annat än tycka det var synd om den gamle slafven och nog hade han rätt hvad beträffar den första generationen af fria f. d. slafvar.

Dagligen kommo ostronbåtar och sålde, så att redan på fjerde dagen, hade vi full last och styrde hemåt igen. Vi hade en utmärkt skicklig kock om bord, som kunde laga till ostron på åtta olika sätt och nog fingo vi äta vårt lystmäte på ostron den resan.

Inkomna på fjorden innanför Sandy Hook, styrde vi in i en vik mellan »Jersylandet» och New-York der bolaget hade sitt förvaringsfält för ostronen. Här lossades hela lasten öfver bord och vi gingo att intaga ny last.

Andra resan hade jag redan hunnit ledsna på denna kustfart och började längta efter en långtur med ett stort skepp. Till den ändan af-

mönstrade jag och tog in på mitt gamla vanliga »boardinghous». Det föll mig nu i sinnet att det kunde vara tid på att gå till Australien och se huru min gamle vän Milne hade det, och så började jag söka efter Australiahyra.

XXI.

Qvartermasterns sista Australiaresa.

En dag, bäst jag satt och studerade »New-york Herald», fick jag se, bland »inkomna fartyg», mitt gamla skepp »Western star».

Jag beslöt mig genast för att gå ombord och helsa på min gamle kapten. Skeppet låg förtöjdt vid pier 19 eastriver och tagande en spårvagn, var jag snart ombord. Väl lokaliserad som jag var, gick jag rakt in i kajutan, och der satt min käre kapten i skjortärmarne och arbetade med att få räkenskaperna att gå ihop.

Han helsade mig hjertligt välkommen, men tillade att räkenskaperna skulle vara färdiga samma dag och bad mig derför komma ombord dagen derpå. Nu tog äfven jag af mig rocken och började hjelpa honom. Detta hade jag fått göra många gånger under min tjenst ombord; ty han

var en dålig räkenskapskarl. Han sade »tack» och så började vi båda reda ut härfvan.

Vid middagstiden var allt klart, och nu bjöd han mig på middag ombord, hvarefter vi började konversera om, huru vi haft det på våra enskilda vägar under vår skiljsmessa. När jag berättade, att jag varit hvalfångare tvenne resor, slog han till ett skratt och sade att »jag var den vildaste äfventyrare han hört talas om».

Hans andre styrman låg i land med ett afbrutet ben, men troddes kunna medfölja, emedan han nästan var återställd, men förste styrmannen var en »suput», som genast skulle få sitt afsked om jag ville taga platsen.

»Det beror på hvart kapten skall gå» sade jag.

»Till Melbourne med åkerbruksredskaper.»

»Då är jag med, om kapten kan lofva mig permission under tiden, medan vi ligga i hamn; ty jag har litet att bestyra inåt det landet.»

Detta medgafs, och sedan han visat sig nyfiken hvad det kunde vara, omtalade jag huru jag lånat Milne pengar och nu ansåg tiden vara inne att få igen dem. Vårt aftal var snart gjordt, och tredje dagen var platsen ledig, och jag flyttade ombord och började min tjenstgöring.

Det är alltid tråkigt att ligga i hamn för en förste styrman; ty då har han så mycket att bestyra med lastning och lossning o. d., att någon landgångsdag aldrig vankas, annat än om sönda-

garne. Detta gäller isynnerhet Newyork och London.

Dagen innan vi sträckte segel, var jag iland och köpte en fruntimmerssadel och ett ridspö åt Mary Milne och så, den 11 Oktober, kom bogserbåten och förflyttade oss utom »Sandyhook».

Åter var jag stadd på långresa. Denna gång under omständigheter, som särdeles behagade mig, och inom några dagar var jag så fullkomligt i »mitt esse» igen, som om jag aldrig lemnat »Western Star».

Kaptenens dotter, en pigg sjuttonåring, var med på resan, och detta förhöjde betydligt behaget ombord, synnerligast som hon var djerf och rådig, hvadan hon redde sig bra på egen hand. Hon var särdeles förtjust i sjömanshistorier, och som jag hade en hel del verkliga händelser ur mitt eget skiftesrika lif att berätta, blefvo vi snart förtroliga.

Mången natt, då jag hade första vakten, suto vi ännu qvar på halfdäck i full fart med historier, då kapten kom upp för att aflösa mig från vakten.

Hur det än är, så uppdyker en hel del med besvär då fruntimmer medfölja segelfartyg. Ibland kunde det falla Miss Fanny in, att det skulle fiskas bonitos, och då var knappast halfva vakten tillräcklig att passa upp henne.

Kapten var ytterst svag för detta barn, så att hon fick göra nästan hvad hon ville. En

gång under cap Godahopp var hon i full fart med att »fiska albatroser», men då hon gick in till middagsbordet, glömde hon kroken med sitt bete af kött på halfdäck och medan vi åto kom skeppskatten och tuggade i sig betet.

Hur han krånglade, så fick han kroken in i gapet och när han sökte draga ut den, kröp kroken allt längre in i köttet, tills han kom ut genom ögat. Katten skrek så erbarmeligt, att det var jemmerligt att höra derpå och var tillika så vild, att det ej stod att hjelpa honom, hvadan han måste hyfvas öfver bord med krok och allt. Detta botade Fanny för albatrosfångst, och hon var tyst och nedslagen flere dagar.

Bland den vidskepliga besättningen talades mycket om en stor olycka, som nödvändigt måste inträffa på grund af kattens dränkning. En matros sade mig, att han på natten vid utkiken sett »klaubautermannen» sjelf och då kan man alltid vara viss på, att olyckan är för handen.

För den ärade läsaren, som ej känner »klaubautermannen», vill jag upplysa att han egentligen hör till tyska fartyg och tros ha' till syssla att efterse, att ingen svärjer så länge man är på sjön. Många äro de tyska matroser, som påstått sig hafva blifvit örfilade af denna tomte, om de glömt sig och svurit. På alla bättre skepp, isynnerhet långtrådare, är svordom och hädelser mot Gud bannlyst liksom genom en hemlig öfverens-

kommelse, och anses den för en tölp, som bryter häremot.

Vi gjorde en någorlunda snabb resa, och den sista Januari, det vill säga midt i sjelfva högsommaren, ankrade vi i Melbourne. Enligt löfte fick jag nu permission, och redan följande dag köpte jag ett litet vackert ridsto och satte ut på upptäcktsresa efter Milnes. Vägen var mig bekant och jag trafvade raskt undan till samma ställe, der jag sist lemnat familjen.

På vägen mötte jag en irländare, som först språkade mig an höfligt nog, men omsider blef allt mer och mer närgången. Han ville prompt köpa min häst, och när jag sade nej härtill, blef han vred och började gå anfallsvis tillväga. Till slut fattade han hästen vid tygeln och ville taga honom med våld, men han mätte varit för hårdhändt, ty djuret ryckte sig lös och, kastande om, slog han honom ett kraftigt slag i ansigtet med bakhofvarna. Han stöp genast, och jag hoppade af och tog ut patronerna ur hans revolver, hvarefter jag väntade nätt och jemnt tills han kommit till sans.

Adjö, hederlige Patric (allmänt namn på irländarne) sade jag och galopperade bort.

Ankommen till ort och ställe, blef jag öfverraskad af att finna en prydlig landtgård, med en vacker trädgård omkring huset, och här bodde familjen Milne qvar, och, som det syntes, stod sig godt.

Jag höll in min häst i skogsbrynet och besinnade mig en stund om jag skulle rida rakt fram till trappan eller först forska ut familjen litet på afstånd. Som jag satt och funderade härpå, fick jag se Eva komma ut ifrån köket och gå den väg på hvilken jag befann mig. Jag höll nu stilla och inväntade henne.

Eva var nu en fullvuxen qvinna, och om ej just »skön», så en ganska vacker flicka. Hon såg mig icke förr än hon var mig helt nära, men då blef hon glad och helsade mig hjertligt med den gamla förtroligheten. Hon omtalade nu i en handvändning, huru de hade det och sade bland annat, att Milne hade insatt en stor summa i banken för min räkning. Detta gladde mig, emedan jag såg, att han nu åtminstone »menade» ärligt med mig.

Jag hade stigit af, och, ledande min häst, nalkades vi gården. Jag var tydligen hjertligt välkommen, och glädjen var stor å ömse sidor. Eva försäkrade mig, att hon nu skulle bli »barn på nytt» om hon finge följa med ut i skogarne och jaga, och när jag presenterade henne sadeln och ridspöet, var hennes förtjusning fullständig.

Milne sökte öfvertala mig att köpa land intill hans och slå mig ned som »farmer». Undermeningen förstod jag väl, men ehuru jag höll rätt mycket af Eva, hade jag dock en så afgjord afsmak för landtbruk, att jag »afslog».

I min tur berättade jag nu, att jag endast

var der på permission och måste vara i Melbourne på bestämd dag, för att åtfölja skeppet, hvarthän visste jag ännu ej.

Fjorton dagar stannade jag hos Milnes och jagade nästan oafbrutet i skogarna med Eva. Detta var en rolig tid för mig. För henne berättade jag alla mina äfventyr och bedrifter, hvilket både roade osh förskräckte henne.

Vid permissionstidens slut följde Milne och Eva mig till Melbourne, för att betala mig hvad jag hade att fordra. Jag erhöll hälften och resten skulle få stå tills jag nästa gång kom till dem, eller ock skulle det sändas dit jag önskade.

Efter en glad dag i Melbourne, skildes vi åt, hvarvid Eva fick hästen, med löfte att vårda den tills vi träffades igen, och efter ett ledsamt afsked, gick jag ombord.

Kaptenen välkomnade mig, och omtalade, att vi skulle gå på Bombay och derifrån till »Dordrecht» i Holland med risgryn.

Årstiden var ogynsam. Det var orkanernas årstid, och hvarken kapten eller jag tyckte om resan. Herrar skeppsredare ha aldrig något begrepp om sådana saker. Vore de så kloka att låta kaptenen upplysa sig om sådana förhållanden, skulle månget skepp, som nu hvilar på hafsbotten, segla ostördt öfver hafven.

Denna resa var odräglig på många vis. Först orkanerna och så sjöröfvarne, som vid denna årstid alltid svärma i archipelagerna. I början gick allt

lyckligt, men komna på höjden af Madagaskar, började dansen.

En natt, strax efter »fyra glas» på hundvakten, hörde jag som hade vakten, det der egendomliga, suckande ljudet, som hafvet ger ifrån sig före en orkan. Jag purrade genast alle man på däck och började rigga ned öfverriggen. Kaptenen kom upp, och efter att en stund hafva betraktat hafvet, sade han:

»Jag tror styrman har tagit miste, hafvet är alldeles lugnt och jag hör ingenting.»

Det var att märka, att min gode kapten ännu aldrig varit ute för någon orkan, men jag, som upplefvat många, var viss på min sak, och »styrman hade inte tagit miste». Knappast var sista spiran firad i däck och intet surradt, förrän han kom.

Med ett skräckinjagande dån, nalkades han, och vid sammanstötningen med skeppet, lades detta helt och hållet på sidan. Allt, som var nedtaget från väders, låg huller om buller på däck, och detta åkte naturligtvis ned i lä. Oredan var några ögonblick svår, och kaptenen trodde med säkerhet, att vi skulle kantra. Men »Western star» stod sig godt på sin barlast. Så snart hon fått styrfart, reste hon sig helt långsamt, men oemotståndligt, och piskande vågorna med båda sidornas »rösten», ehuru barlastad, länsade hon undan för brinnande lifvet, tills vi hunnit få all-

ting surradt, hvarefter vi lofvade till och »lade oss bi» för svigtadt märssegel och förstängstagsegel.

Enligt gamla vanan, höll han i sig några timmar, men när han så bedarrade, kom han om en stund in på andra sidan och nu om möjligt ännu häftigare.* Nu bar det någorlunda i rätt kosa, hvadan vi brassade fullt och, ökande seglen till bottenrefvad fock, länsade vi undan.

Snart stillnade han ut, och sedan lågo vi alldeles stilla i stiltjen. Barometern steg emellertid endast obetydligt, och vi vågade ej rigga upp igen. Tvenne dagar lågo vi på detta sätt, och på den tredje, sjönk barometern till jordbäfning. Länge dröjde det ej, förr än en ny orkan brusade fram, med en våldsamhet, så oerhörd, att inga vågor uppstodo, utan hela hafvet såg ut som en enda massa af skum.

Luften var smutsgul och solen såg ut som en blekgul eldboll, som ej med sina strålar förmådde genombryta denna qväfvande atmosfer. Denna våldsamma orkan varade tjugufyra timmar, nu voro vi kastade icke så långt från »Sunda-street». Sedan stormen bedarrat, skulle vi börja sätta upp våra nedriggade toppar.

Vi voro i sigte af några smärre öar, och just som vi skulle börja vårt arbete, observerade vi en mängd »piroger», kommande i riktning mot

---

* Sjömän benämna alltid vinden »han». Nu blåser han bra. Nu bedarrar han, han ökar, han stillnar o. s. v.

Förf.

oss från en af öarna. Efter all sannolikhet hade de trott oss vara »haverister», som förlorat våra toppar i den svåra orkanen. Vi förstodo genast att afsigten var ond, och nästan obeväpnade, som vi voro, emedan vi ej varit beredda på en sådan resa, var vår belägenhet ganska brydsam.

Timmermannen, en finne, var denna gång »påhittig». Han föreslog att använda koncentrerad svafvelsyra, som vi hade några damejaner i lastrummet, afsedda för ett apotek i Bombay. Denna försvarsplan antogs och några damejaner upphemtades, hvarefter halsarne afslogos så att man kunde sänka ned lämpliga kärl, för att dermed öfverösa packet, sedan de kommit långsida.

Medan vi väntade på deras ankomst, tog sig timmermannen för att måla fyra kanongluggar på en bräda, hvarefter den uppspikades på lästången. Så snart pirogerna sågo kanonerna, stadnade de och rådplägade, hvarefter tvenne stycken fulla af folk framskickades. Dessa två rodde raskt fram till skeppet, men just som de kommo långsida började vi, med skopor och spilkummar öfverösa dem med svafvelsyra.

Verkan var förfärlig på deras nakna kroppar, och med de vildaste skrän kastade de sig i vattnet, för att, som de trodde, lindra svedan. Det salta vattnet hade motsatt verkan, och då den öfriga flottan fått dem ombord, måtte de blifvit skrämda af detta ovanliga eldvatten, ty intet försök gjordes till vidare anfall.

Vi gledo emellertid så sakta ifrån dem för en liten lagom, bris och sedan vi märkt att de »fått nog», riggade vi upp topparna och satte kurs på Ceylon. Till denna herrliga ö längtade jag alltid. Ingenstädes på jorden dofta skogarna af ljufligare vällukter. Herrligare frukter finnas ingenstädes, och innebyggarne äro ett fredligt folk, om än en smula tjufaktiga. Äfven denna gång måste jag segla förbi min älsklingsö, och med tillhjelp af de reguliera landt- och sjöbriser anlände vi till Bombay. Lastningen började nästan genast, emedan allt var klart, och som värmen var särdeles tryckande denna årstid, sparade vi vårt eget folk och lät dem se om skeppet, medan en skara malayer ombesöjde lastningen. Deras entoniga sång vid säckarnes upphyfning, har något melankoliskt uti sig, som väcker ens medlidande.

Ännu minnes jag orden ur den vanligaste sången.

»Sam, sam goddioj bollery dada.»

»Ohoj, Ohoj goddioj bollery dada.»

Detta är hela sången och den sjunges under hela arbetstiden på en sorglig och melankolisk melodi.

En söndag voro kaptenen och jag inbjudna till middag hos afsändaren, en rik engelsman, som gift sig med en malayska. Detta var första gången jag varit i tillfälle att se, huru rikt folk hade det hemma hos sig i Ostindien. Rummen

voro alla genom persienner försänkta i skymning. Icke förr än efter solnedgången uppdrogs dessa, då fönstren öppnades, och husets innevånare flyttade ut på verandan. Genom en fläkt, som drages med maskinkraft, eller i somliga fall af malayer, strömmar en rätt behaglig bris genom alla rummen, hvilket betydligt ökar behaget att vistas under tak.

Här i huset gjorde jag bekantskap med den mest bortskämda flicka jag någonsin sett. Husets enda dotter, en strålande skönhet om nitton år, var af sina slappa föräldrar så bortskämd, att jag ej tvekar att säga, det hon föreföll understundom mindre vetande.

Knappt hade vi blifvit presenterade, förr än hon gick och lade sig helt vårdslöst på en ottoman och befallde mig att sätta mig och berätta några äfventyr för henne.

»Alla sjömän kan det», sade hon »och jag förmodar, att Ni ljuger lika bra som de andra.»

I första ögonblicket blef jag förbluffad, men sansade mig snart och tänkte: »nog skall du få historier alltid». Jag satte mig och började fantisera ihop en historia om en ung fransysk dam, som varit både sjelfsvåldig och oförskämd, samt hennes sorgliga slut, i samma stil som man brukar tala för barn.

I början såg hon mig stinnt i ögonen, men jag töjde och drog allt mer och mer på min historia och då jag ändtligen berättat att »min

hjeltinna» i sjelfsvåldigt öfverdåd hade drunknat som en kattunge, märkte jag till min harm att min åhörarinna somnat helt lugnt. Hela min moral var förspilld, och jag smög mig in i angränsande rum till den öfriga familjen. Strax var hon vaken och kom efter till oss.

»Jag råkade somna», sade hon helt ogeneradt, »berätta derför slutet för mig.»

Nu tog jag i stället en detectivhistoria från London, och detta piggade upp henne betydligt.

Rätt som det var, utbrast hon:

»Jag följer med till London! Pappa! Får jag det?»

Fadren såg generad ut och sade, att det icke passar sig att resa ensam, och han kunde icke följa med, men det halp icke. Hon började tigga och be', och den svaga fadren hade nog sagt ja, men nu kunde icke jag tiga längre, utan tänkande: »det må bära eller brista», utbrast jag:

»Om hon skall med, så afmönstrar jag här i Bombay!»

I stället att misslyckas, som jag trott, fick jag af fadren en tacksam blick, och kaptenen ordentligt tackade mig, sedan vi kommit för oss sjelfva. Hvad hon, flickan, tyckte, brydde mig föga, och efter detta lät hon mig vara i fred.

Middagen serverades och bestod hufvudsakligast af frukter och grönsaker med ett par lätta kötträtter. Klimatet gör, att man ej önskar bastantare föda. Vinerna, eller rättare fruktsafterna,

ty både ananas- och bananas-vin bjöds, voro af den utmärktaste beskaffenhet och öfver allt beröm. Efter middagen gingo vi ombord, men hvad vårt omdöme var om den flickan, förbigår jag, ty vårt samtal fördes på engelska och skulle kanske »förlora på öfversättningen».

Lasten var snart intagen, och sedan vi proviantеradt med så mycket frukter, som kunde hålla sig, utan att skämmas, afseglade vi med Dordrecht i Holland till destinationsort. En stormig och svår resa hade vi ända till S:t Helena, men sedan bättrade det sig, och den förste Augusti styrde vi genom Hollands feta landsbygd, der kanalen, hvaruti skeppet seglar, knappast synes för den landtlige betraktaren, utan ser det ut som om man sväfvade fram öfver åkrar och ängar.

På kaptenens födelsedag anlände vi till lossningsplatsen, och vid det kalas, som han med anledning häraf tillställde, beslutades att jag skulle afmönstra, och med mina sammansparade medel resa hem till gamla Sverige och köpa mig en egendom, eller eljest slå mig i ro. Mina skiftande öden hade tröttat ut mig, och jag längtade efter ro. Icke visste jag då, att Herren beslutat annorlunda, och att jag skulle få genomgå ännu märkligare öden.»

Här slutar första delen af »Qvartermasterns berättelser.

ANDRA DELEN.

Tvenne år var jag husegare i Stockholm och trifdes någorlunda, men lusten att resa var ännu så stark hos mig att jag började längta efter nya äfventyr. Vid min hemkomst hade jag blifvit mycket vänligt emottagen, och alla hade varit nyfikna att få veta hvad för märkvärdiga saker, jag upplefvat, men vid min berättelse om jagten på vilda hästar, behagade man betvifla sanningen af min utsago, och detta förtröt mig så, att jag teg tvärt och sade aldrig ett ord mer om hvad jag upplefvat till någon. Detta är orsaken, att ingen fått höra något rykte om mina delvis märkvärdiga äfventyr, förr än nu, då jag i år började berätta för en vän hvad jag upplefvat. Sanning är sanning om man tror den eller ej, och en stor del af hvad jag skrifvit är sanning och det öfriga »hade mycket väl kunnat vara det»!

I.

Mordförsöket.

En vacker dag, hade jag begifvit mig ut åt Djurgården för att åhöra sången vid Bellmansfesten, ensam och vid ett rätt trumpet lynne; ty förtretligheterna, som drabbade mig såsom hyresvärd, voro mer än vanligt besvärliga.

Jag hade råkat ut för oärliga hyresgäster och hållande mig för god för »laga-krångel» hade jag låtit hela sällskapet fara utan vidare bråk och nu stod hela min undre våning tom och illa tilltygad. Sådana motgångar hade jag ej beräknat, då jag köpte huset, och nu önskade jag att aldrig hafva gjordt det.

Till den omtalade Bellmansfesten hade infunnit sig en stor massa menniskor och bland hopen märkte jag en del utlänningar. Jag åhörde sången och, när den var slut, gick jag ensam utåt Djurgården, fördjupad i tankar och spekulationer.

Plötsligt hörde jag helt nära mig in i skogen ett qväft, besynnerligt rop om »hjelp». Utan ett

ögonblicks besinning rusade jag in i buskarna och hann i lagom tid att rädda ett menniskolif. Offret låg på jorden med ryggen uppåt, och ofvanpå honom satt en stor grof karl, klädd i murarens vanliga arbetsdrägt, hållande så hårdt han förmådde och dragande i en halsduk, som gjord till snara, var kastad om den underliggandes hals. Offret hade likväl lyckats få båda händerna i snaran och kunde på den grund gifva ifrån sig det svaga ljud som nått mitt öra. Jag egde intet vapen till hands, utan rusade rakt på muraren och gaf honom en stöt så, att han föll åt sidan och släppte sin dödskandidat.

Så snart denne åter var på benen, och detta skedde i blinken, flydde mördaren inåt skogen och jag hjelpte den halfqväfde mannen på benen. Knappast hade han blifvit qvitt snaran förr än han, på äkta jägarvis började förfölja sin antagonist på spåret. Han utvecklade en sådan energie och syntes så väl förstå denna indiankonst, att jag väl förstod, att det var en erfaren vildmarksjägare jag hade framför mig. Jag följde efter honom, och det dröjde icke länge, förr än han hade spårat upp skurken, som krupit in i ett tätt snår. Denne, som såg oss vara två och fullt stridsfärdiga, rusade upp för att fly, men upphanns innan han fått fart och knuffades omkull.

Han sökte förgäfves komma på fötter och förgäfves grep han i luften, försökande ånyo få tag i sin vedersakare; ty denne var en öfverläg-

sen »boxare» och gaf honom endast de mest välriktade och kraftigaste »tersar», så att han vid hvarje försök ånyo tumlade till jorden. Slutligen insåg han, att hans försvar var fruktlöst och låg nu alldeles stilla. Jag, som endast varit åskådare, frågade nu om jag skulle hjelpa honom att fängsla uslingen, men han svarade på engelska, att hån ej förstod svenska, hvadan jag upprepade min fråga på detta språk*. Han blef tydligen gladt öfverraskad att höra engelska talas och svarade, att han visst icke ville fängsla honom och sjelf få trakasseri med polisen, men stryk skulle han ge' honom. och detta ansåg han sig ej ännu hafva gjordt, ehurn skurken blödde starkt ur näsa och mun.

»Säg honom, att han stiger upp» sade engelsmannen till mig, »eljest sätter jag foten i ansigtet på honom.

Jag gjorde som han bad mig, men den andre låg stilla och låtsade sig vara afdånad. Qvickt som tanken gjorde engelsmannen ett hopp och satte foten rakt i ansigtet på bofven, och nu behöfde han ej »göra sig till» att svimma.

»Det kan vara nog», sade jag, »i öfrigt fall torde Ni blifva mördare istället för honom.

Han lugnade sig nu, och vi gingo vår väg. Vi stannade dock på ett lite afstånd och sågo uslingen resa sig upp på ena armbågen, men så

* Engelsmannens »help» låter alldeles som svenska hjelp.

snart han fick se oss, lade han sig ned igen. Öfvertygade, att han lefde, forsatte vi vår väg och nu omtalade Mr Annerly (Engelsmannens namn), att han blifvit öfverfallen med snaran bakifrån, och var detta orsaken, att han ej kunnat försvara sig.

Han påstod nu, att han hade mig att tacka för sitt lif, och deruti hade han nog ej så orätt, men jag sade, att jag ju ej hade gjordt så mycket och bad honom på äkta engelskt sätt »dont mention it»! (aldrig nämna det). Med anledning af hans sätt att spåra upp sin tillämnade mördare, frågade jag nu hvar han lärt den konsten, och så utspann sig ömsesidiga berättelser om de jagter vi båda varit med om.

Mr Annerly var förtjust att träffa en gammal vildmarksjägare, och inom några timmar voro vi så förtroliga som om vi känt hvarandra i många år. Jag kunde ej dölja min beundran öfver hans mod att, knappast räddad ur dödens käftar, börja ny strid med mördaren och, såsom vanligt är, då man räddat någon från döden, fästade jag mig med stor tillgifvenhet vid Mr Annerly.

Jag hade hela min nedra våning ledig, och, ehuru den var illa tilltygad, ville min nye vän nödvändigt bo der. Vi gingo alltså hem och möblerade ett rum så godt vi kunde, och sedan vi hemtat Annerlys saker från hotellet, förfogade vi oss hem.

Det blef dock »intet sofva» af den natten, utan samtalade vi ännu då solen gick upp.

Mr Annerly var från norra England, och son af rika föräldrar.

Han hade tillbragt åtta år såsom jägare i vildmarken, hufvudsakligast i Afrika, och hade nu gjordt en lustresa till Sverige, dels för att rekreéra sig och dels för att om möjligt få vara med om en björnjagt i Norrland. Jag upplyste honom dock om, att det ej var rätta tiden, och så afstod han derifrån, utan saknad; ty han hade varit med om många »nallars» fällande och t. o. m. skjutit en s. k. grisslibjörn, den vildaste af alla björnar!

Han sökte nu öfvertala mig att sälja mitt hus och följa med till Afrika, dit han tänkte resa, så snart hösten började blifva kall. »Den är ej svår att locka, som gerna efter vill hoppa», och jag beslöt att sälja mina egodelar och följa med. Som jag ville hafva extra kontant betalning, måste jag sälja med förlust, och snart fick jag reel köpare.

Sedan dessa transaktioner voro klara, återstod endast att köpa utrustning. Annerly hade sina bössor från Köpenhamn och påstod dem vara de bästa som funnos, och till den ändan beslöte vi resa dit. Förtrogen med jägarlifvet, förstod jag att skaffa mig en fullt praktisk utrustning i Stockholm och ämnade endast köpa bössor i Köpenhamn.

Min gamla utmärkta dubbelbössa hade jag dock qvar, och befans det sedermera, att hon var bättre än någon af Annerlys bössor, med undantag af studsaren naturligtvis. Jag önskade mig en mindre huggare, för att använda som fachinknif och för att slippa den besvärliga yxan, och till den ändan genomsökte jag en mängd klädstånd och lyckades slutligen att få fatt i en som behagade mig, men i samma bod fick jag se en bössa af bakladdningskonstruktion och några patroner med exploderande kula.

Detta hade hvarken Annerly eller jag sett förr, men insågo genast, att det var fördelaktigt vid elefant och lejonjagt. Bössan var endast pantsatt och dess egare var en fattig arbetare, som sjelf uppfunnit och förfärdigat densamma. Vi fingo hans adress, och Mr Annerly förklarade, att han skulle ega en sådan bössa, om han ock nödgades vänta i Stockholm ett år på dess förfärdigande.

Lätt nog funno vi mannen, och då Annerly bad mig säga, att han gerna skulle betala dubbelt upp hvad han begärde (100 kr.), om han blott ville göra henne omsorgsfullt, så ingick han med förtjusning på förslaget och skulle genast börja arbeta på densamma. Detta fördröjde visserligen vår afresa fjorton dagar, men så hade vi också ett par gevär, som betydligt tryggade oss mot farorna i de afrikanska skogarna. Jag köpte den redan färdiggjorda bössan och sedan

vi beställt och erhållit tiotusen exploderande kulpatroner i kopparhylsor med centralantändning, ansågo vi oss rustade, och en dimmig höstmorgon gingo vi ombord på en östersjöångbåt och började vår långa resa.

Jag har sedan många gånger ångrat, att jag ej i kompani med arbetaren tog patent på hans vackra uppfinning, då det sedan visade sig af hvilken stor praktisk betydelse den var, men sådan är svenska nationen. Det utländska duger, men många verkliga snillen få gå förlorade af brist på kapital eller förläggare. Det är brist på företagsamhet i Sverige.

Redan ifrån Stockholm hade Annerly annonserat om någon lägenhet till capstaden och i Köpenhamn, dit svaren voro ställda, mötte oss tre anbud att såsom passagerare medfölja segelskepp. De två voro från London och ett från Rotterdam. Det sistnämnda var det billigaste, och med den kännedom om holländarnas renlighet, som jag egde, yrkade jag på, att vi skulle besluta oss för dem.

Annerly hade aldrig varit i Rotterdam och gick derför gerna in derpå och, sedan vi köpt de bästa gevär, som stod att få i Köpenhamn, lemnade vi denna stad med sitt trefliga Tivoli och sina gemytliga innevånare, samt anlände till Rotterdam åtta dagar innan afresan var bestämd.

Skeppet som vi skulle medfölja hette »van der Hagen» och så hette äfven dess kapten, som

således seglade omkring med sitt visitkort i akterstäfven. I Rotterdam kände jag mig fullt hemmastadd, och der bodde ännu min gamle väns och jagtkamrats enka.

I förra serien af »qvartermasterns berättelser», har jag skildrat denne vän. Han var min kapten och jag hans styrman, men han behandlade mig som en broder och ej som en underlydande.

Jag gick att uppsöka enkan och blef på det hjertligaste mottagen. Jag hade varit med på deras bröllop och då skänkt henne ett par elefanttänder, hvilka nu voro förvandlade till bordsprydnader, i det de voro infattade med rötterna i silfverfötter och uppburu hvar sin blomstervas. Sedan min ännu vackra väninna hört, att jag hade sällskap, inbjöd hon oss båda till middag följande dag, hvilket med verkligt nöje antogs äfven af Annerly.

Vår värdinna kunde icke engelska och Mr Annerly kunde icke holländska, hvadan jag måste tjenstgöra som tolk. Detta gick skapligt nog, men konversationen blef kall och stel, ända till värdinnan bad Annerly läsa holländska ur en bok så att hon finge höra huru det lät. Då brast skrattet löst, och när sedan hon skulle läsa engelska för honom ur en annan bok, så blef munterheten så stor, att jag tror mig aldrig hafva skrattat så i mitt lif.

Vi tillbragte hela eftermiddagen på det an-

genämaste, men jag märkte tydligt, att mina båda vänner gjordt ett djupt intryck på hvarandra. Redan andra dagen efter denna skrattmiddag, som Annerly kallade den, beslöt han sig för att bjuda henne på middag på stadens förnämsta hotell. Jag protesterade, men han var så envis, att jag måste gifva med mig, och så gingo vi åter till henne, hvarvid Annerly genom mig artigt bjöd henne och någon väninna, som hon sjelf finge utse, till middag. Hon tvekade en stund, men gick slutligen in derpå, och middagen afåts ganska riktigt. Väninnan kunde engelska, och jag slapp ifrån den besvärliga tolksysslan. Äfven denna dag tillbragte vi tillsammans, men Annerly var tyst och sluten och bara såg på enkan. Han låtsade emellertid om ingenting, men när vi kommo för oss sjelfva, sade Annerly till mig, att om han kunde holländska, skulle han ovilkorligen fria till henne.

»Lär dig»! sade jag, »du har godt tillfälle under resan och kan dessutom tala med mig, så mycket du vill».

Om morgonen hade han fattat sitt beslut, och nu skulle det mest komiska frieri prompt gå af stapeln.

Mina invändningar tjenade till intet, han skulle fria nu och komma tillbaka och gifta sig om ett år, och ville jag ej tjena som tolk, skulle han skrifva och låta öfversätta sitt friarbref.

När han var så bestämd, ville jag ej längre

afråda, men att det skulle bli lustigt, det förutsåg jag. I full parad tågade vi åstad och mottogos som vanligt vänligt och hjertligt. Med hjertat i halsgropen, började Annerly nästan tvärt.

»Jag har beslutat lära mig holländska»!

»Det var roligt», sade hon, »då kunna vi resonera förståndigt nästa gång vi träffas».

»Ja, och det skall bli om ett år» förklarade Annerly tvärsäkert.

Jag undrade om hon icke förstått meningen; ty hon rodnade starkt, men sade ingenting. En lång paus uppstod, som var rätt pinsam, men Annerly bröt den med en väldig ansträngning.

»Säg henne, att jag vill gifta mig med henne, eller ock skall det första afrikanska lejon, jag träffar, få mig till frukost»!

Jag öfversatte ordagrannt hvad han sagt, och aldrig i mitt lif glömmer jag det minspel, som visade sig i den vackra qvinnans ansigte! Hon rodnade, bleknade, log och brast slutligen i tårar, hvarvid hon slog näsduken för ögonen och rusade in i nästa rum. Annerly satt som förstenad, alldeles blek och stirrande på dörren, hvarigenom hon nyss försvunnit. Förgäfves väntade vi, att hon skulle återkomma. Ändtligen inträdde en tjenstepflicka med ett bref och lemnade till mig. Deruti stod endast:

»Säg honom: svar i morgon klockan 11»

Julia.

Här var intet annat att göra, än att gå sin

väg, men Annerly ville ej gå, förr än han fått veta om »hon var död», som han uttryckte sig. Jag försäkrade honom likväl, att fruntimmer aldrig dö af frieri, och så masade vi hem till hotellet.

Denna dag fick jag tillbringa för mig sjelf, och det gjorde jag med att inspektera våra hytter och göra bekantskap med vår kapten. Annerly låg på ryggen på en soffa i precist samma ställning, då jag återkom, som då jag lemnade honom. Vår kapten var en »riktig holländarekapten». Liten och tjock, liflig och pratsam, men gjorde ett godt intryck på mig, liksom sedermera på Annerly.

Dagen derpå, som aldrig höll på att inträffa, enligt Annerlys utsago, voro vi åter precist kl. 11 vid »Julias» dörr, och glad och strålande kom hon oss tillmötes och sade endast med en viss pathos.

»Yes».

Nu blef det omfamningar och ytterst komiska förklaringar, än på holländska. än på engelska, och, som jag omöjligen kunde hinna med, så teg jag och »förklaringarna» tycktes gå lika bra ändå, ehuru de båda kontrahenterna icke begrepo ett ord af hvad de sade.

En lång stund stodo de midt emot hvarandra och »samtalade» på detta sätt, tills jag ,som icke kunde låta bli att finna detta komiskt, började skratta af hjertans lust. Nu först insågo de det befängda uti sin ställning och instämde i

skrattet, hvilket nu som sist blef så muntert och långvarigt, att om någon sett oss, han bestämdt skulle trott oss tokiga.

Aldrig har väl tillförene ett frieri gått af stapeln under mera komiska omständigheter, och ännu kan jag ej låta bli att skratta när jag tänker derpå. Annerly var förtjust öfver öronen och tillbragte alla timmar af dagen i sin Julias sällskap. Obegripligt föreföll det nog mig, att de kunde vara så mycket tillsammans utan att kunna samtala, men de förstodo hvarandra ganska väl, och jag tror ögonen tjenstgjorde som lexicon.

Ändtligen var skeppet lastadt, alla man ombord och bogserbåten långsida. Nu följde de vanliga afskedsviftningarna med och utan tårar. Annerly var tyst och blek, men grät icke. Detta gjorde Julia för dem båda.

Så snart vi kommit i öppna sjön och lemnat bogserbåten, gjorde Annerly upp med mig och kaptenen, att inte ett engelskt ord skulle talas, emedan han föresatt sig att lära sig holländska. Han var en energisk man, som icke gaf tappt, ehuru det var ytterst pinsamt för honom, att icke kunna deltaga i konversationen, men en dag sade kaptenen till honom att läsa bibeln på holländska.

Detta är verkligen det bästa sätt som finnes att hastigt lära ett språk. Jag har sedan gjort det med tyskan och funnit det utmärkt praktiskt.

Annerly gjorde så, och innan vi kommit ige-

nom NO-passaden, var han ganska hemma i språket. Vi gjorde en snabb resa och tillbragte våra dagar på det angenämaste sätt med fiske af »bonitos», »knorrhanar» och »delfiner», omvexlande med läsning.

En dag, sedan vi väl brassat bidevind för SO-passaden och lågo för babords halsar med kursen rätt syd, stillnade brisen ut totalt. Detta är det mest tålamodspröfvande, som kan hända en sjöman. Den ständiga långdyningen, som aldrig upphör, kastar skeppet med långa, sömniga rullningar än åt ena, än åt andra sidan, och hela segelmassan slår med ett söfvande regelbundet klappande mot stänger, tappläntor och baduner på ett nervretande sätt.

Bäst vi sutto på halfdäck vid åtta glas på middagen, halfsofvande och med ansträngning halande på ett halfdödt »conversations-substitut», ropar kapten:

»Klara låringsbåten! Der ligger en stor sköldpadda och sofver»!

Nu blef det lif!

Båten firades i sjön och bemannades inom ett ögonblick, och jag fick det stora förtroendet att »vända henne». Detta på grund af min vana i båt på hafvet, sedan den tiden jag seglade med hvalfiskfångare från Bedford.

Att vända en sköldpadda är mer konst än mången tror. Kommer hon blott på rygg, kan man bogsera henne hvart som helst, men det är

just knuten att få henne. När hon sofver, gör hon det med »begge ögonen», som man säger, så att det är ingen konst att ro fram till henne utan att väcka henne, men hinner hon att sansa sig och börja sänka ena sidan, så skär hon sig ned i vattnet med en kraft, som trotsar mensklig styrka. Man skall derför laga så, att man får tag i det ena bakbenet och med ett kraftigt ryck kasta henne upp och ned på en gång.

Jag hade gjort denna manöver många gånger, men aldrig med en så stor som denna. Hon mätte nemligen fem fot på bredaste stället. Vi foro åstad så tyst som möjligt och lyckades vända henne på rygg. Sedan gjorde vi fast en smäcker ända om det ena bakbenet och bogserade henne till skeppet. Komna långsida, riggades en »stjerttalja» upp på storrånocken, hvarefter hon hissades in på däck. Hon slagtades genast, och sedan lefdes några dagar på äkta sköldpaddsoppa.

Öfre skalet tog Annerly, mot dricks pengar till folket, för att deraf göra en badbalja åt sin fästmö, och det var det ledsammaste påhitt han kunde få; ty detta skal blef oss besvärligare än om vi haft »paddan» lefvande.

När vi denna gång passerade »Tristan d'Acunha», fingo vi en ny passagerare. Den gamla gubben, som jag i förra delen af »qvartermasterns berättelser» omnämnt, och som för länge sedan uttjent sin strafftid, hade beslutat sig för att resa till England och dö der. I många år hade han

varit liksom höfding för denna förbrytarkoloni, men nu hade han skaffat sig fribref att medfölja hvem han ville. Han roddes ut till oss och anhöll att få medfölja till kapstaden. Kapten tyckte synd om honom, och han medtogs.

Så många båtar som funnos på ön voro med för att säga farväl till sin gamle höfding.

Ja! Det menniskohjertat! Huru skall man kunna förklara, att denne gamle man, som nära nog hela sitt lif lefvat tillsammans med brottslingar, nu, då han stod i begrepp att åter inträda försonad i verlden, grät som ett barn vid afskedet från dessa brottslingar?

Med ögonen fästade på landet, der han bott så länge, stod han alldeles tyst med tårfyllda ögon, så länge en skymt af landet kunde skönjas. Sedan mörkret inbrutit och man ej kunde se ön längre, kom han bort till halfdäck och frågade huru lång resa vi kunde ha' till Capstaden.

Kapten sade »ungefär fem veckor» och frågade sedan hvad gubben hette.

»Nihil», svarade mannen, »mitt namn står tecknat i lifvets bok, det vet jag, och då är det nog.»

Vid första gryning var gubben på sin post för att se efter Tristan d'Acunha och ännu, oaktadt vi seglat med god fart hela natten, kunde spetsen deraf skönjas vid horizonten. Denna ö synes nemligen på 90 mils afstånd.

Gubben var särdeles tyst utaf sig, och jag

funderade af alla krafter på något sätt att få honom att tala; ty jag var säker på, att, om jag kunde locka ur honom hans historia, vore den väl värd att höras. Efter många fåfänga försök, lyckades det dock slutligen att lossa hans tungas band, och vid eftermiddagskaffet, hvartill gubben inbjöds, fingo vi af hans egen mun följande historia till lifs.

»Min fader var anställd som kusk hos H. M:t Drottningen och var en duglig och ansedd man, men hade det felet att stundom »titta för djupt i glaset». Han led visserligen icke så mycket deraf, emedan kamraterna, som voro likadana, hjelpte honom i tjensten, och jag skulle gerna förlåtit honom detta, men han roade sig stundom med att gifva mig en klunk ur flaskan och detta ehuru jag då var ett barn. Detta lade grunden till mitt begär, och jag blef den mest förnedrade drinkare, som kunde finnas.

Detta min faders nöje blef min största olycka. En dag hade jag druckit mer än vanligt och visste icke reda på mig, men gick någorlunda stadigt, som fallet är med energiska drinkare, då jag på gatan mötte en kamrat, som kom blodig och illa slagen ut från ett af dessa sprithelveten, hvaraf London öfverflödar och bad mig hjelpa sig att hämnas på krögaren som slagit honom. Jag var genast färdig och, stark som jag var, slog jag genast vid första anfallet krögaren med

en boutelj på tinningen, så att han föll och reste sig aldrig mer.

Min hjerna var så genomdränkt af sprit, att jag ej ens af detta kunde nyktra till, utan gick hem helt lugn. Dagen derpå häktades jag, men visste ännu ej af, att jag var en mördare, och icke förrän så småningom dagades denna sanning för mig allt efter som jag nyktrade till. Resten kunnen I utan ord förstå», tillade han och med dessa minnen återkom hans förra, om djupt betryck vittnande ansigtsuttryck.

Hans berättelse hade på oss gjort ett djupt intryck, och vi funderade på något sätt att mildra hans sorg. Annerly frågade honom en dag, hvarthän han tänkte styra sin kosa sedan han kommit till England och fick till svar:

»Någon anstalt för frigifna fångar förmodligen.»

Annerly beslöt nu att erbjuda honom en stuga på sina egor jemte underhåll så länge han lefde, hvilket ej kunde bli så särdeles länge. Djupt rörd och knappast i stånd att fatta en sådan godhet, antog gubben detta, och Annerly skref ett bref till sin förvaltare och ett till kyrkoherden i församlingen, men endast för den senare omtalade han huru allt hängde samman.

Var jag förut fästad vid Annerly, så blef jag det ännu mer efter denna handling. Dagarna förflöto hastigt nog och en solklar, vacker morgon, sedan vi qvällen förut fått taffelberget i sigte,

inlupo vi i Capstadens hamn. Redan samma dag togo vi afsked af kapten och ställde om passage för gubben till Falmouth, hvarefter vi slogo oss ned på ett hotell, för att hvila oss efter resan och styra oss i ordning till vår årslånga jagttur.

II.

Storjagter.

Det första som var att göra, var att anskaffa ett par dugtiga hästar. Detta var kinkigt nog, ty här begagnar man sig vanligen af oxar. Efter ihärdiga bemödanden lyckades det dock, och sedan vi i alla afseenden voro väl utrustade, bestämdes dagen för afresan. Tvenne holländare från Transvaal voro förhyrda till vägvisare, och vi sutto just sista aftonen på hotellets veranda, samspråkande om blifvande jagtäfventyr, då med ens en ringa omständighet höll på att ändra alltsammans.

En brefbärare inträdde nemligen med ett bref till Annerly från Julia. Annerly hade sjelf skrifvit, men icke fått något svar, hvaröfver han grubblat åtskilligt. Till hans stora förtjusning och förvåning, var brefvet skrifvet på ren engelska och när Julia dertill omtalade, att hon nu var

fullt mäktig engelska språket, kände hans glädje inga gränser och han bedyrade, att Julia var den »enda verkliga qvinna, som fans på jorden» samt lofvade, att han skulle söka tala lika god holländska tills de träffades.

Som båda vägvisarna talade holländska, blef det nu det språk som uteslutande skulle användas. Så till vida, var nu allt godt och väl, men så hade Julia fått det infallet att omnämna i sitt bref att hon led af olyckliga aningar för oss om vi skulle jaga i Afrika. »Hennes förra man och jag hade jagat i Ostindien och han hade alltid talat om tigerjagterna med en sådan förtjusning. Hon skulle känna sig mycket lugnare om vi ville låta bli lejonjagten».

Detta var tydligen af okunnighet, som hon så talade; ty lejonet, med sina regelbundna vanor, är ej så farligt att jaga som kungstigern. Jag protesterade visserligen, men här hjelpte inga protester, utan Annerly satte sig ned och skref ett svar genast, att »Julias önskan var hans lag», och jag hade ingen annan råd, än att lyda samma egendomliga lag, om jag ej ville skilja mig vid Annerly.

Sedan brefvet var afsändt och fråga uppstod om sättet att resa till Ostindien, föreslog jag, att vi skulle »jaga oss fram» till Afrikas ostkust till Algoabay, och detta förslag vann slutligen gehör. Vi fingo således ändå jaga lejon på denna tur.

Tidigt på morgonen, bröto vi upp och tåga-

de i N. O. riktning tills den brännande solen tvingade oss att söka skugga och hvila. Trenne dagar och nätter tågade vi ömsom och hvilade ömsom utan att träffa på annat villebråd än apor och fåglar, men på fjerde dagen varskodde oss en af vägvisarna, att vi voro i trakter, der lejonet icke är sällsynt. Mannen hade rätt. Vid solnedgången hörde vi på ringa afstånd ett rytande, och på längre håll ett annat.

Detta var första gången jag hört ett lejon ryta, men om ingen sagt mig det, skulle jag i alla fall hafva vetat det. Som bekant ryter alltid lejonet, då det reser sig från sitt läger för att börja jagten. Det ser ut som hade den Allsmäktige Guden så ställt för att varna offren och försvåra jagten.

Ingen, som ej sjelf hört ett lejon ryta i vildmarken, kan göra sig ett klart begrepp om hvilka känslor, som då bemägtiga sig hela ens varelse. Skogen genljuder dessförinnan af tusende olika ljud. Fåglars sång, apors disharmoniska skri omvexla med rofdjurs läten, men när lejonet höjer sin mägtiga stämma, då tystnar den öfriga konserten. Det blir alldeles tyst och menniskans husdjur darra i hela kroppen vid detta ljud. Till och med Annerly erkände att det lät hemskt, men sedan vi tagit oss en klunk konjak,*

* Jag vill nämna att hvarken Annerly eller jag begagnade starka drycker annat än vid utomordentliga tillfällen såsom detta, då det var nödvändigt som medicin

fingo vi nerverna i skick, och ehuru det var mörkt, beslöto vi att anfalla det närmaste lejonet.

Trakten var danad till en slätt, med en otalig mängd kullar och deremellan öppna afrödjningar, hvadan vi ansågo oss säkra om vi blott undveko snåren. Vägvisarna afrådde oss och sade att aldrig någon jagat lejonet om natten, men det brydde vi oss icke om, utan de fingo stanna och vakta hästar och saker, och Annerly och jag smögo i väg i den riktning vi hört rytandet.

Länge gingo vi än hit än dit på de öppna mellanrummen och spejade in i snåren om vi skulle få se ett par lysande ögon, men sågo intet. Sedan vi så vankat fram och åter under tystnad till kl. 11:tiden ungefär, gick månan upp, och nu sågo vi på ganska långt håll ett djur, som helt sakta gick öfver en afrödjning till en mindre kulle.

Ehuru afståndet var betydligt långt, ville jag dock icke låta tillfället gå mig ur händerna att åtminstone skjuta på ett lejon och, sänkande mig på ena knät för säkrare sigte, lät jag skottet brinna. Det träffade, och vi hörde huru kulan exploderade.

Lejonet föll, och vi stodo en stund stilla för att förvissa oss om att det var dödt, och när det förblef orörligt, gingo vi försigtigt fram till platsen. Månan var nu fullt uppe, så att vi sågo mycket väl på ganska långa afstånd.

Det var verkligen ett lejon, och till på köpet, en fullvuxen hane med väldig man. Det visade sig nu huru ovärderliga vapen vi fått af den förbisedde arbetaren i Stockholm. Kulan hade träffat bogen och vid sin explosion slitit sönder hela bröstet, och delar deraf hade inträngt i hjertat. Hade det varit en vanlig kula, hade med all säkerhet lejonet tagit ringa skada deraf, och en lifsfarlig strid uppstått.

Detta första prof styrkte vår tillit till våra vapen betydligt och vårt mod växte i proportion. Vägvisarna, som icke visste, att vi hade explosiverande kulor, kunde icke nog förundra sig öfver en så sällsynt lycklig jagt.

När huden blifvit tillvaratagen, hade dagern redan inbrutit och vi fortsatte vår resa. Afrikas skogar föreföllo mig torra och otrefliga, och jag hade numera intet att invända mot en resa till Ostindien. Skogarna der dofta af de ljufvaste vällukter, vatten finnes ymnigt och sådana frukter, som der läska jägaren, tror jag icke Afrika har att bjuda på.

Annerly var lite smått svartsjuk öfver mitt lyckade skott, men tröstade sig med, att det var godt att veta sig ha' en träffsäker kamrat i händelse af behof.

Nästa natt hade vi råkat välja vår tältplats alldeles intill en kulle der ett lejon hade sin lägerplats. Redan i mörkningen hörde vi dess fruktansvärda rytande i vår omedelbara närhet,

och, genast fattande våra gevär, stodo vi och stirrade på kullen, hvarje ögonblick väntande att få se »egaren till den ljufva rösten». Denne hade emellertid gått åt andra sidan, och, misstänkande att så var, skyndade Annerly omkring kullen på behörigt afstånd, och jag följde efter som »betäckning».

Framkommen till motsatta sidan, fick han syn på lejonet, som med sin fina hörsel länge hade hört hans steg, och nu stod helt lugnt och väntade honom. Knappast kom han i synlinien, förr än lejonet lade sig tätt utefter marken och beredde sig till språng. Detta språng blef dock aldrig färdigt; ty Annerly lade an, och sköt midt i bringan. Kulan exploderade mot bröstbenet, och sprängde hela bröstet öppet. Lejonet låg alldeles orörligt i samma ställning och länge trodde vi att det fortfarande lurade på oss och att Annerly skjutet bom. Jag ville derför sända ännu en kula, men Annerly förklarade, att han med säkerhet skjutit rätt och ville vara ensam om skottet.

Äfven denna hud togo vi, och den, förklarade Annerly, skulle blifva till en förmaksmatta åt Julia. Hon skulle ha' allting, och jag roade mig rätt hjertligt åt min förälskade kamrat. Vår packning var ganska stor och blef allt större och besvärligare, ju längre vi kommo, och slutligen proponerade jag, att lemna det besvärligaste af allt, nämligen sköldpaddsskalet, som vi ända

hittills dragit med oss med stora bekymmer. Något sådant ville Annerly emellertid icke höra talas om, anseende det rent af för bedrägeri emot Julia att lemna hennes »badkar i Afrika» och så fingo vi släpa det vidare.

Emellertid gjorde jag honom uppmärksam på, att han nu jagat lejon oaktadt sitt löfte i brefvet, men det advocerade han sig ifrån med, att »han var ju på väg till Ostindien, och när då lejon kom i hans väg så» . . . dessutom hade han aldrig trott, att det fans lejon så långt söderut.

Fem lejon skjöto vi på de tvenne månader, som vår resa varade, och hvarje gång visade sig våra bössor fullt tillförlitliga. Endast ett lejon behöfde 2:ne skott, och detta kom an på, att kulan icke träffade något ben, utan gick in i lösa köttet utan att explodera. Dagen innan vi anlände till Algoabay, fingo vi en flock zebror, som vi trodde, i sigte, och, lemnande allt bagage i vägvisarnes förvar, började vi förfölja dem.

Med hvinande fart gingo zebrorna i ett ordnadt tåg fram öfver marken, och vi efter allt hvad våra hästar orkade sträcka. Det visade sig dock snart, att de voro oss öfverlägsna, och vi tänkte just sluta med vår fruktlösa jagt, då vi i detsamma fingo se ett af djuren störta till marken. Vi redo fram och fingo nu se en panter fullt sysselsatt med att slita sönder sitt byte.

En sådan kraft besitter pantern, att oaktadt

det vilda loppet, mäktar han kasta sig upp på djurets nacke och hugga sina tänder i dess hals.

Pantern sköts med ett skott af Annerly, och nu fingo vi vid närmare betraktande se, att det icke var zebror, utan s. k. qvaggor. Zebran finnes först nordligare och qvaggan vandrar endast åt söder om sommaren, men drager sig vid den kallare årstiden norrut igen.

Panterns skinn togo vi, men qvaggan var för oss värdelös och fick ligga åt hyenor och shacaler.

Efter en ganska lycklig resa, som aflupit utan vidare motgångar och obehag, om jag undantager sköldpadds-skalets besvärliga transport, som verkligen kunde kallas ett obehag, anlände vi till Algoabay, friska och välbehållna. Här skildes vi från våra vägvisare och beslöto hvila en tid, i afvaktan på någon lägenhet till Ostindien.

Algoabay var en ytterst obehaglig plats, åtminstone den årstid vi voro der. En torr qväfvande hetta gjorde alla utflygter omöjliga, och vi voro hela dagarne hänvisade till våra halfdunkla rum. Endast aftnarna voro drägliga, och kunde vi då vistas på verandan, tills de ohyggligaste »mosciter», jag någonsin gjort bekantskap med, åter drefvo oss in. Vi gjorde derför allt, hvad i vår förmåga stod, för att komma snart derifrån, och lyckan gynnade oss så, att vi snart fingo medfölja ett amerikanskt »klipperskepp», som anlöpte Algoabay för vattenbrist.

Med ett obeskrifligt nöje skuddade vi »fårullen» af oss och gingo ombord. Algoabay med sina massor af fårullsbalar hade gjort ett så otrefligt intryck på oss, att vi riktigt njöto de första dagarne ombord i amerikanska skeppet »Merimac.»

Skeppet var en seglare af första klass och hade sitt namn efter det omtalade skeppet Merimac, som under amerikanska kriget med England gjorde sig ryktbart för sin snabbsegling.

Historien lyder så:

»Merimac låg i Liverpool, lastad med en ytterst dyrbar last till Newyork. Utanför Holyheads fyr lågo tvenne korvetter och afvaktade Merimac för att taga skeppet som »pris» då det skulle utlöpa ur Liverpools hamn. Merimacs kapten, Mr Brown, visste utaf detta och väntade på lämpligt väder för att slingra sig undan. En dag blåste det upp en ostlig storm, och med segel i topp länsade Merimac till sjös. Korvettrena observerade henne genast och, användande så många segel de vågade föra jemte ångmaskinerna, började de förfölja. Detta blef en kappsegling, som blef ryktbar och besjöngs inom hela amerikanska handelsflottan. Merimac gick genom sjöarna, så att hela skeppet trycktes under vattnet i brottsjöarna, och förgäfves ansträngde sig korvetterna att hinna henne.

På höjden af Newfoundlands bankar förlorade korvetterna henne ur sigte, men fortsatte i hopp att stormen skulle bedarra och ångmaski-

nerna komma till heders. Snart fingo de se ett segel, och troende det vara Merimac, styrde de ned på detsamma, men det var en hamburgare, och vid frågan om han sett Marimac, svarade han: »Nej!», men tillade: »om icke det var hvad jag mötte i går; ty då seglade jag förbi en mängd segel, som stodo rätt upp i sjön, men något skepp såg jag inte!»

När korvetterna hörde detta, uppgåfvo de jagten och Merimac seglade oantastad in i Newyorks hamn. Denna seglats hade dock knäckt Merimac för framtiden. Alla fogar hade öppnat sig, så att hon läckte ganska betydligt, men den dyrbara lasten var dock räddad.»

Denna historia hade jag hört i min ungdom, och när jag nu berättade den för vår kapten, kände han sig betydligt smickrad som amerikanare, och vi kommo genast på förtrolig fot med honom. Resan till Ostindien gick lyckligt, och redan efter nio veckor ankrade vi i Akjab.

Denna s. k. stad var icke stor, men i stället så mycket trefligare.

Alla hus voro liksom instuckna i de herligaste fruktträdsdungar. Bananas och brödfruktträd erbjödo sina frukter så godt som genom fönstren, och blodapelsinen gjorde den gröna taflan ännu »smakfullare», der han i tusendetal var liksom stänkt öfver hela gruppen. Vi hyrde oss ett litet trefligt hus helt nära floden och njöto med fulla drag all denna herrlighet.

Aftnarne voro i synnerhet förtjusande. Sedan solen gått ned, började »eldflugorna» synas. Dessa små, skarpt lysande insekter voro så talrika och svärmade i sådana massor omkring träden, att det hela påminte om en saga ur »tusen och en natt».

Enligt mitt råd bodde vi helt lugnt qvar här och inväntade »anmälningar» om tigrar. Min förra erfarenhet hade lärt mig, att så snart infödingarne fingo höra, att vi ville jaga tigrar, skulle sådana anmälningar icke uteblifva, och detta slog in till punkt och pricka. Infödingarna, med sina primitiva vapen, skänka gerna bort detta nöje åt hvem som vill mottaga det, och redan andra veckan hade vi fått säkra underrättelser om tre stycken tigrar, som på skilda håll mycket oroade bygden.

Jag hade omständligt omtalat för Annerly, huru vi användt en hund vid våra förra tigerjagter och huru utmärkt detta sätt lyckats. Vi beslöto att göra på samma sätt och köpte en gammal hund för detta ändamål. Som den först anmälda tigern var att finna i närheten af floden, togo vi anmälaren sjelf till roddare och, begagnande oss af en stor »pirog», rodde vi helt beqvämt floden uppföre till »Hans Majestäts sommarnöje».

Omkring fem eng. mil från Akjab var stället beläget. Stränderna här voro tätt beväxta med bamburör, men på en sträcka af ungefär tusen

alnar var stranden alldeles fri, emedan flodbädden och stranden bestod af sand. Nästan midt för denna öppning var en liten holme belägen midt i floden, och ju mer vi betraktade detta läge, dess ypperligare syntes det oss. Vi kunde mycket väl skjuta från holmen allt som visade sig på stranden, och största delen af faran var, med vattnet emellan oss och vårt byte, försvunnen. Vi rodde i land på holmen för att orientera oss och funno, att den lämpade sig ypperligt till bakhåll. Vi byggde oss i hast en skjutkoja af bamburör, och straxt före solnedgången rodde vi vår hund öfver till stranden och band honom vid ett bamburör, som vi för detta ändamål neddrefvo i jorden.

Vid mörkrets inbrott låste jag båten med ett särskildt medfördt hänglås, emedan jag af erfarenheten visste, att hinduerna ovilkorligen öfvergifva jägaren, då tigern börjar ryta. Nu var denna utväg stängd, och den stackars malayen måste sitta i vår koja och tillika med oss vänta på tigern. Han var så rädd, att han formligen kröp ihop i ett hörn och här satt han med hakan på knäna och framkastade »förmodanden», att tigern nog inte komme i natt, och det vore bäst att vänta till nästa natt o. s. v., tills jag hotade att köra ut honom om han icke teg.

Det halp!

Han blef nu alldeles stum, och under tystnad afvaktade vi månans uppgång. Så snart

det blef skjutljust, kunde vi se flera, som vi trodde, schacaler smyga i skogsbrynet och betrakta den stackars hunden. Denne tjöt och skällde samt sökte rycka sig lös från pålen, men på en gång blef det tyst och schacalerna försvunno i skogen.

En stor kungstiger framträdde ur skogen och stannade med upplyftadt hufvud, nyfiket betraktande hunden. Jag hörde huru malayen framhviskade böner till »Tibu» (»en särskild Gud för tigerjägare»), men för öfrigt satt han orörlig. Jag lät Annerly skjuta första skottet, och det var en artighet, som han visste tillfullo uppskatta.

Noggrannt riktade han midt i bringan på tigern, och vid kulans explosion fläktes hela bogen upp och tigern föll liflös till marken. Som det var uppgifvet, att han var ensam, rodde vi öfver för att taga honom in i båten, men när vi hunnit väl i land, visade sig hans sörjande maka i skogsbrynet.

Lycka var, att afståndet var så pass stort, att hon ej i ett hopp kunde komma öfver oss, utan precis som en katt kom hon krypande tätt efter marken för att komma i lagom håll för språnget. Vi inväntade likväl ej detta, utan jag sköt först och sedan Annerly, och båda kulorna exploderade.

Hon hade fått mer än nog, men som det sedan befans, att endast en kula träffat och den andra exploderat mot marken, förblef det oafgjordt hvem som dödat henne.

Vi släpade nu, med stor möda, båda makarna i båten och återvände i det herrligaste månsken utför floden. En sådan färd kan ej beskrifvas på så här dåligt papper, och lemnar jag derför läsaren att sjelf tänka sig den tysta ostindienattens skönhet.

Efter denna vår första lyckade bragd i Akjab, spred sig ryktet om oss med »förfärande» hastighet, och vi fingo beställning på att döda tigrar på alla möjliga håll. Vi hade dock redan uppgjort saken med de tre första anmälarna och mottogo inga fler anbud, förr än vi infriat dessa löften.

Det var en fördel att jaga här, som i synnerhet jag satte värde på, den nemligen, att vi fingo skottpengar. Dessa fick jag uppbära ensam, emedan Annerly, som var rik, ej brydde sig derom, och fick han i stället köpa alla mina skinn för godt pris.

Att beskrifva de andra båda tigerjagterna, vore endast ett upprepande af den första, med undantag af, att vi voro till häst, och vill jag derför endast nämna, att de gingo lika lyckligt, och vi hade på den korta tiden af tre veckor redan inhöstat fyra vackra tigerhudar.

Länge hade vi samtalat om något sätt att komma ut på elefantjagt, då lyckan förde i vår väg en inföding, som väl kände till dessa jagter. Han sade sig veta ett ställe der elefanterna hvarje afton passerade på väg till sitt vanliga vattenställe, och ville vi lägga oss i bakhåll der, skulle

vi nog få tillfälle. För 10 rupier (20 shillings) åtog han sig att visa oss dit och vi gingo in på förslaget.

Ledsagade af vägvisaren, hunno vi på andra dagens afton till stället och lyckades att redan samma qväll utsöka ett godt bakhåll. Vägvisaren afvaktade, uppkrupen i ett träd, jagtens utgång, och han ville t. o. m. ej mottaga betalning, förr än vi sett elefanterna, för att visa, att han talat sanning. Tysta inväntade vi dessa kolosser, som alltid komma i en lång rad, med äldsta hanen i spetsen.

Först kom en liten flock antiloper på den tilltrampade stigen. Derefter en väldig hop med bufflar, hvilkas åsyn betydligt kittlade oss, men vi hade föresatt oss att endast skjuta på elefanter, och efter lång väntan hörde vi det tunga trampandet af hjorden. I spetsen gick en väldig best med stora betar. Han såg i det klara månskenet ut, som hade han varit ännu större än han verkligen var.

Med en viss oro, vädrade han åt alla håll och tycktes ana en fara. Just som han kom midt för oss, stannade han och vände hufvudet åt oss, tydligt vädrande oss. Hela hjorden gjorde halt och började fnysa och vädra, men nu tyckte vi oss hafva tillfälle, och sköto på hvar sin. Annerlys föll genast med splittradt hufvud, men min vände sig mot oss och kom med raseri upp emot vårt bakhåll.

Den lätthet hvarmed våra bössor läto omladda sig, räddade oss från närmare bekantskap med besten och för mitt andra skott störtade han med hjernan sprutande ut ur örat.

Hela den öfriga hjorden flydde med vildt trumpetande in åt skogen i alla möjliga riktningar, nedtrampande och sönderbrytande allt som stod i deras väg. Vi uppehöllo oss ej längre än nödigt var för utbrytande af betarna, utan redo mot hemmet; ty en sådan stig som denna trampas af alla skogens djur, som skola ned till vattenstället, och oaktadt våra utmärkta gevär, ansågo vi oss ej vuxna de okända faror, som lurade i hvarje buske vid denna besökta stråkväg. Vägvisaren red före, och i raskt traf återvände vi till Akjab.

På detta sätt tillbragte vi tre månader med tiger-, elefant- och jaguarjagt, och en eftermiddag då vi hvilade i våra hängmattor i den vackra apelsinlunden utanför vår koja, erinrade Annerly, att tiden nu, enligt aftal med Julia, var inne för återresa till Rotterdam. Jag satte visserligen ifråga att stanna qvar och jaga ensam, men derom ville han ej höra talas, utan erbjöd mig fri resa och allting fritt om jag ville medfölja.

Ogerna ville jag skiljas vid min vän, och så beslöto vi att segla till Bombay, och derifrån pr ångbåt genom Suezkanalen resa till Europa. Packande in alla våra hudar och elfenben i en lår, samt våra öfriga tillhörigheter i en annan, togo

vi en stor »pirog» och läto ro oss utefter kusten, dels för att fortsätta med jagten i det längsta och dels emedan den skogklädda kusten, der vi kunde landa hvar vi önskade, är så paradisiskt skön, att vi så länge som möjligt ville njuta deraf.

Vi togo fyra stycken herculiska Perser, som önskade komma till sitt land, till roddare. Detta arrangement var alls icke i min smak, och jag varnade Annerly för att taga mer än två, men han var envis och ville hafva fyra, för att de skulle kunna bytas vid, och resan sålunda gå oafbrutet.

En af dem kunde tala hjelplig engelska, och straxt sedan vi satt oss i båten och börjat vår långa färd, frågade han oss om vi förstodo persiska. Rent af för nöjes skull, eller af en ingifvelse, svarade jag »ja», att vi förstodo språket, men kunde ej tala det.

Olyckligtvis förstodo vi icke ett ord, men anade, att han meddelade kamraterna vårt svar. Karlarna vexlade allt emellanåt betydelsefulla vinkar och blickar, hvilka vi tyckte sågo ganska hotande ut och, medgifvas måste, att vår packning var en stor frestelse för dem att mörda oss.

Jag meddelade Annerly mina misstankar, och nu ångrade han att ha' tagit så många roddare. Annerly var en oförskräckt karl och, sedan han på holländska gifvit mig en vink att laga min revolver i ordning, sade han lugnt till den som förstod engelska, att, emedan vi trodde

att de ämnade öfverfalla och mörda oss, måste de två som icke rodde, beqväma sig att låta fängsla sina händer mellan roddtörnarna.

Om det var detta obetänksamma och sårande förslag, eller om de verkligen beslutat röfva oss, är ej godt att säga, men knappast hade den engelsktalande underrättat dem om Annerlys ordres, förr än en af dem reste sig upp och, dragande en slidknif, störtade öfver aktertoften rakt på Annerly. Denne var dock beredd och fyrade af sitt skott midt i bröstet på honom.

Kastande armarne bakut, föll han öfver bord och försvann. Hans roddkamrat kastade sig genast i sjön och sam som en fisk i land. De andra båda hvilade på årorna och sågo på.

»Det var tur, att ni förstodo persiska», sade den som förstod engelska. »De der båda karlarna hafva sökt öfvertala oss att hjelpa till med att mörda Er, men vi äro kristna; ty vi hafva varit uppassare åt en missionär, och ville inte».

Vi togo förklaringen för god, men som vi ansågo att kristendomen var något mer än att passa upp på en missionär, så trodde vi icke mer än jemt på dem och öfverenskommo att icke sofva annat än en i sender. Detta var emellertid otrefligt, och när vi kommo till Colombo, betaldte Annerly dem och vi hyrde 2 par malayer, som engelske konsuln kände till och rekommenderade.

På Ceylon stannade vi några dagar och ha-

de den turen att få åse en elefantjagt, men ej för att döda, utan för att fånga elefanter.

Förhållandet är nemligen, att elefanten aldrig parar sig i tamt tillstånd, utan måste de derför alltid fångas vilda och sedan tämjas. Ett sällskap af nio personer, som hade gjort denna jagt till yrke, erbjöd oss att medfölja som åskådare.

Det fordras en lång vana och stor kännedom om elefantens lynne för att idka denna sport med framgång. Sällskapet hade fyra elefanter, som voro enkom dresserade till detta yrke. Två fånga den tredje och liksom underrättar honom om hans blifvande skyldigheter.

Vi redo en dagsresa in åt ön till ett ställe, der en hjord elefanter sades hafva sitt uppehälle, och lägrade oss vid vakteldar öfver natten. Tidigt följande morgon tågade vi ut och framkommo snart till en liten sjö, der vi på stranden sågo sex stycken elefanter, torkande sig i solen efter morgonbadet. Hela vårt sällskap gömde sig nu i buskarna, medan endast en förare medföljde hvartdera »fångstparet», döljande sig bakom deras tjocka framben efter bästa förmåga.

Hjorden syntes ej det ringaste bry sig om de ankommande, och dessa gingo rakt fram till dem, hvarvid hvarje par delade sig så, att de fingo hvar sin elefant emellan sig. Anfallet skedde bakifrån, och när de kommo så långt fram att de räckte, grepo de med snablarna om den fångades betar. Medan denne var sysselsatt med

att söka frigöra sig från sina lömska anförvandter, passade föraren på, att med en skickligt lagd snara sammanbinda offrets framfötter. Han fick nu stå der, men när föraren och de båda fångstelefanterna drogo sig tillbaka, och han fann, att han ej kunde röra sig ur stället, upphäfde han ett ångestskri, och den öfriga hjorden störtade sig i vild flygt in i skogen och försvann.

Fler än två på en gång kunde icke fångas, emedan det behöfves två stycken att leda hvarje fångad elefant. Sedan de stackars fångarna förgäfves en stund försökt komma ur fotsnaran, gingo ånyo fångstelefanterna fram och grepo tag i dem på samma sätt som förra gången, och hvad som nu förehades dem emellan är omöjligt att säga, men inom en half timma fogade fångarna sig i sitt öde och läto utan motstånd föra sig hvarthän man önskade.

Förarna påstodo att elefanten har »nittio ord» till sin disposition och sade sig förstå dem. De sade alldeles bestämdt, att det är på grund af »öfvertygande skäl» som elefanten inser sin skyldighet att tjena menniskan, och märkvärdigt fort går det att tämja en elefant för den som är van och hemma i konsten.

I dessa utomordentligt sköna Ceylonsskogar njöto vi af de herrligaste vattenmeloner, ananas och bananas, som ingenstädes på jorden utveckla sig fullkomligare än här. Här såg jag för första gången det s. k. »kunskapens träd på godt

och ondt». Ett träd af oförliknelig skönhet med dunkelröda, äpleformade frukter och samtidigt beklädt med de skönaste blommor, men så giftigt, att inga lefvande varelser, annat än skorpioner och tarantlar samt deras vederlikar, uppehålla sig i dess närhet. Folktron är att, »då Gud uttalade sin straffdom öfver det fallna menniskoparet, fick trädet sina giftiga egenskaper, men före den tiden, var det jordens yppersta träd».

En vecka hvilade vi ut i Colombo, hvarefter vi åter gingo ombord på pirogen för att följa kusten till Bombay. Vi hade vår pirog lastad med de yppersta frukter jorden bär och njöto af denna herrliga kustresa i fulla drag.

En natt, sedan vi lugnt insomnat, något som vi nu ansågo oss kunna göra, då vi trodde oss hafva fullt pålitliga roddare, behagade dessa helt tyst draga in årorna, hvarefter äfven de insomnade, och vi drefvo till sjös.

Vid två- eller tre-tiden på morgonen, vaknade jag och märkte, huru vi råkat ut. Mitt första göra var att väcka malayerna och tilldela dem några »smickrande ord» för deras åtgörande. Härunder vaknade Annerly, och nu blef det fråga om hvart vi skulle ro, då oaktadt månskenet intet land kunde skönjas. Min vana på sjön och praktiska erfarenhet räddade oss denna gång från att ro kanske ännu längre till sjös. Synes blott månan, råkar en erfaren sjöman nog rätt.

Det torde intressera läsaren att höra huru

man på månan kan uttaga väderstrecket? Det står visserligen icke omnämndt i någon lärobok, som jag vet, men det håller allt streck ändå.

Ser man blott månan, och den icke är fullt rund, så kan man alltid tänka sig hvar dess s. k. horn äro. Tänker man sig nu månans båda horn sammanbundna med en linie, denna linie skuren midt itu, och en vinkelrät linie dragen mot densamma åt månans båge, så, om jag utdrager denna linie, träffar den »vester» vid horizonten. Detta gäller vid ny; och vid nedan, är det endast tvärt om, eller öster, som den utdragna linien träffar.

Jag hade en gång rätt roligt åt en Tysk »lärd» med anledning af denna sak.

Jag stod nemligen som qvartermaster till roders på tyska passagerare-»paketen» »Adler» från Hamburg, då nämnde »lärde», slog sig ned vid rodret och började en sorts examen med mig i astronomi. Jag hade då ännu ej tagit kaptens examen, men huru man tog ut väderstrecken på månan, det visste jag genom en båtsman Falk från Gefle, som lärt mig konsten. När nu den lärde tysken började med ett långt föredrag, huru man på Karlavagnen och dess ställning kunde uttaga rätta norr, sade jag honom helt enkelt, att detta kunde jag göra på månan.

Han log ett medlidsamt löje och beklagade att sjömännen, som få se så många herrliga, stjernklara nätter, då den allsmägtige Guden, stilla

och majestätiskt, vrider sitt stora stjernur för menniskan, voro så okunniga, men detta stack mig en smula, hvarför jag svarade:

»Intet finnes som är så dåraktigt, att icke en vis hemtar någon lärdom deraf».

Han hade fått nog och gick »stött i kanten», ned i sin koj.

Nästa rortörn kom han likväl till mig igen och sade, att han blifvit högst förvånad öfver att finna, att jag hade rätt, men han kunde icke förstå orsaken, eller huru »olärda sjömän kommit denna sanning på spåret».

»Olärda sjömän kunna allt mer än detta, som inte en lärd tysk kan göra efter, t. ex. lappsalfva storbovenbramtoppläntorna», sade jag, och nu slapp jag honom för flera dagar.

Vi återgå till pirogen.

Sedan väderstrecken blifvit klara för oss, satte vi kursen mot land igen, och i gryningen sågo vi åter kusten. Nu rodde vi utan vidare äfventyr till Bombay, och lade till vid den höga stentrappan vid tullhuset. Malayerna fingo pirogen till present, och vi togo in på hotell. Det första vi nu hade att göra, var att underrätta oss om ångbåtens afgång. En vecka fingo vi vänta, och denna tid begagnade vi till korta jagtutflygter i grannskapet af Bombay.

Det kan synas underligt, att en så stor stad som Bombay icke förmår hålla tigern på afstånd, men faktiskt är, att denne »köttspekulant» går

alldeles intill husen i stadens utkant, och det har t. o. m. händt, att han rusat in på stadens torg och gripit sitt rof, samt lyckligt undkommit.

Detta visste jag, och omtalade det för Annerly, så att vi voro på vår vakt.

En dag gingo vi ut åt begrafningsplatsen och offerlunden, och, straxt som vi lemnat den sednare bakom oss, fingo vi se en tiger hoppa tvärs öfver vår stig och gömma sig i ett tätt snår. Länge stodo vi i spänd väntan, att han skulle framkomma, men han tycktes hafva andra planer. Som vi hade vinden på ryggen och snåret låg temligen isoleradt, föreslog jag att tända eld och sålunda drifva ut honom. Annerly kringgick nu snåret och jag satte eld på gräset, der jag stod. Allt var torrt som fnöske och lågan fladdrade genast upp. Så snart tigern fick se elden, flydde han åt motsatta sidan, och här föll han för Annerlys välriktade kula. Vi släckte elden genast, som ännu ej hunnit till busksnåret, och således utan svårighet lät släcka sig med ett par löfruskor. Detta var en mindre tiger, men det vackraste skinn i vår samling.

På detta sätt förflöt snart vår vecka, och sedan vi realiserat de hudar, vi ej ville medtaga, och uppburit skottpengarna, voro våra affärer i Bombay uppgjorda, och tidigt en söndagsmorgon ångade vi ut ur hamnen på väg till Europa.

III.

Giftermålet.

Ångbåten »City af Bombay» var en beqväm och elegant båt, hvadan vi trifdes förträffligt. Ett femtiotal passagerare, alla gemytliga och »resvana» som vi voro, behöfde vi icke hafva tråkigt tillsammans. Somliga spelade piano, somliga sjöngo. En deklamerade, en berättade intressanta berättelser. Alla gjorde sitt bästa att bidraga till den gemensamma trefnaden, och innan vi hunnit Suezkanalen, voro vi fullt förtroliga med hvarandra. Tidvattnet i Suez är mycket starkt och brusar vid högflod fram med en fart som en god häst svårligen hinner undan.

I Suezkanalen bereddes tillfälle för de passagerare, som så önskade, att i största hast resa till Jerusalem och sedan möta ångbåten i Kairo eller Alexandria. Annerly erbjöd mig att resa, om jag önskade, men jag betackade mig för den besvärliga resans skull.

Ack, hvad jag har ångrat detta!

O! Huru gerna skulle jag icke nu, till öfriga minnen, vilja kunna lägga det, att från toppen af Oljoberget hafva skådat ned på Jerusalem. Det ligger nu för min själs öga en dragningskraft till detta ställe, så stor, att om jag nu egde tillfälle att komma dit, skulle icke ett års ökenresa afskräcka mig, men nu är det för sent, kanske för alltid. En del af det öfriga sällskapet gjorde dock resan, och deras glödande beskrifningar retade både Annerly och mig hela resan till Dovre.

I Cairo fick Annerly bref från Julia, att »allt var redo i Rotterdam», och nu »telegraferade» han svar, när vi voro att förvänta. Hettan var qväfvande, och sandens skarpa sken utöfvade ett skadligt inflytande på våra ögon, hvadan vi funno oss bäst ombord och afstodo från några utflygter i detta intressanta land.

Det skulle vara ett par så inbitna resenärer som Annerly och jag, för att försaka detta, ty de öfriga passagerarnes beskrifningar voro så entusiastiska, att de kunde uppelda hvem som helst.

I Alexandria fingo vi de sista af våra passagerare ombord, jemte några nya, och så ångade vi ur hamnen, sättande kurs på »Hercules Stoder». Det förrädiska Medelhafvet låg denna gång lugnt och stilla, hvadan vi hade en behaglig resa ända tills vi kommo igenom Gibraltar sund och ut i Spanska sjön.

Ännu aldrig har jag passerat Spanska sjön i lugnt väder. Detta måtte höra till min egen goda tur, ty det är ej regel att det blåser här, som vid cap Horn eller Godahoppsudden. Denna gång var sjön så svår, att vi med nöd undgingo spanska kusten.

Vi hade redan lifräddningsbojarne på oss och väntade blott på att få känna ångaren grundstöta, för att ge oss hufvudstupa i sjön, men ännu kämpade vår kapten modigt, och stod (sjelf tredje) vid rodret.

Så småningom vunno vi litet mot storm och sjö, och efter tolf timmars kamp voro vi tillräckligt aflägsnade från land, för att känna oss lugnare och våga lägga af lifräddningsdrägten, men faran var öfverhängande ända tills vi fingo Landsends fyr i sigte, emedan maskinisten rapporterat, att en metallpackning i maskinen hvarje ögonblick hotade att gifva sig. Hade detta inträffat, och maskinen måst stoppas, hade vi varit räddningslöst förlorade.

Allt gick emellertid väl, och friska och sunda anlände vi till Dovre. Här skildes Annerly och jag från det öfriga sällskapet, för att med ångbåten till Calais komma så fort görligt var till Frankrike, och sedan med jernväg till Rotterdam, emedan Annerly föresatt sig att jemt på årsdagen möta Julia. Allt gick efter önskan, och sedan vi i Paris skaffat oss nya kläder, reste vi med expresståget till Holland, och anlände vid mid-

dagstiden på sjelfva årsdagen till Rotterdam, der vi togo in på vårt gamla hotell.

Med stor skyndsamhet bytte Annerly om kostym och var i ordning med hvita handskar och hög svart hatt, väntande i min dörr på mig, som knappast var halfklädd, ehuru jag ingalunda kan räknas bland de senfärdiga. Jag »snodde på» allt hvad tygen höllo, och snart var äfven jag färdig. Med stormsteg ilade vi till det välbekanta huset och funno Julia i trädgården. Med ett gladt utrop skyndade hon oss tillmötes, och resten vet den ärade läsaren förut. Sedan helsningarna voro öfverstökade, slogo vi oss ned i bersån, och Annerly började samtalet med att utropa:

»I morgon gifta vi oss!»

Stor sensation och en hel del öfverflödigt rödt på Julias kinder följde utropet. Annerly fick god tid att lugna sig, ty en hel del kyrkliga affärer måste först undanstökas, så att något bröllop blef icke af, förrän efter en månad. Hade vi varit i England eller Amerika, kunde Annerly nog fått sin vilja fram.

Julia talade ovanligt god engelska och öfvade under dessa veckor fullkomligt in Annerlys dialekt. Hennes föräldrar voro döda, och hon var sin egen »giftoman», hvilket befriade oss från stora, odrägliga gästabud, som icke var i hennes smak, utan bröllopet gick för sig i all enkelhet med några få af Julias slägtingar och vänner,

samt en syster och svåger till Annerly, som kommit från England på hans begäran. Julias egendom realiserades och placerades i en Bank i England, med tydlig bestämmelse, att intet deraf fick röras af någon annan än henne sjelf. Jag började nu känna mig betydligt öfverflödig och ensam, hvarför jag gick och grubblade på att söka mig styrmanshyra på långtradare, och en dag sade jag mina tankar till Annerly.

Detta var dock alls icke i hans smak, utan på det mest enträgna sätt inbjöds jag af båda att följa med till Annerlys stamgods »Burns Hill» i England och deltaga i jagter, som han nu ville tillställa der. Med nöje mottog jag inbjudningen, och vi följdes åt hela sällskapet på en särskild förhyrd ångbåt, som skulle föra oss ända fram.

Sjöresan gick ovanligt raskt, och föga tid till längtan blef öfrig emellan jagt- och sjöhistorier, som nu först kommo till heders. Sköldpaddskalet var nu verkligen en badbasin åt Mrs Annerly och ett stående ämne till gyckel för all den förtret det förorsakat. Ännu hade det ej spelat ut all sin trumf, det förargliga skalet; ty en morgon, sedan Annerly lemnat sin hytt, hade frun kastat lakanet öfver badkaret, och akterstäderskan, som tyckte att det såg ut som en beqväm hviloplats, satte sig i badkaret, enligt hvad kaptenen påstod, endast för att få tillfälle att anropa styrmannen om hjelp, hvilket hon gjorde så grundligt ifrån sig, att halfva besättningen rusade till stället.

Nog fick hon hjelp alltid, och en mängd spetsiga infall på köpet.

Efter en glad och angenäm resa anlände vi till det vackra Burns Hill, der smekmånaderna skulle framlefvas. Julia kunde aldrig nog beundra det vackra stället och alla de praktiska anordningar der funnos, som hon icke förr sett, såsom vattenledningar i alla kommoder, badrum strax vid sängkammaren, en anordning, hvarigenom matbordet färdigdukades i köket, och sedan kom upp, helt som det stod, genom en lucka i matsalsgolfvet, m. m. m. m. Hennes första tid »gick åt» så att säga till beundran.

Snart nalkades hösten, denna för alla jägare så efterlängtade tid, och allt efter som träden gulnade, »ryckte det häftigare i Annerlys vingpennor», tills en dag en stor räfjagt beramades, hvartill alla ortens sportsmän inbjödos. Äfven jag rustade mig iordning, men så snart vi hunnit skogen, blef jag efter och red sedan för mig sjelf en lång promenad. Jag kunde omöjligen finna något nöje uti, att tillsammans med 30 stycken andra fullt beväpnade män anfalla en stackars försvarslös räf. Jag ville gerna hafva sagt Annerly min tanke, men, som jag trodde att detta tjenade till intet, tog jag denna gång min tillflygt till Julia.

Strax på eftermiddagen var jag åter hemma och, sedan jag bytt om kläder, gick jag att uppsöka min värdinna, och för henne uttryckte jag

mitt djupa förakt för denna skändliga sport. * Hon delade min åsigt, och enligt min beräkning dröjde det ej länge, förrän hon sade hvad jag tänkt.

Sällskapet återkom i skymningen, och efter en storartad middag kom vinet fram. Jag nödgades nu sitta och åhöra det mest osmakliga skryt öfver, huru den eller den af sällskapet pinat en räf vid ett ytterst detaljeradt beskrifvet tillfälle. Annerly skrattade, men jag kunde ej afgöra om han »hade en räf bakom örat» eller ej, men efter en stund gingo vi från bordet för att uppsöka damerna, och då fingo herrarne höra en högst oväntad satirisk beskrifning om en hjeltemodig räfjägare (beskrifven af Julia), som vågat sitt lif i en batalj med en räf och gått segrande ur striden, ehuru han endast haft tvenne medhjelpare.

Jag hade aldrig trott Julia om detta och betraktade henne med beundran. Annerly förstod hvad hon menade, och nu skrattade han ännu mer, hvaraf jag slöt att vi tänkte lika, och han hade endast ställt till jagten för sina vänners skuld. Detta var också händelsen, och sedan vi blifvit ensamma, hade vi rätt muntert åt de modige räfjägarne.

Tiden förflöt på detta sätt rätt angenämt,

---

* Det torde vara bekant hvilket oerhördt djurplågeri dessa med vindthundar utförda jagter äro. Räfven jagas till döds, men skjutes icke.

men den blef mig icke desto mindre lång. Ofta gick jag till den gamla förbrytarchefens stuga, der han nu bodde beqvämt, och der tillbragte jag mången stund under allvarliga samtal med honom, men sedan vi väl »julat ut» och våren började komma med sina flyttfåglar och andra påminnelser, kunde jag ej trifvas med detta dagdrifvarlif.

Jag hade fått i mitt hufvud, att en jagt på »Borneo», der den fruktansvärda gorillan hade sitt högqvarter, vore just hvad som anstode mig. En dag sade jag detta, äfvensom att mitt beslut att uträtta något, vore orubbligt. Vi hade nu så vant oss vid hvarandras sällskap, att Annerly alls icke ville höra talas om skilsmessa, utan förklarade att »han också ville jaga gorillor». Nu kom stora tårefloder från Julias sköna ögon, och hon sade bestämdt ifrån, att hon »aldrig skulle förlåta mig, om jag lockade bort Annerly från henne».

»Följ med» sade jag helt lugnt. Hon tvärtystnade och såg än på sin man, än på mig, och då Annerly sade »att det var enklaste sättet att lösa gåtan», beslöt hon sig genast att följa och förlät mig på fläcken.

Nu blef det lif och rörelse utaf. Julia hade bestämdt »sagt ifrån» att hon skulle följa sin man ut i skogarna, och till den ändan var hon nu i fullt arbete med att konstruera sig en sorts qvinlig drägt, som kunde användas utan att vara

till för mycket hinder, och denna fråga löste hon på ett tillfredsställande sätt.

Ett par högskaftade kängor, der dessa togo slut, ett par vida klädesbyxor, och om lifvet en kort kjol, djupt veckad, som räckte till knäet, men af starkt och godt kläde. En välsydd röd ylleskjorta istället för klädningslif, en plaid öfver axeln och slutligen en vattentät hatt fulländade »kamrat Julius», som hon hädanefter fick heta. Hon tog sig så väl ut i sin nya kostym, som hon dock i England visade endast för oss, att jag ovilkorligen utbrast:

»Så skulle alla fruntimmer vara klädda.»

»Kamrat Julius» tog saken på fullt allvar och tillbragte alla lediga stunder med att skjuta till måls i parken, och inom kort var hon fullt hemmastadd i den konsten, men huru det skulle gå med nerverna, om hennes mål utgjordes af en lefvande tigers öga, återstod att se.

En tjenstepflicka, som följt henne till Holland och var utaf ett hurtigt lynne, fick på sin enträgna begäran medfölja, och sålunda utrustade, anträdde vi i Februari månad vår långa resa.

För vänner och bekanta hade icke ett ord nämnts om att Julia skulle deltaga i jagten, utan endast, att hon skulle följa sin man till Ostindien.

I anseende till den blåsiga »Spanska sjön», reste vi denna gång öfver Paris, Wien och Con-

stantinopel til Alexandria, och var denna resa så öfvervägande komisk, att den förtjenar sitt eget kapitel.

IV.

Resan till Bornéo. På gorilla-jagt.

Första äfventyret, som gaf anledning till stor munterhet, hände redan ombord på ångbåten mellan Dovre och Calais, då Sara (tjenstepflickans namn), som hade sin hytt tillsammans med en annan flicka, gick ut på däck en stund och vid sin återkomst tog miste om dörr, och gick helt lugnt in och lade sig bredvid en gammal fransysk fru. Denna, som trodde sig öfverfallen af röfvare, stämde upp ett nödrop så ihållande, att alla rusade ur sina kojer och skyndade till hjelp. Stackars Sara kom ut fortare än vanligt, och var så skrämd, att hon rusade bort till mig och Annerly för att söka beskydd, utan att kunna yttra ett ord. Efter hand lugnade hon sig och omtalade sitt olyckliga misstag, hvarvid somliga skrattande aflägsnade sig och andra mumlade »om störd nattro» och »halftokiga qvinfolk».

Annerly med fru logo rätt hjertligt åt Sara, och den gamla damen, som med misstänksamma

blickar betraktat hvarandra, ända tills vi skildes vid jernvägsstationen.

Vid framkomsten till Paris skulle Sara bära en korg med hvarjehanda artiklar uti, som Mrs Annerly ville hafva till hands under resan. Som vi stego ur tåget, omringades vi som vanligt af en hel hop bärare, och en utaf dem högg tag i Saras korg. Sara höll igen, och när hon såg huru bäraren »tog sig fart», att med ett riktigt jetteryck slita korgen ifrån henne, släppte hon sitt tag och bäraren tumlade baklänges öfver ända och spred korgens innehåll i alla riktningar öfver platformen. En polisman, som åsett detta nappatag, skyndade nu fram och blandade sig i bataljen, men Annerly med fru endast skrattade, och så fick bäraren åter upplocka det förskingrade innehållet, hvarefter han artigt lemnade Sara korgen tillbaka.

Saras goda lynne störde ej det ringaste, utan tröstade hon sig med att »det blir väl värre innan vi komma ända till Ostindien»!

I Paris togo vi in på ett stort hotell och stannade en vecka, för att gifva Mrs Annerly tillfälle att se denna »villervallestad». Annerly följde sin fru, men jag hade sett nog af Paris och stannade hemma. Sara var rysligt nyfiken, men skämdes för att erkänna detta, men när jag förstod huru gerna hon ville se något af Paris, tyckte jag synd om henne och tog henne derför

en dag med mig ut på en promenad. Vi gingo till ett stort menageri för att Sara skulle få se de djur hon troligen snart finge höra talas om i vildt tillstånd. Isynnerhet aporna, hvaraf Borneo öfverflödar, voro för Sara märkvärdiga, men äfven elefanten, som hon ej mindes hvad han kallades, men envisades att oupphörligt tala om, och då kallade för »den der som hade svansar i båda ändar.»

Sara hade ett ytterst lifligt lynne och var oerhört vettgirig, hvarför jag, som intresserade mig för henne, för hennes barnsliga oskuld, tog mig för att samtalsvis undervisa henne om hvarje handa saker. Mrs Annerly tyckte mycket om Sara och tackade mig för min möda, och så kom det sig, att Sara ständigt uppsökte mig för fortsatta lektioner.

Hon var endast sjutton år gammal och snart fästade hon sig vid mig som en dotter, hvilket hon gerna kunde varit hvad åldern beträffade. Medan vi voro alla dagar lemnade på tu man hand, förtrodde mig Sara, att hon på intet vilkor ville stanna hemma, när vi gingo ut att jaga, utan hon skulle följa sin Mrs i lif och död. Detta gaf mig anledning att tänka på att lära henne att skjuta, och en dag tog jag henne med mig till en skjutpavillon, der man fick skjuta till måls mot betalning. Detta var i Saras smak, och hon lärde sig raskt att skjuta både på stillastående och rörlig tafla. Dessa våra lektioner höllo

vi dock hemliga, men en dag hade det fallit Annerly in att se om hans hustru hade qvar sin förvärfvade färdighet, och det bar icke bättre till än att de trädde in i samma pavillon, der vi voro, just som Sara gjorde ett mästerskott. Båda voro förtjusta att se, det Saras lust var just hvad som komme att blifva nyttigt, och nu visade det sig, att Sara sköt både snabbare och säkrare än hennes Mrs.

En drägt, till snitten lik Mrs Annerlys, förfärdigades och skänktes åt Sara. Aldrig har jag sett någon menniska mera förtjust än Sara, då hon erhöll denna gåfva.

Resan från Paris till Constantinopel gick för sig på vanligt »uppskakande jernvägsmanér», tills vi kommo till Donau, der ångbåt användes öfver Svarta hafvet. I Constantinopel stannade vi en vecka, och det var i mitt tycke jemt en vecka för mycket, ty smutsigare och otrefligare hufvudstad får man leta efter.

Annerlys besågo allt som fans att se, men jag följde ej med. Genom mitt sjelftagna lärarekall hade jag fått Sara till mitt sällskap, och som hon fästat sig vid mig med stor tillgifvenhet och var mycket läraktig och uppmärksam, trifdes vi godt tillsammans och arbetade, läste och skref hela dagarna på hotellets veranda. Aftnarna voro vi alla tillsammans, och det föll aldrig någon af oss in att betrakta Sara annat än som en medlem af familjen. Detta höjde Sara betydligt

i alla afseenden, och vågar jag påstå, att om alla husmödrar gjorde så, skulle mycket vara annorlunda och bättre än det nu är.

Tänk på vaggan och grafven och säg sedan hvad det är som gör den ena menniskan bättre än den andra under lifvet.

Annerly gillade fullkomligt mina åsigter och tillade, att en »lefvande piga är bra mycket bättre än en död grefvinna.»

Dagen innan vi lemnade Constantinopel skulle Sara gå ut på torget och köpa några apelsiner. Hon gjorde så, men huru hon hade uttryckt sig, så påstod turken, med hvilken hon handlat, att hon köpt hela hans lass. De återvände båda till hotellet, grälande högljudt, hon på engelska och han på turkiska. Annerly kallades ut för att slita tvisten. Turken var envis och påstod att han skulle ha' betalt för hela lasset, och der stodo vi nu alla i en hög och väsnades om denna orimlighet. Slutligen råkade tolken öfversätta turkens ord alldeles för ordagrannt och sade att han kallade Sara en »kristen hynda.»

Nu var måttet rågadt och utan ett ögonblicks besinning tog Sara en kruka, som stod till hands och kastade innehållet öfver turken. Hon hade nog trott att det var vatten, men det var tunn, klibbig sirup i stället. Oväsendet steg nu till sin höjd, och polisen började blanda sig i trätan. Folket drefs ut på gatan och hotellet tillslöts. Utanför skreks och väsnades länge om

denna vigtiga affär, men så småningom drog skaran sin kos, och Sara omtalade nu för mig att hon sagt, att »apelsinerna sågo så inbjudande ut, att hon önskade hon egde hela lasset», och dessa ord öfversattes genast af en närstående tolk till Saras nackdel.

Ändtligen randades dagen, då vi fingo lemna den s. k. civilisationen, och tidigt på morgonen stego vi ombord på »Ali Pacha» och ångade snart genom Dardanellerna ut i Medelhafvet.

Som det var rätta årstiden för godt väder i Medelhafvet, hade vi en lyckosam och angenäm resa och framkommo i så lagom tid till Alexandria, att vi fingo stiga direkt från vår båt och ombord på en stor Liverpool-båt, som skulle gå till Hongkong. Denne skulle lossa och lasta en del varor på Ceylon, och alltså fingo vi ännu en gång besöka denna jordklotets perla.

Mrs Annerly var högst förtjust öfver öns skönhet och sade sig nu ej undra på, att hennes förste man så mycket älskat denna ö. Sara följde med Annerlys på en lustresa in åt ön, och jag åtog mig att anskaffa lämplig båt och sådana saker som tält, kokatiralj m, m. som voro nödvändiga på Borneo. Vi hade nemligen beslutat oss för att följa med ångbåten, tills vi kommo i sigte af Borneo och då låta sätta vår båt i sjön och sedan reda oss efter bästa förmåga.

Snart voro vi klara, och våra saker stufvades

nu in i vår båt på omsorgsfullaste sätt. Denna båt var af engelsk konstruktion och beqvämt inredd med kajuta och särskildt rum för kokapparaten. Vår båt togs nu på släp, och kaptenen gick så nära Borneo som möjligt, för att underlätta vår resa.

Tidigt i soluppgången en vacker morgon togo vi farväl af kaptenen och gingo ned i vår egen båt, hvarefter fånglinan kastades loss, och vi voro lemnade åt oss sjelfva.

Det är ett eget intryck, man erfar af att se ångbåten gå ifrån sig under slika förhållanden, och det kännes allt »egendomligt» att vara så der hänvisad till egna krafter.

Min läsare! Låt mig säga dig att den, som vid ett sådant tillfälle icke eger frid med Gud, känner hvad det vill säga att icke vara en *frälsad* syndare.

Allt var på förhand ordnat i vår båt, så att seglen voro snart satta, och för en liten bris styrde vi åt ön i afsigt att uppsöka något lämpligt landningsställe. Hela denna dag och natt samt halfva nästa dag styrde vi längs kusten, utan att finna något öppet ställe att landa på, och att gå iland genom täta snår, ansågo vi för mycket riskabelt.

Inga infödingar syntes till, hvadan vi med all säkerhet ännu ej observerats af dem; ty de hade då länge sedan omringat oss. Slutligen

upptäckte vi en brant, hög och alldeles kal klippa, som stupade rätt ned i hafvet. Nedanför denna voro en mängd stora stenar nedrasade i vattnet, och mellan dessa och land lade vi vår båt i en liten ypperlig hamn.

Sedan detta var väl gjordt, började vi uppresa vårt tält på toppen af klippan, hvarefter vi uppstaplade en ringmur af stenar rundt omkring tältet. Här voro vi i godt förvar, och mot våra säkra bössor från denna position hade icke hundra vildar kunnat uträtta något.

Dessa försigtighetsmått vidtogo vi endast derför, att vi hört dessa vildar beskrifvas såsom menniskoätare och derför trodde dem vara krigiska, men vid närmare bekantskap funno vi dem ytterst fega och i saknad af eldvapen.

Deras försigtighet gick så långt, att de icke vågade närma sig oss utan »parlamentärflagg» d. v. s. en massa ödmjuka bugningar, högra handens flata sida vänd åt oss och vapenlösa.

Ibland dem fans ett par stycken, som seglat på kusten och talade hjelplig engelska. Dessa tjenstgjorde nu som tolkar, och redan vid vårt första sammanträffande omtalade vi vår afsigt med vårt besök på ön, och som de gerna sågo att de blefvo qvitt farliga rofdjur, så uppgjorde vi om vissa presenter, som de skulle få, då vi lemnade ön, på det vilkor att ingen inföding fick öfverskrida en bestämd gräns, som utpekades rundt omkring vårt tält. Våra vilkor antogos

med tacksamhet, och fingo vi sedan veta, att orsaken till deras undergifvenhet var, att en engelsk korvett helt nyligen hållit en sträng räfst med menniskoätarne på denna ö*, hvarvid mer än tre hundra satt lifvet till.

Af omtanka för våra fruntimmer läto vi icke en gång båda tolkarna, som vi antogo till vägvisare, komma inom vår uppgjorda gränslinie.

Lemnande båda fruntimren att bevaka tältet, började Annerly och jag, åtföljda af båda tolkarna en noggran undersökning af närmaste trakten och sköto ett par leopardungar, men någon gorilla skulle vi icke enligt tolkarnas försäkran träffa, förr än midt på ön, och dit vågade aldrig infödingarna gå.

En dag hade vi utsträckt vår promenad längre än vanligt, då vi till vår stora förvåning fingo se ett rätt stort hus inom en inhägnad. Så snart vi fingo se huset, stannade tolkarna och sade att vi ej finge gå längre. »Inga andra än små barn få gå dit», sade de. Vi aflossade ett skott i luften och detta medförde den verkan att en hvit man iklädd en stor panamahatt visade sig på husets trappa. Vi tillropade honom en helsning på engelska och högst förtjust kom han löpande emot oss.

---

* På en del af dessa öar lärer ännu denna ohyggliga sport idkas, men t. o. m. missionär Telfer, som vi blefvo bekanta med, var ej säker, om det var sanning.

Han var missionär och hade slagit sig ned här för att verka det goda han kunde. Här undervisade han barnen, och om sondägarna vandrade han till någon by och predikade för de fullväxta vildarna. Han hade lyckats sätta sig i en sådan respect att ingen vågade ofreda honom.

När han fick höra vår afsigt att jaga farliga djur, inbjöd han oss genast att flytta till hans hus och bo der så länge vi önskade. Anbudet antogs, och redan följande dag stufvade vi in våra saker i båten igen och seglade till missionsstationen.

Missionärens namn var Robert Telfer. Han hade hustru och två barn, som alla hjertligt välkomnade oss. Det kan ingen tro huru fort bekantskap är gjord och huru snart vänskap uppstår mellan menniskor under sådana förhållanden som dessa. Inom en vecka kände vi hvarandras öden från vaggan till innevarande stund.

Telfers hade bott här tre år och kände ganska väl till både ön och befolkningen. M:r Telfer sade oss, att gorillan höll på att försvinna så småningom, så att det nu hörde till sällsyntheterna att få se någon. Han beskref gorillan såsom det fruktansvärdaste djur han visste och nämnde som bevis på hennes styrka, att hon med största lätthet bryter tvärt af en dubbelbössa mellan sina båda framhänder.

Snart voro vi hemmastadda hos Mr T:s och

här i detta förtjusande, af höga palmer och täta pisanglundar omskuggade lilla paradis, njöto vi en veckas ostörd hvila.

Det var en tisdag vi anlände till missionärens hem, och påföljande tisdag utsattes till den dag, då vi skulle tränga in åt ön för att uppsöka gorillan. Mr T., som sjelf var en god jägare, skulle följa med, men frumtimren måste på Telfers inrådan stanna hemma, och väl var det; ty utgången af jagten visade hvilka faror de skulle ha varit utsatta för om de fått sin vilja fram.

Tidigt på morgonen gåfvo vi oss i väg, försedda med ett tält och nödiga kokapparater, jemte yxor, tändstickor och salt. Alla dessa saker buros af infödingar, som Mr T. anskaffat.

I vildmarken bör man aldrig belasta sig med onödiga saker. Har man ofvanstående jemte ett godt gevär och tillräcklig ammunition, är man öfverflödigt väl försedd.

Hela första dagen gingo vi utan att träffa på något annat än foglar, af hvilka vi skjöto ett par kalkoner till qvällsvard, och straxt innan solen gick ned, slogo vi läger vid en liten klar insjö på höjden af ett berg, derifrån vi hade utsigt öfver ett godt stycke af ön. I dessa trakter är bäst vara fullt i ordning före solnedgången; ty mörkret faller på, lika oförmodat som en solförmörkelse, utan föregående skymning.

Snart flammade vår lägereld, och medan in-

födingarna lagade iordning kalkonerna, sträckte vi ut oss under en myrtenliknande trädgrupp i eldens närhet, samtalande om vårt gamla hemland, som alltid utgör ett stående samtalsämne, då europeer träffas på andra sidan eqvatorn. Alla europeiska nationer smälta då tillsammans och betrakta sig som landsmän.

Bäst vi så lågo, småpratande — Annerly med sitt gevär mellan händerna och mynningen pekande uppåt, sträcker sig en grof, luden hand fram och fattar i geväret. Annerly höll händelsevis pekfingret på trycket, och i detsamma den framsträckta handen ryckte till, gick skottet af och egaren till den tjufaktiga handen föll till marken, för att aldrig mer resa sig. Skottet hade träffat midt i bröstet.

I blinken voro vi på fötter, färdiga till försvar, och stodo lyssnande och väntande, att någon skulle anfalla oss. Allt var likväl tyst, och när vi sågo till hvem tjufven var, så var det en stor orangutang, som oaktat elden smugit sig in på oss.

Annerly sade, att han »icke kunde hjelpa» att orangutangen förpassades in i evigheten, och Telfer förklarade att detta måtte få anses som ett »vådadråp», och snart hade vi skrattat oss i godt lynne efter tilldragelsen, men försigtighet måste dock iakttagas; ty hade det varit en gorilla, så hade det nog blifvit allvarsammare.

Flere vakteldar upptändes nu, och natten förflöt helt stilla. Följande morgon fortsatte vi

längs sjöstranden och närmade oss snart den del af ön, der gorillorna skulle finnas.

Mr Telfer omtalade gorillans vanor, medan vi sakta gingo framåt, och nämnde bl. a., att hon är mycket maklig och gerna sitter stilla och orörlig afvaktande den fiende som nalkas henne, tills hon blir anfallen.

Bäst han höll på att skildra gorillans natur, stannade infödingarna orörliga och liksom fastnaglade framför en mindre öppning i skogen. Vi stannade också och kastade spejande blickar in åt öppningen, men sågo intet. En hög mossbevuxen stubbe stod längst in i öppningen, men intet lefvande väsen syntes. En af infödingarna närmade sig nu försigtigt och hviskade:

»Gorillan».

»Hvar»?

»Den der, som ser ut som en stubbe!»

Förgäfves ansträngde vi oss att kunna urskilja något djurliknande i stubben.

Han stod upprätt och såg ut som en af skogsmossa öfvervuxen stubbe.

»Jag skjuter väl på den» sade Annerly och lade an.

Kulan gick tvärt igenom det köttiga på öfverarmen och exploderade mot ett träd längre bort, men nu visade det sig, att det fans lif i »stubben».

Med ett onaturligt vrålande reste sig upp en hemsk figur och ilade under oafbrutet rytande,

snabb som en ond ande, rakt på oss. Telfer och jag sköto båda, men som det tycktes utan resultat.

Att hinna ladda om, var omöjligt för oss, men Annerly hade ett par ögonblicks längre tid, och just som gorillan fattade en af infödingarna och slungade honom flera famnar ut i sjön, smälde Annerlys andra skott. Nu exploderade kulan mot axelbenet på djuret och slet upp hela bröstkorgen.

Ändtligen föll hon, men lefde länge oaktadt hon var så illa tilltygad.

Lycka var, att hon slungat den svarte stackaren just i sjön; ty han sam helt oskadad i land, men vi hade fått bevis på hvilket farligt djur vi hade att göra med.

Gorillan var af allra största storlek, och Annerly ville ovilkorligen hafva hennes skelett preparerat. Till den ändan buro vi henne, sedan hon ändtligen var död, till en myrstack och tänkte hemta henne på återvägen, hvadan ett högt märke utsattes för att igenkänna platsen.

Myrorna åtogo sig beredvilligt att preparera skelettet, och kan jag rekommendera dem såsom de yppersta »benskrapare», som kan önskas, om någon vill hafva sådant arbete utfört.

Hela återstoden af denna dag och hela nä sta dag ströfvade vi omkring utan att få syn på en enda gorilla. I stället blefvo vi vittnen till en scen, som få europeer varit i tillfälle att skåda.

Vi hade kommit ut på en öppen plats och tänkte just slå läger, då vi öfverraskades af ett oväsen af en sådan art, att vi omöjligen kunde göra oss klart hvad det var. Ett starkt morrande jemte gnisslande ljud, omöjligt att med ord beskrifva, hördes bakom ett mindre snår midt på den öppna planen. Försigtigt smögo vi oss på betydligt afstånd omkring snåret, allt under det ljuden fortforo i olika tonarter.

Vi gingo tvärt igenom ett annat mindre snår och plötsligt, just som vi skulle åter beträda slätten, sågo vi framför oss tvenne pantrar som, under det de utstötte ofvannämnde ljud, smögo framför och liksom figurerade för hvarandra.

Afsigten var tydligen att kunna passa på något obevakadt ögonblick hos den ena eller andra för att göra anfallssprånget. De voro så upptagna af sin inbördes strid, att de icke alls observerade oss, och vi voro i den mest spända väntan att få se huru det skulle slutas.

Länge fortsattes »figurén» men ett, tu, tre, voro de sammanrullade till en oredig massa, som liksom en lefvande boll rullade hit och dit. Ilskna rytanden, omvexlande med skarpa hväsande ljud, genljödo nu genom skogen, men i ett ögonblick for den ena hälften af bollen, d. v. s. den ena pantern, högt upp i luften, och när han åter nådde marken, galopperade han in i snåret. Den andra försökte resa sig och följa, men förgäfves.

Med ett väldigt grepp hade hans antagonist uppslitit buken på honom, så att inelfvorna fallit ut och nu släpade på marken. Han gjorde endast ett par ansatser, men föll sedan helt lamt till marken.

Vi gingo nu fram för att döda honom och taga hans vackra pels, och när Annerly sköt nådeskottet genom hans hjerna, sågo vi den andra pantern, nu åtföljd af en tredje, troligen en hona, fly i full fart åt motsatt håll och försvinna i skogen.

Sedan vi tagit skinnet af den dödade pantern, gjorde vi upp eldar och gingo i qvarter, i afsigt att följande morgon återvända till stationen

Följande ungefär samma riktning motsatt, som vi gått bort, fingo vi snart märket i sigte, som vi uppsatt vid det ställe, der gorillan fälldes. Tre af infödingarna med sina bördor gingo ett litet stycke före oss och, komna till myrstacken, stannade de. En af karlarna nedlade sin börda, men i detsamma han tänkte sätta sig, störtade en stor gorilla öfver honom; lyftade honom upp i luften och slog honom i marken med en sådan kraft, att hans hufvudskål splittrades. De båda andra togo till flygten och sökte komma bakom oss. Den ena snafvade likväl och gorillan, som på ett ögonblick expedierat den förste, grep nu den andre i ordningen och slet honom bokstafligen i trasor.

Det hela var ett sådant ögonblicksverk, att ingen af oss kommit sig för att skjuta, förr än det redan var för sent, men nu smällde alla skotten på en gång, och som bådas våra kulor, Annerlys och min, exploderade i hennes kropp, dog hon genast. Det var den dödade apans maka som på detta sätt hämnades sin makes död.

Vi voro nu glada att hafva följt J:s råd, och ej tagit fruntimren med oss. Det hemska i detta uppträde blef icke riktigt klart för oss på en lång stund, men efter denna händelse gick Annerly i spetsen för tåget och jag sist, samt T. med infödingarna i midten.

Myrorna hade på det mästerligaste sätt fullgjordt sitt uppdrag och gorillans skelett inpackades så godt sig göra lät, och medtogs. Sent på lördagsafton anlände vi åter lyckligt till stationen, och här möttes vi af den öfverraskande nyheten, att Mrs Annerly skjutit en panter.

Hon hade tillika med sin tjenarinna begifvit sig utom staketet och, endast ett par stenkast från stationen, upptäckt en panterunge, uppkrupen i ett träd. Utan att känna den fara hvarför hon utsatte sig, hade hon skjutit, och den unga pantern föll död för första skottet. Hon tog upp honom och gick tillbaka till stationen, och intet vidare hördes af.

Som panterhonan aldrig skiljer sig från sin unge, förr än han är fullvuxen, kunde detta, att

Mrs Annerly oantastad fått passera, endast förklaras på det sätt, att ungens moder varit den panter vi förut nedskjutit. Vi diskuterade denna fråga en lång stund, men när Annerly slutligen jagat upp sin inbillning till dess högsta punkt, förklarade han bestämdt, att någon vidare jagt icke fick ske utan att han var med, och morgonen derpå hade han fattat det beslutet att resa till Bombay och der under våra längre jagtturer, hyra in sin Julia jemte jungfru och endast låta dem följa med på mindre turer i stadens omedelbara närhet.

Han tyckte sig icke fort nog kunna komma ifrån Borneo, och redan följande dag rustade vi oss för resan. Vännerna T. voro mycket ledsna öfver detta beslut. De hade gladt sig så mycket att få något sällskap i sin enslighet, men Annerly stod ej att öfvertala. Efter ett hjertligt farväl, stego vi ombord, och nu var det jag, som på grund af min sjömanserfarenhet, fick öfvertaga högsta befälet.

Rätta årstiden för en god, ej allt för hård monson, var nu inne, och i det herligaste väder gledo vi längs kusten af Borneo, styrande, sedan vi lemnat ön, kurs på Ceylon.

V.

Att under flera dagar vistas i en liten kutter, blir dock tröttsamt, och för att bereda sin hustru en beqväm hvila, tog sig Annerly för att hänga upp en hängmatta i lä under storseglet.

Som vinden under monson är oföränderlig, och vi styrde rak kurs, behöfde mattan icke flyttas, utan der låg nu Mrs Annerly och gungade i bästa lynne, än trallande på en visa, än läsande ur någon bok, och än konverserande.

Annerly inrättade åt sig så beqvämt som möjligt på en af aktertofterna; jag »satt till rors» och Sara sysslade med maten eller satt hos mig och språkade om hvarjehanda.

Annerly hade gjort sig all möda att hänga hängmattan så, att hon skulle gunga duktigt för större svalkas skull, men huru han nu surrat, så bar det sig ej bättre, än att ena ändans surrning gaf efter, och vid en häftig svängning slungades Mrs A. öfver bord. Hon gaf upp ett litet nödrop i detsamma, och Annerly, som satt

fördjupad i läsningen af en bok och sög på en äkta sjöskumspipa, störtade sig ögonblickligen i sjön med bok, pipa och allt.

Hela tilldragelsen skedde så öfverraskande hastigt, att jag ej kom mig för att vända, förr än flera båtlängder passerat, men när jag ändtligen fick situationen klar och vände, fick jag till min stora bestörtning se den uppstående fenan af en haj närma sig det badande paret.

Jag minnes bland alla de hårresande scener, jag under mitt äfventyrliga lif upplefvat, ingen som så gripit mig. Jag blef nästan förlamad af skrämsel. Orsaken till denna ovanliga räddsla var, att jag många år förut på S:t Domingo förlorat en skeppskamrat på det sättet, att en haj grep honom under det vi badade, och jag fick, oförmögen att bispringa honom, åse den hemska tilldragelsen.

Till all lycka var hajen på någorlunda afstånd, så att jag fick tid att styra upp emellan honom och hans tilltänkta byte, hvarjemte de brokiga kläder Mrs Annerly bar, torde väckt hans misstankar; ty han gick saktare och mera eftertänksamt tillväga än hvad dessa storslukare eljest göra.

Denna gång var Sara rådigare än jag. Hon grep sitt gevär och började skjuta skott på skott på hajen, hvilket nog i sin mon bidrog att hålla honom på afstånd, och jag ansträngde mig till

det yttersta, för att så fort som möjligt få mina kära vänner ombord.

Det lyckades, men som jag fick Mrs Annerly väl placerad på en toft, föll jag sjelf afsvimmad öfver aktertoften. Det var första och enda gången i mitt lif som jag svimmat, och det gaf anledning till den hejdlösaste munterhet på min bekostnad, sedan allt var lyckligt öfverståndet. Annerly hade nemligen ej observerat hajen och tyckte derför, att faran var så godt som ingen, då både han och hans fru voro simkunniga, men sedan jag kommit mig i ordning igen och berättat huru nära de båda varit att bli hajmat, saktade sig hans munterhet.

Mrs Annerly hade nu förlorat smaken för att ligga i hängmatta, men prisade högt den utmärkta konstruktion på kläder, som hon begagnade; ty hade hon icke haft dessa praktiska kläder, hade hon varit ur stånd att simma och torde nog hennes räddning då varit tvifvelaktig. Snart skrattade vi åt hela äfventyret och glömde allt sammans, men jag plågades länge af ohyggliga drömmar.

Ändtligen fingo vi Ceylon i sigte, och styrande rundt om sydliga kusten, inlupo vi, efter en ganska kort resa, i Colombos hamn.

Meningen var att hvila ut grundligt här, men komna väl i land, fingo vi veta att koleran rasade i staden, och utan ett ögonblicks dröjsmål gingo vi åter om bord och gingo till sjös

för att segla till Bombay. Intet hade vi köpt, och intet hade vi förtärt i Colombo och trodde oss derför säkra, men Sara hade i sitt oförstånd köpt en ananas och ätit upp. Detta är just den farligaste af alla frukter som finnes att förtära under slika omständigheter, och vi hade ej varit många timmar på sjön, förr än Sara angreps af koleran.

Nu voro goda råd dyra. Annerly ville vända om och lemna Sara på sjukhuset i Colombo, men hvarken Mrs Annerly eller jag kunde besluta oss för att lemna Sara. Hade Annerly känt till huru det tillgår på ett ostindiskt sjukhus, så hade han aldrig föreslagit det. Jag hade en smula erfarenhet deraf, och berättade för honom, hvad jag sett i den vägen. Det var nog för att få honom att ändra åsigt, men här vilja vi draga en slöja öfver dessa hemska saker, som endast äro nervskakande att höra, och äfven att berätta.

Sara plågades förfärligt, och vi fruktade hvarje ögonblick att äfven blifva angripna af samma sjukdom. Emellertid grep jag till det enda medel, som stod oss till buds, cognac, och detta lindrade plågorna, men båtens vaggning gjorde hennes plågor ännu svårare, och krampen började bli allt värre och häftigare.

Nu beslöts att styra rakt i land och slå upp tältet under närmsta träd. Så skedde, och snart hade vi bäddat ner stackars Sara i allt hvad filtar vi egde. Värmen jemte cognac i små por-

tioner, gjorde, att hon snart kom i svettning, och till vår stora glädje gaf sjukdomen med sig så pass, att vi på andra dagen buro henne ombord och fortsatte vår resa.

Det var nemligen icke rådligt att stanna i land längre än nödigt var, ty hela ön var osäker, och så fullkomligt hjelplösa som vi skulle stått, om vi alla blifvit angripna, ansågo vi sjön säkrare.

Smittosamma sjukdomar gå ej långt ut på sjön. Jag vet ej om förklaringsgrunden, som sjömännen i allmänhet antaga, är riktig, men säkert är, att så snart man lemnar en ort, som är besmittad af kolera eller gula febern, och kommer så pass långt ut på hafvet, att man är land ur sigte, så är man säker, såvida icke smittoämne finnes om bord. I Rio, der gula febern rasar grufligast, fly folket upp åt bergshöjderna och påstå bestämdt, att öfver en gifven höjd går icke gula febern. Sjömännen antaga, att luften i det smittade området är uppfyld af smittoförande infusorier, som icke kunna lefva i den rena och friska hafs- eller bergluften. De lärde må afgöra huru det är.

Småningom tillfrisknade Sara, men nu kom det värsta som kunde hända oss. Annerly sjuknade i stället.

Detta gick så hastigt, att på några timmar var högsta stadiet af kolera uppnådt, och innan dygnet gått om, var han död.

Många dödsbäddar har jag sett, men ingen som gått mig så till sinnes, som denna. Jag vill icke ens försöka att beskrifva mina känslor.

Mrs Annerly var stum och blek, men saknade förmåga att gråta.

Detta är ytterst pinsamt och äfven under vissa förhållanden farligt, men jag visste mig ingen råd med henne, utan anropade i mitt hjerta Gud om hjelp i vår nöd.

Sara var visserligen förtviflad, men med henne kunde jag dock komma någorlunda tillrätta. Vi rådslogo i tysthet om bästa sättet att nu ställa oss, och kommo slutligen öfverens, att vi absolut icke hade någon annan råd än att sänka liket i sjön; ty vi hade för långt qvar till Bombay, för att våga föra denna farliga last med oss.

När det blef mörkt, passade vi derför på och tog innehållet af Annerlys fickor till vara, hvarefter vi togo ett reservsegel och svepte in kroppen uti.

Mrs Annerly märkte nog, att vi styrde och ställde med någonting, men kunde aldrig ana hvad det var, utan satt lugn vid rodret och höll kurs efter bästa förmåga.

Vi hade ett mindre nödankare ombord, och sedan vi väl fått kroppen insydd i seglet, bands ankaret vid fötterna, och under tysta böner till Gud, sänkte vi långsamt liket i sjön.

Med ett sakta bubblande sänkte sig kroppen, och en ljus strimma mareld betecknade vägen ned i djupet, der min bäste och ende vän förankrade i afvaktan på domen. — — — — — —

Ej förr än nästa morgon, märkte Mrs A. hvad vi haft för oss, men när detta blef henne klart, brast fördämningen, och nu flödade tårarna ymnigt och lättade, som tårar alltid göra, qvalen. Icke många ord talades sedan.

Nedtryckta och sörjande kommo vi ändtligen fram till Bombay, och här stannade vi endast så länge nödigt var, hvarefter vi med första ångbåtslägenhet återvände till England.

Med hvilka känslor återsågo vi icke nu Burns hill! Julia gick som en skugga, och jag hade kommit mig i en sådan »tigarvana» att jag nästan blef rädd för min egen röst, då jag någon gång sade ett ord.

Detta kunde i längden icke fortfara, utan en vacker dag sade jag Julia min afsigt, att resa hem till Sverige.

»Skall äfven ni öfvergifva mig», var hennes enda svar.

Men när jag hunnit förklara för henne, hvarför det ej gick an längre, att jag stannade, gaf hon sitt bifall, och så beslutades min hemresa.

Med tungt sinne skiljdes vi för att troligen aldrig mer mötas. — — — — — — — — —

Här slöt qvartermastern, och för denna gång

var det omöjligt att få honom att fortsätta, men jag har ett svagt hopp om, att en annan gång få hans tunga loss, och då kan det nog hända, att en ny serie kommer ut om Qvartermasterns berättelser.

Register.

Kap.	I.	En sjöresa till Ostindien	sid.	1.
»	II.	Som lokomotivförare i Bombay	»	9.
»	III.	Färden till Rangoon	»	18.
»	IV.	Som tigerjägare i Ostindien	»	27.
»	V.	Vilddjursfrakten till London	»	34.
»	VI.	Ombord å skeppet »Grote Ost» till Java	»	42.
»	VII.	Resa till Java och kustfart på Ostindien	»	53.
»	VIII.	Tiger- o. elefantjagterna i trakten af Mormén	»	63.
»	IX.	Qvartermastern detektiv	»	70.
»	X.	Ryska dubbelmördaren	»	79.
»	XI.	Hongkongresan	»	86.
»	XII.	Qvartermastern kapten	»	95.
»	XIII.	Qvartermastern hästjägare	»	109.
»	XIV.	Resan till St. Fransisco	»	118.
»	XV.	I Guldgräfvarläger	»	128.
»	XVI.	Resa till Australien	»	148.
»	XVII.	På Guldfälten	»	156.
»	XVIII.	Qvartermastern på hvalfångst	»	167.
»	XIX.	Spetsbergsresan	»	181.
»	XX.	Ostronfrakten	»	185.
»	XXI.	Qvartermasterns sista Australiresa	»	190.

Andra delen.
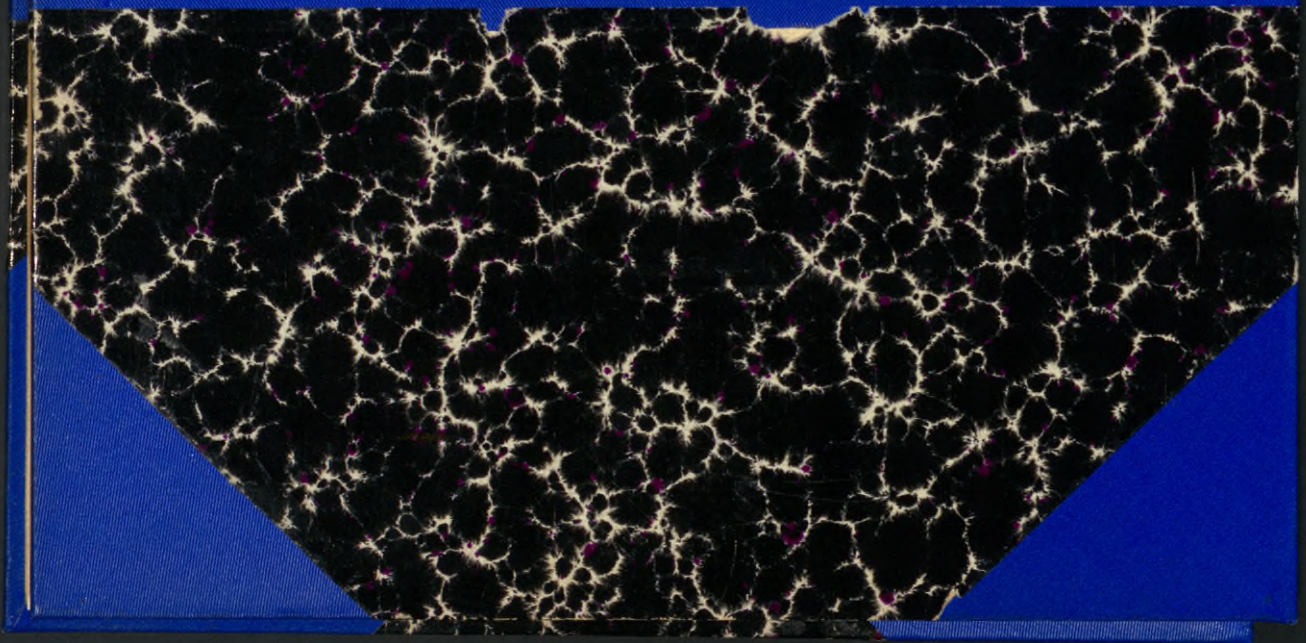
Kap.	I.	Mordförsöket	sid.	206.
»	II.	Storjagter	»	224.
»	III.	Giftermålet	»	248.
»	IV.	Resan till Borneo. På Gorillajagt	»	257.